

การพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

สารนิพนธ์
ของ
นางไพจิตร นาคแย้ม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก การบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2545

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

371.926

พ973ก

ร.3

การพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา
2 ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

บทคัดย่อ

ของ

นางไพจิตร นาคแย้ม
2

S 905916

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก การบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2545

h 152606

15 พ.ย. 2545

ไพจิตร นาคแย้ม. (2545). *การพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขต
อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ :
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ

การศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการสอนซ่อมเสริม และเพื่อพัฒนาแนวทางการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่าง ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการสอนซ่อมเสริม จัดเป็นกลุ่มสนทนา ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู จำนวน 20 คน และนักเรียน จำนวน 24 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบเฉพาะ-เจาะจง ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพและปัญหาการสอนซ่อมเสริม กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 19 คน ครู จำนวน 22 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบ-เฉพาะเจาะจง และนักเรียน จำนวน 48 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบง่าย ตอนที่ 3 ศึกษาแนวทาง พัฒนาและแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริม จัดกลุ่มสนทนา ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู จำนวน 15 คน และนักเรียน จำนวน 15 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบเฉพาะ-เจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบบันทึกผลที่ได้จากกลุ่มสนทนา แบบสอบถาม ผู้บริหาร และครู มีค่าความเชื่อมั่น 88.13 ส่วนแบบสอบถามนักเรียน มีค่าความเชื่อมั่น 81.27

การวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 และตอนที่ 3 ใช้การสรุปประเด็นที่ได้จากกลุ่มสนทนา ตอนที่ 2 ใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for Windows เพื่อหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบัน และปัญหาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียนที่เรียนอ่อน แต่ไม่ได้กำหนดเป็นนโยบาย และ ไม่มีการวางแผนการสอนซ่อมเสริมไว้อย่างเป็นระบบที่ชัดเจน ปัญหาที่พบคือ ครูมีภาระหน้าที่ ประจำในการสอนมาก ขาดการสนับสนุนเรื่องสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน นักเรียนขาดแรงจูงใจ ในการเรียน ไม่มีความกระตือรือร้น และไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนซ่อมเสริม ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการสนับสนุนให้นักเรียนมาเรียนซ่อมเสริม

ตอนที่ 2 ระดับสภาพและปัญหาการสอนซ่อมเสริม พบว่า มีสภาพและปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนา และการแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริม โรงเรียนควร กำหนดนโยบายการสอนซ่อมเสริม จัดทำแผนการสอน และปฏิทินปฏิบัติการสอนซ่อมเสริมไว้ ให้ชัดเจน วินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียนก่อนสอน จัดให้ครูประจำวิชาเป็นผู้สอนซ่อมเสริม ใช้ เทคนิคการสอน จัดกิจกรรมการสอนเป็นกลุ่มย่อย ใช้สื่อการสอนใหม่ ๆ วิธีการวัดประเมินผลให้ หลาก ๆ วิธี จัดช่วงเวลาสอนให้เหมาะสม ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสื่อ

การสอน ประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อให้ความร่วมมือในการสอนซ่อมเสริม และควรสร้างความ
ตระหนัก ให้ขวัญกำลังใจแก่นักเรียนที่เรียนซ่อมเสริม

THE DEVELOPMENT OF REMEDIAL TEACHING IN SECONDARY SCHOOLS
IN MUANG DISTRICT RATCHABURI PROVINCE

AN ABSTRACT

BY

Miss. PAIJITRA Nakym

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

October 2002

Paijitra Nakym (B.E. 2545) *The Development of Supplementary Teaching at Secondary Schools in Muang District Ratchaburi Province*. Master Project, M. Ed. (Educational Administration) Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor : Asst. Prof. Dr. Phairojana Klinkurab

The Purpose of this research were to study the problem state and to develop the supplementary teaching at secondary schools in Muang district, Ratchaburi .

The study was divided into 3 parts. Part 1 was to study the present problem state and the problems of supplementary teaching. The purposive sample used was 20 administrators and teachers and 24 students. Part 2 was to study the problem state level and the problems of supplementary teaching. The purposive sample by simple sampling method was 19 administrators, 22 teachers and 48 students. Part 3 was to study the guideline and solution of supplementary teaching problems by focus group method sampling method. And teachers and 15 students by a purposive sampling method.

The instruments used were focus group recording form, the questionnaire for the administrators and teachers with 0.88 of reliability, and the questionnaire for the students with 0.81 of reliability.

The statistical analysis for Part 1 and 3 was a result recording form, and percentages, means and standard deviation for Part 2.

The results of the study were as follows :

Part 1 It was found that there was supplementary teaching for weak students but there was no official policies and clear planning. The problems found were ; a lot of the students' encouragement, activeness and awareness in studying a supplementary course, and the lack of guardians' participation.

Part 2 It was found that the level of problem state and the problems of supplementary teaching were at the medium level.

Part 3 The guideline for developing and solving the supplementary teaching was that the schools should make a plan and calender of the supplementary teaching clearly, examine the students' defect first, have the teacher of the subject teach the supplementary course, use small group teaching activities, use new teaching aids and various methods of assessment

and evaluation, provide appropriate teaching periods, Support the budget, teaching make the students aware of the supplementary study and encourage them to study the supplementary courses.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร นัตรศุกุล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2545

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ให้การช่วยเหลือ ให้กำลังใจและสนับสนุนจากบุคคลหลายฝ่ายคือ ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ นายชัยพจน์ รัถงาม ดร. จันทนา นนทิกกร ผู้อำนวยการโรงเรียนพรหมานุสรณ์เพชรบุรี นายสำราญ ชวนวัน และ นายบุญทรง เรืองวิญญูเวช ที่กรุณาให้คำแนะนำและปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัย ครั้งนี้

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมราชูทิศราชบุรี ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดดอนดง (ราษฎร์ศรัทธาทาน) ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 5 (พหลโยธินรามินทรภักดี) และครูใหญ่โรงเรียนนาวิวิทยา ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทำวิจัย ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดนางแก้ว ที่ให้ความอนุเคราะห์ ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น

คุณประโยชน์ที่พึงจะได้จากสารนิพนธ์ ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาคุณบูรพาจารย์ ที่ให้ความรู้ และอบรม สั่งสอน แก่ผู้ทำสารพนธ์

ไพจิตร นาคแย้ม

- สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
สภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี	8
การสอนซ่อมเสริม.....	16
ความหมายของการสอนซ่อมเสริม.....	16
จุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริม.....	17
หลักการ และแนวคิดในการสอนซ่อมเสริม.....	19
การดำเนินการสอนซ่อมเสริม.....	25
การจัดกลุ่มสนทนา.....	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนซ่อมเสริม.....	46
งานวิจัยในประเทศ.....	46
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	54
3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	57
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	59
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	64

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
การวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
สรุปแนวทางการพัฒนาและแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริม.....	80
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	83
วิธีดำเนินการศึกษา.....	83
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
อภิปรายผล.....	87
ข้อเสนอแนะ.....	92
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	93
บรรณานุกรม.....	94
ภาคผนวก.....	101
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	122

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการสอนซ่อมเสริม ที่โรงเรียนดำเนินการ.....	68
2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัญหาที่ผู้บริหาร และครู พบเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม.....	70
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาที่นักเรียนพบในการเรียน ซ่อมเสริม.....	72

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการวินิจฉัยนักเรียน กิจกรรมซ่อมเสริม และการสอนปกติ.....	23
2 รูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียน.....	29
3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	58

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือ หรือกระบวนการสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความสามารถ รวมทั้งพฤติกรรม เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคลตั้งแต่รากฐานชีวิตไปทุกช่วงอายุต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : ก) ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช พระราชทานพระบรมราโชวาท แก่คณะครู และนักเรียนที่ได้รับพระราชทานรางวัลทุนการศึกษา ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2524 ความตอนหนึ่งว่า “...การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้าง และพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคม และบ้านเมืองใดให้ การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน ล้วนพอเหมาะกันทุก ๆ ด้าน สังคม และบ้านเมืองนั้น ก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนา ให้ก้าวหน้าต่อไปโดยตลอด...” (กรมวิชาการ. 2540 : 17)

ในการจัดการศึกษาปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า หน่วยงานที่สำคัญที่สุดต่อการ จัดการศึกษา คือ โรงเรียนเพราะมีหน้าที่ให้การศึกษาบรมโดยตรง ดังนั้นวัตถุประสงค์หลักของ การบริหารงานโรงเรียน ก็เพื่อให้โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามความมุ่งหมาย ของการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งจัดการศึกษาให้ เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวง- ศึกษาธิการ. 2542 : 5) และบรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตร คือมุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีขีดความสามารถในการแข่งขันโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้น สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้บนพื้นฐาน ของความเป็นไทย และความเป็นสากล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : คำนำ)

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ที่ใช้อยู่ ในปัจจุบันได้กำหนดหลักการของหลักสูตรไว้ว่าเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง เป็นการศึกษาทั่วไปเพื่อเป็นพื้นฐาน สำหรับประกอบสัมมาชีพ หรือการศึกษาต่อ และเป็นการศึกษาที่สนองความต้องการของท้องถิ่น และประเทศชาติ และกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรไว้ว่าเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนา- คุณภาพชีวิต และการศึกษาต่อให้สามารถเลือกแนวทางที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาท และหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะเพียงพอที่จะเลือกและตัดสินใจ

ประกอบสัมมนาชีพทำงานร่วมกับผู้อื่นได้มีนิสัยในการปรับปรุงงาน ตนเอง และสังคม เสริมสร้าง
อนามัยชุมชน และครองชีวิตโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2534 : 1)

ดังนั้น หลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นอย่างมาก และ
โดยที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
โดยได้กำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า “เป็นการศึกษาเพื่อความเป็น
เอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล เป็นการศึกษาเพื่อปวงชนที่
ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกันโดยสังคมมีส่วนร่วมในการ
จัดการศึกษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดย
ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ เป็นหลักสูตร
ที่มีโครงสร้างยืดหยุ่น ทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้ และเป็นหลักสูตรที่จัด
การศึกษาได้ทุกรูปแบบครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และ
ประสบการณ์” โดยกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น คือ ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถม-
ศึกษาปีที่ 1 - 3 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3
และช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 - 6 โดยที่การจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร ตาม
ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 นั้น เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับที่มุ่งเน้นให้
ผู้เรียนสำรวจความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเอง และพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตน
พัฒนาความสามารถทักษะพื้นฐานด้านการเรียนรู้ และทักษะในการดำเนินชีวิตให้มีความสมดุลทั้ง
ด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถเสริม
สร้างสุขภาพส่วนตน และชุมชน มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการ
ประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 4-10) จะเห็นได้ว่าหลักสูตร
มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน กับหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีการกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกัน

ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
นั้น กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดว่าเป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดย
สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาจะต้องนำหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติในการวัด
และประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาเอง ซึ่งในการประเมินผลของสถานศึกษา เป็นการ-
ประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้เป็นรายชั้นปี และช่วงชั้น สถานศึกษา
นำข้อมูลที่ได้นี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียน
ให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งนำผลการประเมินรายช่วงชั้นไปพิจารณาดัดสิน
การเลื่อนช่วงชั้นที่ผู้เรียนไม่ผ่านมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่างๆ สถานศึกษาต้องจัดให้มี
การเรียนการสอนซ่อมเสริม และจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ.
2544 : 24 - 25) ซึ่งสอดคล้องกับที่หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง
พ.ศ. 2533) ที่กำหนดให้มีการวัดและประเมินผลตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการ

ประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และได้ให้ความสำคัญกับการสอนซ่อมเสริมไว้เช่นเดียวกัน โดยกล่าวไว้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ถือว่า การสอนซ่อมเสริมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียน การสอน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 19)

✕ จากคำกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนโดยทั่วไปนั้น จะมีนักเรียนที่เรียนเก่ง เรียนปานกลาง เรียนอ่อน และบางคนเรียนไม่รู้เรื่อง การสอนของครูแต่ละครั้งในเวลาจำกัดคาบละ 50 นาที จะทำให้เกิดผลเท่ากันกับนักเรียนทุกคนย่อมเป็นไปได้ยาก วิธีการหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหานี้คือ การจัดให้มีการสอนซ่อมเสริม (วิรัช บุญสมบัติ. 2528 : 27) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษาแม้ว่าเด็กจะผ่านการเรียนระดับประถมศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาด้วยกัน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า เด็กทุกคนจะมีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถและความถนัดทางวิชาการต่าง ๆ เหมือน หรือเท่าเทียมกัน ดังนั้น เมื่อมาพบกับความรู้ใหม่ ในระดับมัธยมศึกษา เด็กบางคนอาจต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ในขณะที่เด็กบางคนอาจมีความสามารถดีกว่าเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนเดียวกัน (ประดิษฐ์ อุปรามย์. 2529 : 114 - 115) ซึ่งในเรื่องการสอนซ่อมเสริมนี้ กมล สดประเสริฐ (2528 : 15 - 16) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การยกระดับผลสัมฤทธิ์ของการเรียนให้สูงขึ้นจะต้องเสริมความรู้ให้แก่เด็กที่มีปัญหาด้านการเรียนซ้ำให้สามารถเรียนได้ทันกับนักเรียนส่วนใหญ่ และต้องมีการใช้ระบบการสอนซ่อมเสริมช่วยเหลือนักเรียนเหล่านั้น ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า การสอนซ่อมเสริมเป็นงานหนึ่งของการบริหารงานวิชาการที่โรงเรียนจะต้องจัดให้มีขึ้น (กรมสามัญศึกษา. 2539 : 5)

จากการศึกษารายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนซ่อมเสริมที่ผ่านมาของนักวิชาการศึกษาหลาย ๆ คนพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการสอนซ่อมเสริม โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็น ผู้บริหาร และครู เสียส่วนใหญ่ เช่น งานวิจัยของ บุญส่ง ทันตานนท์ (2528 : 13) รัชนี้ ดุยชนารมย์ (2528 : 51 - 56) พิสุทธิ พฤกษ์วัน (2528 : 39 - 40) ประภาส มากมีทรัพย์ (2530 : 110) ภาวนา เขียวธานี (2531 : 75 - 77) ประทีป วุฒิรัตน์โกวิท (2532 : 80 - 82) และดาเรษฎร์ เผ่าพัฒน์ (2536 : บทคัดย่อ) เป็นต้น งานวิจัยดังกล่าว เป็นการศึกษาสภาพ และปัญหาการสอนซ่อมเสริมในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งผลการวิจัยนับว่าเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จิราพร ประยูรวงษ์ (2527 : 74 - 75) ได้ศึกษา สภาพและปัญหาการสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 5 ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดราชบุรี เกี่ยวกับปัญหาการสอนซ่อมเสริมของสถานศึกษาที่อยู่ในเขตการศึกษา 5 พบว่า สภาพที่ก่อให้เกิดปัญหามาก ที่สุด คือ จำนวนครูไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการสอนซ่อมเสริม และนักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียนซ่อมเสริม ปัญหารองลงมาคือ ครูมีชั่วโมงสอนมาก มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบนอกเหนือ

จากการสอนซ่อมเสริม นักเรียนเกิดปมด้อยในการเรียนซ่อมเสริม นักเรียนมีข้อบกพร่องแตกต่างกัน มากยากแก่การจัดกลุ่ม ผู้บริหารไม่จัดเวลาสอนซ่อมเสริม และผู้ปกครองไม่เข้าใจเรื่องวิธีการสอน-ซ่อมเสริม

จากความสำเร็จและสภาพปัญหาการสอนซ่อมเสริมต่างๆ ที่กล่าวมาแล้ว ประกอบกับการจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รัฐได้มุ่งเน้นกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังท้องถิ่น ตามมาตรา 39 ได้กำหนดให้ กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหาร-งานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 21) ทำให้โรงเรียนมีอิสระในการจัดทำสาระหลักสูตร กระบวนการเรียน การสอน การวัดผลและประเมินผล รวมทั้งการจัดการสอนซ่อมเสริมได้อย่างเต็มที่ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เพื่อให้ได้ข้อมูลการสอนซ่อมเสริมเกี่ยวกับเรื่อง สภาพการสอนซ่อมเสริม ปัญหาการสอนซ่อมเสริม และแนวทางการพัฒนาการสอนซ่อมเสริม โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร ครู และนักเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสอนซ่อมเสริมซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลการวิจัยที่ ครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นกว่างานวิจัยที่ผ่านมาๆ มาเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้พัฒนาการเรียน การสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลของการศึกษาค้นคว้าจะเป็นข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอน ในระดับมัธยมศึกษาในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขการจัดการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนให้ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งผลให้นักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตของโรงเรียนได้เรียนอย่างมี ประสิทธิภาพ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. ผลของการศึกษาค้นคว้าจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนมัธยม-ศึกษาในการพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนให้ดำเนินไป อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เพื่อเป็นแนวทางต่อครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอนซ่อมเสริมในการปรับปรุงและแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริมในแต่ละรายวิชาต่อไป

4. เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญในการสอนซ่อมเสริม และให้การสนับสนุน รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี จำนวน 4 โรงเรียนคือ 1. โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี สังกัดกรมสามัญศึกษา 2. โรงเรียนวัดดอนตลุง (ราษฎร์ศรัทธาทาน) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 3. โรงเรียนนาวิวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 4. โรงเรียนเทศบาล 5 (พลโยธินรามินทร์ภักดี) สังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โดยดำเนินการ ดังนี้.-

1. เรื่องที่ศึกษาค้นคว้า ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ.-

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการสอนซ่อมเสริม

ตอนที่ 2 ศึกษาระดับของสภาพและปัญหาการสอนซ่อมเสริม

ตอนที่ 3 พัฒนาแนวทางการพัฒนาและแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริม

2. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 19 คน ครูผู้สอนซ่อมเสริม จำนวน 22 คน และ นักเรียนที่กำลังเรียนซ่อมเสริม จำนวน 159 คน ที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี สังกัดละ 1 โรงเรียน

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาค้นคว้า แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้.-

3.1 ตอนที่ 1 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา ครูผู้สอนซ่อมเสริม จำนวน 20 คน และนักเรียนที่เรียนซ่อมเสริม จำนวน 24 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

3.2 ตอนที่ 2 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 19 คน ครูผู้สอนซ่อมเสริม จำนวน 22 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และนักเรียนที่เรียนซ่อมเสริม จำนวน 48 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

3.3 ตอนที่ 3 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และครูผู้สอนซ่อมเสริม จำนวน 15 คน และนักเรียนที่เรียนซ่อมเสริม จำนวน 15 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ ผู้บริหาร (ผู้ช่วยผู้บริหาร-โรงเรียนฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา) ครูผู้สอน และนักเรียน

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ สภาพและปัญหาในการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสอนซ่อมเสริม หมายถึง การจัดกิจกรรมที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนปกติ แก่นักเรียนที่มีความบกพร่อง และประสบปัญหาเกี่ยวกับการเรียนโดยมุ่งแก้ไขข้อบกพร่อง และเพิ่มประสิทธิผลในการเรียน

2. สภาพการสอนซ่อมเสริม หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริมเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย การวางแผนการสอน วิธีการจัดการสอน การใช้สื่อการสอน การติดตามประเมินผลการสอน และการนำผลประเมินไปใช้ ในการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา

3. ปัญหาการสอนซ่อมเสริม หมายถึง ข้อขัดข้อง ข้อสงสัย สิ่งที่ต้องการแก้ไข หรือสิ่งที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวังในการเรียนการสอนซ่อมเสริมที่เกี่ยวกับการวางแผนการสอนซ่อมเสริม การดำเนินการสอนซ่อมเสริม และการวัดและประเมินผลการสอนซ่อมเสริม

4. แนวทางการพัฒนาการสอนซ่อมเสริม หมายถึง การให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แนวทางพัฒนา และแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริม เพื่อให้การสอนซ่อมเสริมมีประสิทธิภาพ

5. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

5.1 ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หมายถึง ข้าราชการครู ที่ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ ซึ่งทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

5.2 หัวหน้าหมวดวิชา หมายถึง ผู้ทำหน้าที่หัวหน้าหมวดวิชาที่มีการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

6. ครู หมายถึง ครูที่สอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

7. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนอ่อนและกำลังเรียนซ่อมเสริม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

8. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 โรงเรียน คือ 1. โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี สังกัดกรมสามัญศึกษา 2. โรงเรียนวัดดอนดง (ราษฎร์ศรัทธาทาน) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 3. โรงเรียนนารีวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และโรงเรียนเทศบาล 5 (พหลโยธินรามินทรภักดี) สังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้เสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. สภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี
2. การสอนซ่อมเสริม
 - 2.1 ความหมายของการสอนซ่อมเสริม
 - 2.2 จุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริม
 - 2.3 หลักการ และแนวคิดในการสอนซ่อมเสริม
 - 2.4 การดำเนินการสอนซ่อมเสริม
 - 2.5 การพัฒนาการสอนซ่อมเสริม
3. การจัดกลุ่มสนทนา
 - 3.1. ความเป็นมาและหลักการของเทคนิคกลุ่มสนทนา
 - 3.2. หลักเกณฑ์การดำเนินการวิจัยโดยใช้เทคนิคกลุ่มสนทนา
 - 3.3 คุณสมบัติของผู้นำกลุ่มสนทนาและแนวปฏิบัติ
 - 3.4. ประเภทหรือเรื่องของงานวิจัยที่ควรใช้เทคนิคกลุ่มสนทนา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. สภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการวิจัย จำนวน 4 โรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี ตั้งอยู่ที่ถนนมนตรีศรีสุริยวงศ์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดราชบุรี สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งขึ้นเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ในปี พ.ศ. 2455 และในวันที่ 21 กันยายน 2456 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้เสด็จมาทรงทำพิธีเปิดโรงเรียน และพระราชทานนามว่า "โรงเรียนเบญจมราชูทิศ" มีเนื้อที่ตั้งโรงเรียน จำนวน 22 ไร่ 3 งาน 72 ตารางวา เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6

ปัจจุบันมี นายณรงค์ โพธิ์มี เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน (โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี. 2544 : 1 - 2)

สภาพเศรษฐกิจประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำขาย รับจ้าง เกษตรกรรม ข้าราชการ นักธุรกิจ สำหรับผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการ และจบการศึกษาสูง ผู้ปกครองที่มีฐานะยากจนคิดเป็นร้อยละ 45

โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี จัดเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีห้องเรียนทั้งหมด 68 ห้อง มีนักเรียนทั้งหมด 3,429 คน มีผู้บริหาร 1 คน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน 4 คน มีหัวหน้าหมวดวิชา 8 คน มีครูผู้สอน 129 คน หัวหน้าหมวดวิชาทำการสอนด้วย ครูส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 84.51 จบปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 14.79 และต่ำกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 0.70 ครูส่วนใหญ่เป็นคนพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 81.75 ซึ่งมีอัตราการย้ายไม่บ่อย แต่สำหรับผู้บริหารมีอัตราการย้ายบ่อย สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 มีดังนี้

1. ผลการเรียนรู้โดยเฉลี่ยของนักเรียนแต่ละชั้น

1.1 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลการเรียนโดยเฉลี่ย 2.44

1.2 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลการเรียนโดยเฉลี่ย 2.09

1.3 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลการเรียนโดยเฉลี่ย 2.44

2. ผลการเรียนรู้ที่ต่ำกว่าเกณฑ์ ในวิชาหลัก จำนวน 5 วิชา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีดังนี้

ระดับชั้น	วิชา	ผลการเรียน 0 คิดเป็นร้อยละ	ผลการเรียน 1 คิดเป็นร้อยละ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	วิชาสังคมศึกษา	5.31	16.95
	วิชาภาษาไทย	5.10	22.65
	วิชาภาษาอังกฤษ	16.73 ✓	25.92 ✓
	วิชาคณิตศาสตร์	7.35 ✓	27.76 ✓
	วิชาวิทยาศาสตร์	27.96 ✓	25.10 ✓
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	วิชาสังคมศึกษา	10.90	21.76
	วิชาภาษาไทย	17.55	25.00
	วิชาภาษาอังกฤษ	23.14	30.57

ระดับชั้น	วิชา	ผลการเรียน 0 คิดเป็นร้อยละ	ผลการเรียน 1 คิดเป็นร้อยละ
	วิชาคณิตศาสตร์	22.5	31.90 /
	วิชาวิทยาศาสตร์	16.11	29.51 /
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	วิชาสังคมศึกษา	4.79	16.79
	วิชาภาษาไทย	7.37	19.60
	วิชาภาษาอังกฤษ	24.48 /	36.89
	วิชาคณิตศาสตร์	30.36 /	21.17
	วิชาวิทยาศาสตร์	20.93 /	39.94 /

สภาพ และปัญหาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนในปัจจุบัน โรงเรียนมีการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อน และไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ แต่ไม่ได้กำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียน และไม่มีการวางแผนในการสอนซ่อมเสริมไว้อย่างเป็นระบบ ครูที่สอนรายวิชาจะเป็นผู้กำหนดการสอนซ่อมเสริมเอง และครูแต่ละคนก็ต่างคนต่างสอนไม่มีการประสานงานในการวางแผนการสอนซ่อมเสริมร่วมกัน ปัญหาที่พบในการสอนซ่อมเสริม คือ 1.ครูผู้สอนมีภาระงานสอนประจำมาก และยังต้องทำงานในหน้าที่อื่นอีก ซึ่งทำให้ไม่มีเวลาในการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนได้อย่างเต็มที่ 2. นักเรียนบางคนไม่มาเรียนซ่อมเสริมตามที่ครูผู้สอนกำหนด ทำให้ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน นักเรียนบางคนเรียนจบมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วแต่บางวิชายังติด "0" อยู่ ทำให้ไม่สามารถไปสอบเข้าเรียนต่อได้ 3. ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือ และสนับสนุนในการเรียนซ่อมเสริมของนักเรียน 4. ช่วงเวลาในการสอนซ่อมเสริมครูผู้สอนเป็นผู้กำหนดซึ่งนักเรียนบางคนไม่สะดวกในการเรียนในช่วงเวลาดังกล่าว

2. โรงเรียนวัดดอนตลุง (ราษฎร์ศรัทธาทาน) ตั้งอยู่ที่หมู่ 2 ตำบลเกาะพลับพลา อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2466 โดยอาศัยศาลาวัดเป็นที่เรียน จนในปี พ.ศ. 2484 จึงได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียน และเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อปีการศึกษา 2535 โรงเรียนวัดดอนตลุง (ราษฎร์ศรัทธาทาน) เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ปัจจุบันมีนายอภิชาติ คุณาธาร เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน (โรงเรียนวัดดอนตลุง. 2544 : 1)

สภาพเศรษฐกิจ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ค้าขาย รับจ้าง เกษตรกรรม อุตสาหกรรม สำหรับผู้ปกครองนักเรียน 99 % มีอาชีพรับจ้างชนหิน รับจ้างทั่วไป ขายผัก ไม่ค่อยได้รับการศึกษา และมีฐานะยากจน ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพรับราชการไม่มี สภาพโดยทั่วไปของโรงเรียนตั้งอยู่ใกล้ตัวเมือง การคมนาคมไม่ค่อยสะดวก อากาศในห้องเรียน และบริเวณโรงเรียนร้อนมาก สภาพความพร้อมในเรื่องเศรษฐกิจของนักเรียนมีน้อย และมีอัตราความเสี่ยงในเรื่องยาเสพติดค่อนข้างสูง

โรงเรียนวัดดอนดลง (ราษฎร์ศรัทธาทาน) มีนักเรียนทั้งหมด 822 คน มีห้องเรียน 23 ห้องผู้บริหารโรงเรียน 1 คน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน 2 คน ครูผู้สอน 32 คน ครูส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 94.28 จบปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 2.86 และต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 2.86 ครูและผู้บริหารร้อยละ 99 เป็นคนนอกพื้นที่ แต่มีอัตราการย้ายไม่บ่อยเนื่องจากครูในโรงเรียนขาด ซึ่งครูเขียนขอย้ายในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก แต่ไม่ได้รับการพิจารณา ผู้บริหารมีอัตราการย้ายไม่บ่อย สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 มีดังนี้

1. ผลการเรียนรู้โดยเฉลี่ยของนักเรียนแต่ละชั้น

- 1.1 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลการเรียนโดยเฉลี่ย 2.35
- 1.2 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลการเรียนโดยเฉลี่ย 2.58
- 1.3 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลการเรียนโดยเฉลี่ย 2.43

2. ผลการเรียนรู้ที่ต่ำกว่าเกณฑ์ ในวิชาหลัก จำนวน 5 วิชา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีดังนี้

ระดับชั้น	วิชา	ผลการเรียน 0 คิดเป็นร้อยละ	ผลการเรียน 1 คิดเป็นร้อยละ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	วิชาสังคมศึกษา	3.38	28.81
	วิชาภาษาไทย	1.69	13.56
	วิชาภาษาอังกฤษ	-	10.16
	วิชาคณิตศาสตร์	ติด ร. 1.7	มส 3.4
	วิชาวิทยาศาสตร์	10.17	33.89

ระดับชั้น	วิชา	ผลการเรียน 0 คิดเป็นร้อยละ	ผลการเรียน 1 คิดเป็นร้อยละ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	วิชาสังคมศึกษา	3.39	69.49
	วิชาภาษาไทย	-	40.67
	วิชาภาษาอังกฤษ	-	18.64
	วิชาคณิตศาสตร์	6.78	66.10
	วิชาวิทยาศาสตร์	13.56	50.84
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	วิชาสังคมศึกษา	1.88	35.84
	วิชาภาษาไทย	7.54	30.19
	วิชาภาษาอังกฤษ	-	43.39
	วิชาคณิตศาสตร์	15.09	33.96
	วิชาวิทยาศาสตร์	7.55	54.72

สภาพ และปัญหาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนในปัจจุบัน โรงเรียนมีการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อน และไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ โรงเรียนไม่ได้มีการกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียนอย่างชัดเจน สำหรับการวางแผนการสอนก็กำหนดโดยครูผู้สอนแต่ละคน ครูผู้สอนในแต่ละรายวิชาจะเป็นผู้ทำการสอนซ่อมเสริมเอง ปัญหาที่พบในการสอนซ่อมเสริม คือ 1.ครูผู้สอนมีภาระงานสอนประจำมาก และยังต้องทำงานในหน้าที่อื่นอีก ซึ่งทำให้ไม่มีเวลาในการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนได้อย่างเต็มที่ 2. ขาดสื่ออุปกรณ์ในการเรียนการสอนซ่อมเสริม 3. สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวนักเรียนไม่เอื้อต่อการเรียนการสอนซ่อมเสริม เนื่องจากครอบครัวมีฐานะยากจน นักเรียนต้องช่วยผู้ปกครองทำงาน 4. ผู้ปกครองไม่ให้การสนับสนุนนักเรียนในการเรียนซ่อมเสริม 5. นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียนซ่อมเสริม

3. โรงเรียนเทศบาล 5 (พหลโยธินราชมินทรภักดี) ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านเกาะปักเป้า ถนนเพชรเกษม ตำบลหน้าเมืองราชบุรี อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี เป็นโรงเรียนสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย มีเนื้อที่ จำนวน 12 ไร่ 2 งาน 22 ตารางวา เปิดทำการสอนตั้งแต่นั้นประถมปีที่ 1 - 6 เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2525 ในปี พ.ศ. 2535 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้อนุมัติให้ดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาเพิ่มขึ้นอีก 3 ปี โดยเปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2535 และในปีการศึกษา 2537 ได้เปิดสอนจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปัจจุบันมีนายยามรุ่ง สายหล้า เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียน

ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมือง จึงมีความพร้อมในด้านสาธารณูปโภค และมีการคมนาคมสะดวก (โรงเรียนเทศบาล 5. 2544 : 1)

สภาพเศรษฐกิจ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพาณิชย์กรรม รับจ้างค้าขาย เกษตรกรรม ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ค้าขาย และมีฐานะยากจนคิดเป็นร้อยละ 65

โรงเรียนเทศบาล 5 (พหลโยธินราชมินทรภักดี) มีผู้บริหารโรงเรียน 1 คน ผู้ช่วย-ผู้บริหารโรงเรียน 2 คน และครู จำนวน 39 คน มีนักเรียนทั้งหมด 1,186 คน มีห้องเรียน จำนวน 25 ห้อง ครูส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และเป็นคนพื้นที่ มีอัตราการย้าย เข้า-ออกน้อย สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 มีดังนี้

1. ผลการเรียนรู้โดยเฉลี่ยของนักเรียนแต่ละชั้น

- 1.1 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลการเรียนโดยเฉลี่ย 2.46
- 1.2 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลการเรียนโดยเฉลี่ย 2.42
- 1.3 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลการเรียนโดยเฉลี่ย 2.35

2. ผลการเรียนรู้ที่ต่ำกว่าเกณฑ์ ในวิชาหลัก จำนวน 5 วิชา ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีดังนี้

ระดับชั้น	วิชา	ผลการเรียน 0 คิดเป็นร้อยละ	ผลการเรียน 1 คิดเป็นร้อยละ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	วิชาสังคมศึกษา	-	15.43
	วิชาภาษาไทย	4.94	25.93
	วิชาภาษาอังกฤษ	24.69	25.93
	วิชาคณิตศาสตร์	3.09	41.98
	วิชาวิทยาศาสตร์	4.94	52.47
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	วิชาสังคมศึกษา	21.50	33.64
	วิชาภาษาไทย	-	14.02
	วิชาภาษาอังกฤษ	10.28	28.04
	วิชาคณิตศาสตร์	31.78	27.10
	วิชาวิทยาศาสตร์	30.84	29.91

ระดับชั้น	วิชา	ผลการเรียน 0 คิดเป็นร้อยละ	ผลการเรียน 1 คิดเป็นร้อยละ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	วิชาสังคมศึกษา	0	28.36
	วิชาภาษาไทย	1.49	23.88
	วิชาภาษาอังกฤษ	28.57	41.35
	วิชาคณิตศาสตร์	37.59	38.35
	วิชาวิทยาศาสตร์	0.75	28.36

4. โรงเรียนนารีวิทยา ตั้งอยู่ ถนนราษฎร์ยินดี ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนนารีวิทยาเป็นโรงเรียนคาทอลิก ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2498 มี เนื้อที่ 11 ไร่ 54 ตารางวา โรงเรียนนารีวิทยา เดิมเป็นโรงเรียนที่เปิดรับเฉพาะนักเรียนหญิง โดยรับทั้งประเภทประจำ และไป-กลับ แต่ในปัจจุบันเปิดรับนักเรียนชายตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนารีวิทยาดังอยู่ในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี และอยู่ใจกลางเมือง มีระบบสาธนาอุปโภคพร้อม การคมนาคมสะดวก สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีเครื่องอำนวยความสะดวก และมีการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ปัจจุบันมีนางสาวอุษณีย์ เหมบุตร เป็นครูใหญ่ (โรงเรียนนารีวิทยา 2543 : 1 - 5)

สภาพเศรษฐกิจประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรม รับเหมาก่อสร้าง นักธุรกิจ รับราชการ สำหรับผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่จะมีฐานะดี และมีการศึกษาสูง

โรงเรียนนารีวิทยา มีนักเรียนทั้งหมด 3,277 คน มีห้องเรียน 67 ห้อง อัตราส่วนครูต่อนักเรียน 1 : 23 มีผู้บริหารโรงเรียน 1 คน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน 1 คน ครูผู้สอน 134 คน ครูส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 82.83 จบปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 2.99 และต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 14.18 ครูและผู้บริหารร้อยละ 94.07 เป็นคนพื้นที่ มีอัตราการใช้หรือลาออกน้อย สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 มีดังนี้

1. ผลการเรียนรู้โดยเฉลี่ยของนักเรียนแต่ละชั้น
 - 1.1 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลการเรียนรู้โดยเฉลี่ย 2.77
 - 1.2 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลการเรียนรู้โดยเฉลี่ย 2.57
 - 1.3 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลการเรียนรู้โดยเฉลี่ย 2.40
2. ผลการเรียนรู้ที่ต่ำกว่าเกณฑ์ ในวิชาหลัก จำนวน 5 วิชา ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

ระดับชั้น	วิชา	ผลการเรียน 0 คิดเป็นร้อยละ	ผลการเรียน 1 คิดเป็นร้อยละ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	วิชาสังคมศึกษา	-	7.18
	วิชาภาษาไทย	-	2.87
	วิชาภาษาอังกฤษ	-	7.66
	วิชาคณิตศาสตร์	-	50.24
	วิชาวิทยาศาสตร์	-	9.09
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	วิชาสังคมศึกษา	-	25.70
	วิชาภาษาไทย	-	1.86
	วิชาภาษาอังกฤษ	-	7.01
	วิชาคณิตศาสตร์	-	25.70
	วิชาวิทยาศาสตร์	-	6.07
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	วิชาสังคมศึกษา	-	41.18
	วิชาภาษาไทย	-	4.41
	วิชาภาษาอังกฤษ	-	35.29
	วิชาคณิตศาสตร์	-	48.04
	วิชาวิทยาศาสตร์	-	30.88

2. การสอนซ่อมเสริม

การสอนซ่อมเสริมเป็นกระบวนการสำคัญอย่างยิ่งเพราะสามารถเสริมสร้างประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียนได้เต็มที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ หลักสูตร ได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ดังนั้น ผู้ที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริมควรจะได้ทราบสาระสำคัญเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริมในหัวข้อสำคัญ ดังต่อไปนี้

2.1 ความหมายของการสอนซ่อมเสริม

การสอนซ่อมเสริมเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาในเรื่องการเรียนการสอนที่ไม่มีประสิทธิภาพอันมีสาเหตุมาจากวิธีการสอนของครู อุปกรณ์ หรือตัวนักเรียนเอง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องให้ความสนใจ และพยายามศึกษาค้นคว้าอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นมีหน่วยงานและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการสอนซ่อมเสริมไว้หลายทัศนะ ดังนี้

กรมวิชาการ (2533 : 71) ได้ให้ความหมายของการสอนซ่อมเสริมไว้ว่า การสอนซ่อมเสริม คือการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความสามารถในการทำความเข้าใจในบทเรียนได้ค่อนข้างช้า ไม่สามารถติดตามบทเรียนได้ทันกลุ่มเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนทำให้นักเรียนเหล่านี้เรียนไม่ทันเพื่อน เกิดความรู้สึกเป็นปมด้อย และมีความเบื่อหน่าย ห่อเหี่ยว ไม่มีแรงจูงใจในการเรียน ซึ่งเป็นผลให้นักเรียนไม่สามารถสอบผ่านตามจุดประสงค์การเรียนรู้อันและไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน

พันทิพา อุทัยสุข (2535 : 583) ได้กล่าวว่า การสอนซ่อมเสริม คือ การสอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องและเสริมทักษะการเรียนรู้ใหม่ ๆ ให้แก่เด็ก ซึ่งโดยปกติจะจัดขึ้นสำหรับเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ และสำหรับเด็กที่เก่งอยู่แล้วให้เก่งยิ่งขึ้น เหตุผลที่ต้องจัดให้มีการสอนซ่อมเสริม คือ

1. การแก้ไขข้อบกพร่องของเด็กตั้งแต่เริ่มต้น การฝึกทักษะใหม่ ๆ จะทำให้เด็กมีพื้นฐานที่ถูกต้องซึ่งจะช่วยให้การฝึกทักษะต่อ ๆ ไปได้ผลดี

2. เด็กอ่อน จำเป็นต้องช่วยเหลือ เพื่อให้เรียนได้ทันเพื่อน

3. เด็กเก่ง ควรสนับสนุนให้สามารถพัฒนาไปจนสุดความสามารถ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 157) กล่าวว่า การสอนซ่อมเสริม เป็นการสอนพิเศษ นอกเหนือไปจากการสอนตามแบบแผนปกติ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน ซึ่งมี 4 ลักษณะ คือ

1. การสอนซ่อมเสริมก่อนการเรียนการสอน เป็นการสอนปรับพื้นฐานความรู้ของนักเรียน นักศึกษาก่อนจะเข้าสู่หลักสูตร มักจะนำมาใช้เมื่อได้รับนักเรียน นักศึกษาใหม่ จากสถานศึกษาแตกต่างกันทำให้พื้นฐานความรู้เดิมแตกต่างกันไป จึงจำเป็นต้องสอนซ่อมเสริม มักจะเป็นการเรียนในหมวดวิชาบังคับที่ต้องเรียนร่วมกัน

2. การสอนซ่อมเสริมขณะที่ทำการสอน เป็นการพบข้อบกพร่องของนักเรียน นักศึกษาที่ไม่เข้าใจบทเรียนบางตอน จึงทำการสอนซ่อมเสริมเพื่อจะได้ติดตามการเรียนต่อไปได้ทัน และเข้าใจเนื้อหาวิชาที่สอน

3. สอนซ่อมเสริมรายวิชาเพื่อสอบแก้ตัว เมื่อมีการวัดผลในวิชาแล้ว ปรากฏว่าไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด มีจุดประสงค์บางจุดประสงค์ที่ไม่ผ่าน จึงจำเป็นต้องสอนซ่อมเสริมเพื่อจะได้สอนแก้ตัวใหม่

4. สอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่ฉลาด หรือเรียนเร็ว นักเรียนบางคนมีสติปัญญาสูง ควรสอนซ่อมเสริมเพื่อจะได้ไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน

จูลี วาทิกทินกร (2535 : 37) ได้กล่าวว่า การสอนซ่อมเสริม เป็นกิจกรรมที่จัดให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อนได้แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และเพื่อช่วยให้มีพื้นฐานมั่นคงในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพกับทั้งส่งเสริมให้นักเรียนที่เรียนดีอยู่แล้วได้พัฒนาตนเองให้ถึงขีดสูงสุด

โคชีวาร (Kochavar. 1975 : 18) ได้ให้ความหมายของการสอนซ่อมเสริมไว้ดังนี้ คือ การสอนซ่อมเสริมเป็นการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน ซึ่งมีการเตรียมวิธีการแต่ละสิ่งที่จะแก้ไขให้ถูกต้อง เพื่อช่วยให้นักเรียนหยุดนิสัย หรือการปฏิบัติและการกระทำที่ผิด ๆ พร้อมกับชี้แนะแนวที่ถูกต้องไว้ด้วย ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีความสามารถด้านการเรียนยิ่งขึ้นไปอีก

จากความหมายของการสอนซ่อมเสริม ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า การสอนซ่อมเสริม คือ การจัดกิจกรรมที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนปกติ แก่นักเรียนที่มีความบกพร่องและประสบปัญหาที่เกี่ยวกับการเรียน โดยมุ่งแก้ไขข้อบกพร่อง และเพิ่มประสิทธิภาพ ในการเรียน และในขณะเดียวกันอาจจะจัดขึ้นเพื่อเป็นการเสริมทักษะการเรียนรู้ใหม่ให้นักเรียนได้พัฒนาเด็กอย่างเต็มความสามารถ

2.2 จุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริม

การเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนได้บรรลุตามจุดประสงค์หลายประการ จุดประสงค์ใดที่ครูทำการสอนและประเมินผลแล้วผู้เรียนยังไม่สามารถจะบรรลุจุดประสงค์ได้

ก็เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องจัดสอนซ่อมเสริมให้ในจุดประสงค์นั้นๆ นั่นคือจุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริม ก็เพื่อให้ผู้เรียนสามารถที่จะประสบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามที่พึงปรารถนามีนักการศึกษาหลายคน ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริมไว้ต่าง ๆ ดังนี้

บุญทัน อยู่ชมบุญ (2529 : 246) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริม ไว้

ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนเรียนทันเพื่อนในชั้น
 2. เพื่อให้นักเรียนแข่งขันกับตนเองจนสามารถเรียนดีขึ้นกว่าเดิม
 3. เพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จและเก่งยิ่งขึ้น จนถึงความสามารถของตน
- ประกาศ มากมีทรัพย์ (2530 : 18) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริมไว้

ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนชนะข้อบกพร่องของตนเอง
 2. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จมากขึ้น
 3. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปถึงขีดระดับความสามารถที่แท้จริงของตนเอง
- ประณิดา อุทาน (2532 : 33) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริมไว้

ดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนบกพร่องให้เรียนดียิ่งขึ้น
 2. เพื่อส่งเสริมนักเรียนให้พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิมอย่างสูงสุด
- โคชีวา (Kochavar. 1975 : 18) และแชปลิน (Chaplin. 1979 : 12 - 15)

ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริมไว้สอดคล้องกันว่า

1. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามสมรรถวิสัยที่แท้จริงของตนอย่างเต็มที่
2. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนทางการเรียนของตนได้
3. เพื่อส่งเสริมความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนอันจะช่วยให้ผู้เรียน

ประสบผลสำเร็จในการเรียนมากยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริม ก็คือการช่วยแก้ไขข้อบกพร่องให้แก่นักเรียนที่ด้อยสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและช่วยให้นักเรียนที่เรียนเก่งได้เรียนดีขึ้นตามความสามารถของตนโดยมีจุดหมายปลายทางคือ ยกกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้ใกล้เคียงกับสมรรถวิสัยของนักเรียนให้มากที่สุด

2.3 หลักการ และแนวคิดในการสอนซ่อมเสริม

เพื่อให้การเรียนการสอนซ่อมเสริมดำเนินไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ จำเป็นจะต้องมีการนำหลักการ แนวคิดที่เหมาะสมมาใช้เพื่อช่วยให้ทั้งครู และนักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนการสอนซึ่งมีหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริมที่น่าสนใจจากนักการศึกษาหลายท่านที่ได้นำเสนอไว้ดังนี้

สมจิต ชิวปรีชา (2529 : 9 - 10) กล่าวถึงหลักการในการสอนซ่อมเสริมไว้ดังนี้

1. ต้องรู้ข้อบกพร่องของนักเรียน ก่อนการสอนซ่อมเสริมครูควรทดสอบหาข้อบกพร่อง เพื่อครูจะได้แก้ไขข้อบกพร่องและเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้ถูกวิธีได้
2. ต้องเริ่มจากสิ่งที่นักเรียนรู้ หรือประสบการณ์พื้นฐานของนักเรียน ครูควรสอนจากสิ่งที่นักเรียนรู้แล้ว ไปหาสิ่งที่ยังไม่รู้
3. ควรรู้จักเลือกวัสดุ อุปกรณ์การสอนให้เหมาะสม วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งเร้าใจนักเรียน และเป็นเครื่องช่วยสอนที่สำคัญที่ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจบทเรียนดียิ่งขึ้น
4. หลีกเลี่ยงการทำงานซ้ำ ๆ ซาก ๆ การให้งานนักเรียนเป็นเรื่องสำคัญ เพราะนักเรียนเรียนอ่อน ความสนใจ และความอดทนในการทำงานมีน้อย
5. จัดกิจกรรมการเรียนที่สนุกสนาน ครูควรสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้สนุกสนานน่าเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ หลาย ๆ วิธี เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็น รวมทั้งมีส่วนร่วมในกิจกรรม
6. ครูควรจะต้องเป็นผู้คอยกระตุ้นและให้กำลังใจแก่นักเรียน ครูควรใช้เทคนิคการสอนที่จะช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการทำงานโดยยึดหลักดังนี้
 - 6.1 อธิบายให้นักเรียนเข้าใจง่ายก่อนลงมือทำ
 - 6.2 เริ่มจากงานง่าย ๆ ไปหายาก
 - 6.3 จัดประสบการณ์ให้นักเรียนประสบความสำเร็จบ่อย ๆ
 - 6.4 ให้กำลังใจและคำชมเชย
 - 6.5 สร้างความเชื่อมั่นและการเคารพตนเองให้กับนักเรียน
 - 6.6 ชี้แจงข้อบกพร่องเพื่อให้นักเรียนเข้าใจ
 - 6.7 ควรมีการประเมินผลเป็นระยะ ๆ พร้อมทั้งทำสถิติให้นักเรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง เพื่อจะได้มีกำลังใจในการพัฒนาความสามารถ

7. ครูต้องมีความอดทน มีความกรุณา มีความยุติธรรม ให้ความรักแก่นักเรียน และเป็นที่พึ่งของนักเรียนได้

8. ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง โดยการกำหนดบทเรียน สั้น ๆ ง่าย ๆ พร้อมทั้งแบบฝึกหัดที่สอดคล้องกับบทเรียนนั้นด้วย

9. ครูควรให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนเป็นพิเศษเกี่ยวกับการแนะแนวทาง ในการเรียน การทำแบบฝึกหัดและการบ้าน

10. ครูควรเก็บผลการเรียนของนักเรียนแต่ละคนโดยละเอียด และติดต่อกับ ครูอื่นๆ รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียน เพื่อหาทางแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนของนักเรียน

ศิริวรรณ โพธิสุวรรณ (2531 : 8 - 10) ได้สรุปหลักการสอนซ่อมเสริม เด็กอ่อนไว้ดังนี้

1. ต้องรู้ปัญหาหรือข้อบกพร่องของผู้เรียน เพื่อจะได้ช่วยเหลือถูกต้อง
2. ~~ควรใช้วิธีที่ต่างไปจากการสอนปกติ~~
3. กิจกรรมต่าง ๆ ควรให้เหมาะสมกับความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน
4. ให้กำลังใจและเอาใจใส่ผู้เรียนอยู่เสมอ
5. ติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนทราบความก้าวหน้าของตน

วาทินี ชีระตระกูล (2534 : 18) ได้กล่าวถึงเรื่องหลักการสอนซ่อมเสริม ไว้ดังนี้

1. ศึกษาสาเหตุ และข้อบกพร่องของนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบวินิจฉัยเพื่อ แก้ไขจุดบกพร่องให้ตรงจุด

2. ถ้านักเรียนมีข้อบกพร่องหลายอย่างควรแก้ไขข้อบกพร่อง หรือสอนซ่อมเสริม ทีละอย่างเริ่มจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปหานามธรรม

3. วิธีการสอนซ่อมเสริมควรแก้ไขโดยใช้วิธีการใหม่ๆ ไม่ซ้ำกับวิธีการเดิม ควร เป็นอุปกรณ์การสอนที่แปลกน่าสนใจเช่นเดิม รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอน แบบฝึกหัด ควรให้น่าสนใจ ไม่ซ้ำซาก ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน

4. หลังการสอนซ่อมเสริมแล้ว ครูควรติดตามผลงานอย่างใกล้ชิด สม่ำเสมอและ รายงานให้ทราบ เพื่อเกิดกำลังใจเมื่อเห็นผลงานของตน

กระทรวงศึกษาธิการ (2535 : 19) กล่าวถึงหลักการของการสอนซ่อมเสริมไว้ว่า การสอนซ่อมเสริมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน ดังนั้น จึงได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมให้แก่ผู้เรียนที่พบว่า มีข้อบกพร่อง

กรมวิชาการ (2539 : 23) ได้กล่าวถึงหลักการสอนซ่อมเสริม สรุปได้ดังนี้

1. ครูต้องวิเคราะห์ปัญหาของผู้เรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ อาจจะสอนเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล

2. ในการสอนแต่ละครั้งไม่ควรใช้เวลานานเกินไป

3. ควรใช้วิธีสอนใหม่ ๆ ไม่ซ้ำกับวิธีสอนเดิมที่นักเรียนล้มเหลวมาแล้ว

4. ครูควรวางแผนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน

5. ครูควรใช้อุปกรณ์การสอนให้มาก เพราะนักเรียนจะเรียนจากรูปธรรมไปหา

นามธรรม

6. ครูควรติดตามผลการพัฒนาของนักเรียนอย่างใกล้ชิด

7. ครูต้องรู้จักกระตุ้นนักเรียนให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน

8. ครูที่สอนซ่อมเสริมควรมีความรัก ความเมตตา และเข้าใจเด็ก รู้จักนำหลักจิตวิทยามาใช้แก้ไข

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 18) กล่าวว่า การซ่อมเสริมจะเกิดผลดีต้องมีหลักการสอนซ่อมเสริมที่ดีและเหมาะสม ดังนี้

1. ก่อนสอนซ่อมเสริมครูต้องศึกษาข้อบกพร่องของนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำข้อบกพร่องมาพิจารณาหาสาเหตุหรือปัญหา

2. กรณีที่นักเรียนมีข้อบกพร่องหลายอย่าง ควรแก้ไขข้อบกพร่องที่ละอย่างไม่ควรแก้ไขข้อบกพร่องหลาย ๆ อย่างพร้อมกัน

3. การตั้งจุดประสงค์ ควรตั้งในระดับต่ำกว่านักเรียนปกติ

4. ควรสร้างความรู้สึที่ดีต่อการสอนซ่อมเสริมและพยายามทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าการแก้ไขข้อบกพร่องนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องทำ และเต็มใจที่จะแก้ไขปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น

5. ครูร่วมวางแผนกับนักเรียนแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนโดยกำหนดจุดประสงค์และเวลาที่จะจัดกิจกรรม

6. ครูต้องมีเทคนิคการสอนโดยประยุกต์วิธีสอนต่างๆ ให้เหมาะสมกับนักเรียน และลักษณะข้อบกพร่อง

7. ควรจัดกิจกรรมจากสิ่งที่น่าสนใจให้นักเรียนสนใจ ให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง และเกิดความสนุกสนาน

8. การจัดกิจกรรมแต่ละครั้งควรใช้เวลาสั้น ๆ ซึ่งจะใช้เวลาในช่วงใดก็ได้ที่นักเรียนพร้อม

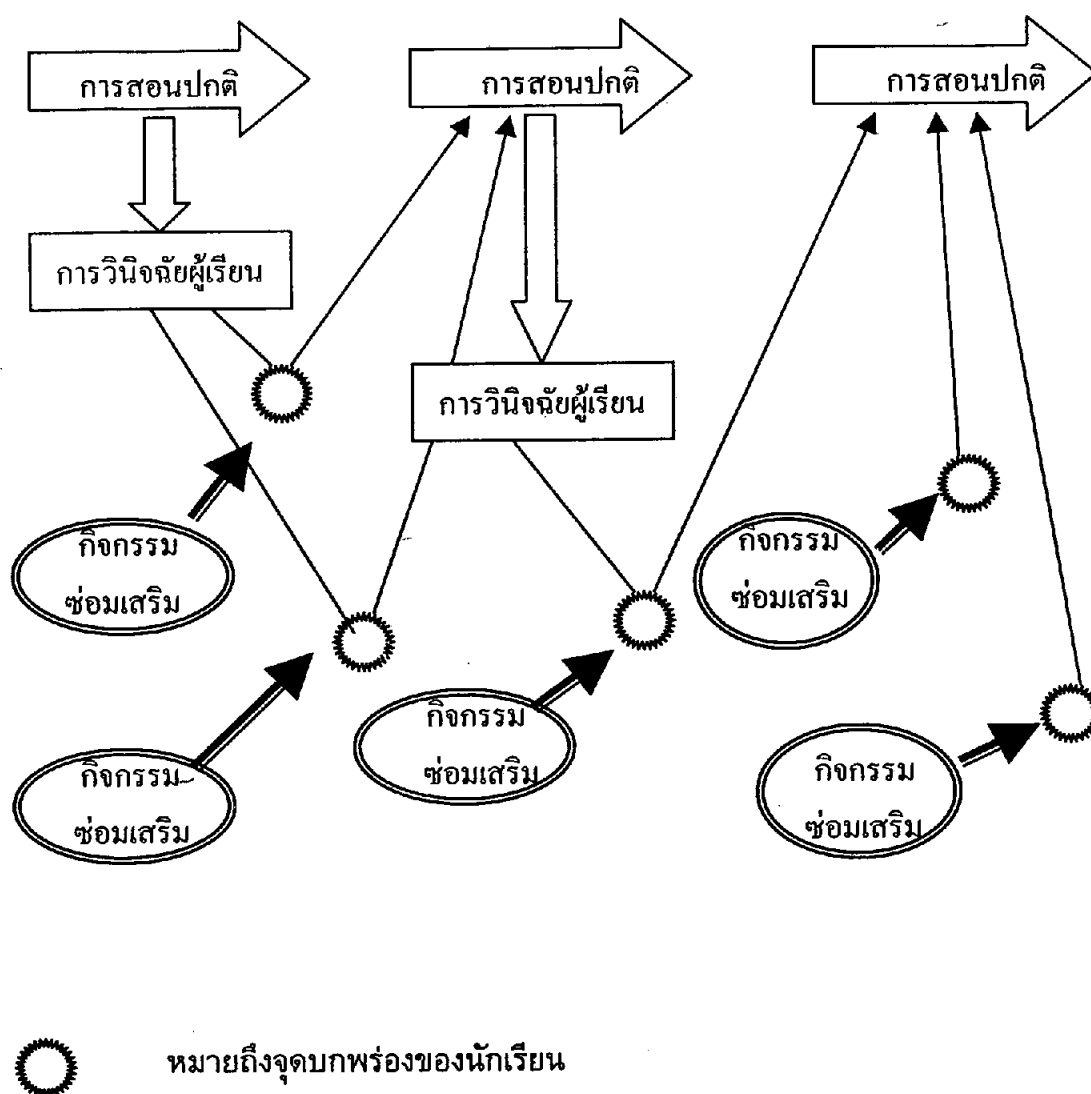
9. ควรใช้สื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ อย่างหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนที่เรียนอ่อนหรือเรียนช้าจะได้เรียนรู้จากรูปธรรมไปสู่นามธรรม

10. ครูควรเป็นผู้ให้กำลังใจและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน

11. ครูต้องเป็นผู้ที่เสียสละ เป็นผู้ที่ช่างสังเกต มีความรัก ความเมตตา มีความอดทน เอาใจใส่ และเป็นที่พักพิงของนักเรียนได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 5 - 7) ได้นำเสนอแนวคิดพื้นฐาน 2 ประการ คือ

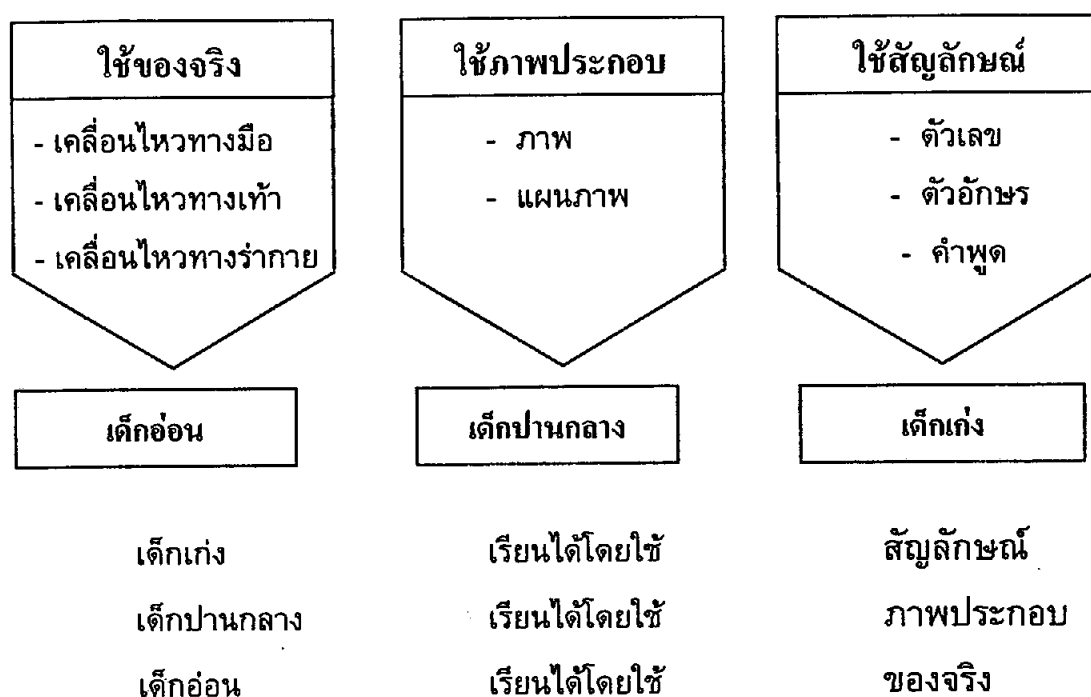
1. การสอนซ่อมเสริมจะต้องคู่กับการวินิจฉัยนักเรียน เพราะกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมเป็นกิจกรรมที่ใช้แก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนตามทักษะย่อยที่พบหลังจากที่นักเรียน ได้เรียนเนื้อหา นั้นมาครั้งหนึ่งแล้ว ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการวินิจฉัยนักเรียน กิจกรรมซ่อมเสริม และ การสอนปกติ

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2539) ปฏิรูปการศึกษา : 5 – 7.

2. นักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ โดยการดัดแปลงความรู้มาจัดเป็นกิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติโดยใช้ของจริง (Enactive) หรือ เป็นกิจกรรมที่ใช้ภาพประกอบ (Iconic) หรือกิจกรรมที่ใช้สัญลักษณ์ (Symbolic) ที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน ดังภาพประกอบ

ทั้ง 3 ขั้นนี้ เป็นลำดับของการพัฒนาทักษะจากรูปธรรมไปสู่นามธรรมตามลำดับการเรียนรู้ของนักเรียน แต่กรณีที่นักเรียนมีข้อบกพร่องในทักษะย่อยบางทักษะการใช้กิจกรรมในขั้นใช้ของจริงจะเหมาะสมในการแก้ไขมากที่สุด ดังนั้น กิจกรรมของการสอนซ่อมเสริมแม้จะใช้สื่อเป็นของจริง รูปภาพ หรือสัญลักษณ์ก็ตามแต่กิจกรรมปฏิบัติจะอยู่ในขั้น ใช้ของจริง

บลูม (Bloom. 1971 : 102) ได้เสนอแนวคิดเรื่อง การเรียนเพื่อรอบรู้ (Mastery Learning) โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนทุกคนประสบความสำเร็จตามที่ต้องการ โดยบลูม กล่าวว่า ถ้าความถนัดในการเรียนของนักเรียนมีการกระจายเป็นโค้งปกติ และเราจัดการเรียนการสอนให้ทุกคนเรียนด้วยวิธีเดียวกันได้รับคุณภาพการสอนเหมือนกันและใช้เวลาในการสอนเท่ากันแล้ว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเมื่อจบลงก็จะกระจายเป็นโค้งปกติเช่นเดิม แต่ถ้าความถนัดในการเรียนของนักเรียนมีการกระจายเป็นโค้งปกติอยู่แล้ว และเราจัดให้มีการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน รวมทั้งใช้เวลาตามที่นักเรียนแต่ละคนต้องการแล้ว นักเรียนส่วนใหญ่จะรอบรู้

ในเนื้อหาวิชานั้นๆ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะกระจายในลักษณะเบ้ทางขวา บลุ่ม จึงเชื่อว่านักเรียนส่วนใหญ่สามารถที่จะรอบรู้ในสิ่งที่ครูสอนได้ ถ้าดำเนินการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 4 ประการคือ

1. ความสามารถในการเสนอบทเรียนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ มีความรอบรู้ในเนื้อหาวิชานั้นๆ มีการบอกจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน และงานที่ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติตามให้ทราบอย่างชัดเจน

2. การให้สิ่งเสริมแรงตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

3. การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม การจัดนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อสะดวกต่อการสอนและการสังเกตนักเรียนเป็นรายบุคคล

4. การให้ผลย้อนกลับและการแก้ไขข้อบกพร่อง โดยปกติการให้ผลย้อนกลับจะทำโดยเฉลยผลการสอบย่อยในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบว่า ตนยังบกพร่องในเรื่องใดบ้าง จะต้องสอนซ่อมเสริมตรงไหน

จากหลักการและแนวคิดในการสอนซ่อมเสริมที่มีผู้กล่าวไว้ข้างต้นนี้ สรุปได้ว่าการสอนซ่อมเสริมจะช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้ประสบความสำเร็จในการเรียนตามความสามารถของเขาโดยเชื่อว่านักเรียนที่ได้รับความเอาใจใส่ให้กำลังใจย่อมสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น หากมีการนำหลักการและแนวคิดในการสอนซ่อมเสริมมาใช้เป็นพื้นฐานเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน

2.4. การดำเนินการสอนซ่อมเสริม

การดำเนินการสอนซ่อมเสริมนั้นมีขั้นตอนที่สำคัญที่จะนำมากล่าวไว้ในที่นี้คือการวางแผนการสอนซ่อมเสริม การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน รูปแบบการสอนซ่อมเสริม ลักษณะของนักเรียนที่ควรได้รับการสอนซ่อมเสริม คุณสมบัติของครูที่สอนซ่อมเสริม การกำหนดเวลาในการสอนซ่อมเสริม การกำหนดสถานที่สอนซ่อมเสริม การเตรียมแหล่งความรู้และอุปกรณ์วิธีการสอนซ่อมเสริม การติดตาม และประเมินผล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 การวางแผนการสอนซ่อมเสริม

การวางแผน เป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะทำให้การสอนซ่อมเสริมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีผู้เสนอแนวทางในการวางแผนการสอนซ่อมเสริมไว้ ดังนี้.-

สมพร จินากุล (2530 : 41) ได้เสนอแนวทางในการวางแผนการสอนซ่อมเสริม ไว้ดังนี้ คือ

1. ก่อนการสอนซ่อมเสริมทุกครั้ง ครูผู้สอนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสอนซ่อมเสริมควรได้ชี้แจงให้นักเรียนและถ้าทำได้ก็ควรชี้แจงให้ผู้ปกครองนักเรียนได้ทราบถึงประโยชน์ของการสอนซ่อมเสริม ซึ่งให้นักเรียนเห็นว่าการสอนซ่อมเสริมไม่ใช่การลงโทษ แต่เพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนของนักเรียนเอง การชี้แจงนี้ครูอาจจะใช้สื่อที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้นักเรียนได้มองเห็นถึงความแตกต่างของการเรียนซ่อมเสริมกับการไม่ได้เรียนซ่อมเสริม เช่น การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เข้าเรียนซ่อมเสริมกับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนซ่อมเสริม โดยจัดทำเป็นแผนภูมิแสดงความก้าวหน้า

2. ฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และครูผู้สอน ประสานงานกันในการจัดสอนซ่อมเสริมโดยฝ่ายวิชาการจัดประชุมครูเพื่อชี้แจงรายละเอียดของแผนงานและการจัดทำแผนงานการสอนซ่อมเสริม การเตรียมการสอน โดยฝ่ายวิชาการขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น หัวหน้าวิชา ฝ่ายแนะแนว ฝ่ายวัดผล ฝ่ายวิชาการ กำหนดห้องสอน เวลาสอน ครูผู้สอน และรูปแบบของการจัดสอนซ่อมเสริมไว้ล่วงหน้า

ก่อนที่จะดำเนินการสอนซ่อมเสริม สิ่งที่โรงเรียนควรกระทำคือ การประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดสอนซ่อมเสริมที่สำคัญได้แก่ ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน

การประสานงานกับครูผู้สอนเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมายและวิธีดำเนินการสอนซ่อมเสริม

การประสานงานกับนักเรียนที่จะเข้ารับการสอนซ่อมเสริม เพื่อชี้แจงประโยชน์ของการสอนซ่อมเสริม และข้อบกพร่องในการเรียน

การประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อชี้แจงจุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริม ข้อบกพร่องในการเรียนของนักเรียน และขอความร่วมมือแก้ไขข้อบกพร่อง

ศรียา นิยมธรรม และประภัสร์ นิยมธรรม (2530 : 48) ซึ่งมีแนวความคิดสอดคล้องกับจรรยา จิยโชค (2530 : 39) ที่กล่าวถึงการวางแผนในการสอนซ่อมเสริมว่า ครูควรวางแผนการสอนซ่อมเสริมโดยการกำหนดจุดมุ่งหมาย หรือเป้าหมาย พร้อมทั้งจัดเตรียมสื่อ กิจกรรมการสอน แล้วเขียนแผนการสอนซ่อมเสริมโดยละเอียด จัดทำแบบทดสอบเตรียมไว้สำหรับประเมินผลการเรียนหลังการสอนซ่อมเสริม

จากการวางแผนที่กล่าวไว้ข้างต้น จะเห็นว่า การวางแผนเป็นแนวทางที่จะทำให้การสอนซ่อมเสริมบรรลุจุดมุ่งหมายและทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

2.4.2 การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน

การวินิจฉัยเป็นสิ่งสำคัญประการแรกที่ครูต้องทำ เพื่อค้นหาสาเหตุและข้อบกพร่องของนักเรียน และเป็นพื้นฐานของการสอนซ่อมเสริม และจะทำให้ครูสามารถค้นหาและแยกแยะความบกพร่อง ความล้มเหลวในการเรียนของนักเรียนได้ ซึ่งมีผู้เสนอแนวทางในการวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียนไว้ ดังนี้

สุกัน เทียนทอง (2527 : 18 – 19) ได้กล่าวว่า การวินิจฉัยเป็นการค้นหาข้อบกพร่องซึ่งได้จากการทดสอบย่อยเพื่อที่จะได้เป็นข้อมูลย้อนกลับไปยังครูและนักเรียน ในการวินิจฉัยนี้ทำให้เราทราบว่าครูยังสอนเด็กไม่ผ่านเกณฑ์ในจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมข้อใดบ้าง มีจำนวนนักเรียนมากน้อยเพียงใดที่ไม่ผ่านเกณฑ์และจะจัดการสอนซ่อมเสริมอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน ส่วนตัวนักเรียนเองก็ทำให้ทราบว่าตัวเองบกพร่องในเรื่องอะไร จะหาวิธีศึกษาเพิ่มเติมอย่างไรจึงจะบรรลุเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งมีวิธีการดังนี้-

1. การทดสอบวินิจฉัยเพื่อความก้าวหน้าในการเรียนรู้หรือการทดสอบเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

1.1 ก่อนเริ่มต้นสอนหน่วยการเรียนรู้แรกจะกำหนดให้มีการทดสอบเพื่อวัดความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับที่จะใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนหน่วยการเรียนรู้นี้ เมื่อทราบข้อบกพร่องแล้ว จะทำการซ่อมเสริมนักเรียนที่มีความบกพร่องเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานนั้น ๆ

1.2 กำหนดการสอบหลังจากสิ้นสุดหน่วยการเรียนรู้หรือวัตถุประสงค์การเรียนรู้หนึ่งๆ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ในการสอบวินิจฉัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่านักเรียนมีความบกพร่องเรื่องอะไร จุดประสงค์ใดมีอะไรเป็นสาเหตุของข้อบกพร่อง และทำให้ทราบว่า มีนักเรียนคนใดมีความรู้ชัดแจ้ง พร้อมทั้งจะเรียนหน่วยการเรียนรู้ถัดไป สำหรับผู้ที่ไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้และมีข้อบกพร่องต้องได้รับการซ่อมเสริมก่อนที่จะเรียนหน่วยการเรียนรู้ต่อไป

1.3 คะแนนที่ได้จากการทดสอบย่อยนี้จะไม่นำมาเป็นเครื่องมือตัดเกรด แต่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน กล่าวคือ จะทำให้เราได้นักเรียนสองพวก พวกแรกเป็นนักเรียนที่มีความรู้ชัดแจ้ง และอีกพวกหนึ่งเป็นนักเรียนที่ต้องเรียนซ่อมเสริม ทำงานเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความรู้ชัดแจ้งตามเกณฑ์ ผลการสอบจะเป็นการเสริมแรงทางบวกแก่นักเรียนพวกแรก เพราะทำให้เขาแน่ใจว่า วิธีการเรียนของเขาเหมาะสมดีแล้ว ผลที่ได้รับคือสิ่งที่น่าพอใจ

จนทำให้เกิดความสนใจ และมีเจตคติทางบวกต่อวิชาที่เรียน ส่วนผลการสอบสำหรับนักเรียนพวกหลัง ทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในการปรับปรุงวิธีการเรียนของตนให้ดีขึ้น เพื่อให้เกิดความรู้ชัดแจ้งตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

1.4 เมื่อนักเรียนได้ทำการซ่อมเสริมส่วนที่เขาคบกพร่องเป็นเวลา ประมาณ 3 ถึง 5 คาบ แล้วจะได้รับการทดสอบด้วยข้อสอบฉบับที่สองซึ่งเป็นข้อสอบคู่ขนานกับ ข้อสอบฉบับแรก โดยจะตอบเฉพาะคำถามที่เขาคบกพร่องอยู่เท่านั้น

2. การแสวงหาวิถีทางแห่งการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนทุกคนมีความรู้แจ้งใน แต่ละหน่วยการเรียนรู้ จึงได้นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนมาเป็นแนวทาง เพื่อดำเนินการสอนซ่อมเสริมให้ตรงประเด็น กระบวนการซ่อมเสริมที่มีประสิทธิภาพควรมี ลักษณะดังนี้

2.1 จัดเตรียมคำแนะนำที่เหมาะสมและชัดเจนกับนักเรียนแต่ละคน

2.2 ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

2.3 จัดเตรียมอุปกรณ์

สมศักดิ์ สันทรเวช (2530 : 16) กล่าวว่า ก่อนการสอนซ่อมเสริม ผู้สอนจะต้องสำรวจก่อนว่า ผู้เรียนนั้นมีจุดบกพร่องตรงไหน โดยมีวิธีอยู่หลายวิธี ดังนี้

1. ใช้แบบทดสอบสำรวจทั่ว ๆ ไป แบบทดสอบชนิดนี้ มีจุดประสงค์เพื่อ สำรวจว่า นักเรียนมีความรู้อย่างไร ปัญหาชนิดใดที่นักเรียนมีความยุ่งยาก

2. ใช้แบบทดสอบวินิจฉัย เพื่อค้นพบว่าเรื่องใด หรือองค์ประกอบของ เรื่องใดที่นักเรียนยังไม่สามารถประสบความสำเร็จ การทดสอบเพื่อวินิจฉัยจำเป็นต้องมีการวางแผน อย่างดี

3. ใช้การสังเกตนักเรียนขณะทำงานในระหว่างที่ผู้สอนมอบหมายให้ นักเรียนทำงาน

4. ใช้การประชุมปรึกษาร่วมกับนักเรียน

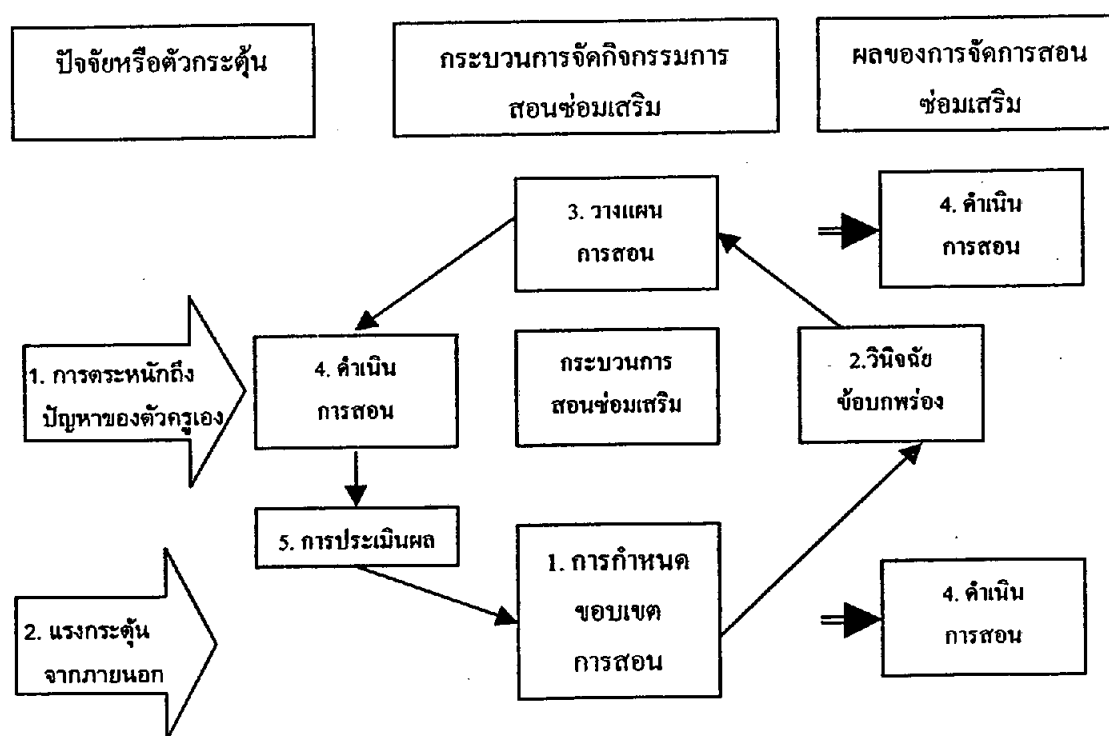
5. ใช้การวินิจฉัยโดยนักเรียนเอง เพราะนักเรียนจะรู้ดีว่าตนเองไม่มี ความรู้ในเรื่องใด

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า ในการพิจารณาว่าผู้เรียนควรได้รับการสอน ซ่อมเสริมหรือไม่นั้น โดยปกติจะยึดเกณฑ์เป็นหลัก โดยการเอาความรู้ ความสามารถของนักเรียนไป เปรียบเทียบกับเกณฑ์ดูว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถถึงเกณฑ์หรือไม่ ถ้ายังไม่ถึงเกณฑ์ก็ต้อง สอนซ่อมเสริม และเกณฑ์ที่ใช้เป็นหลักก็คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน

และการวินิจฉัยปัญหาทางการเรียนถือว่าเป็นวิธีการที่สำคัญในการสอนซ่อมเสริมเพราะจะทำให้ครูผู้สอนทราบถึงสาเหตุของปัญหาเหล่านั้น จะได้แก้ไขได้ถูกต้อง

2.4.3 รูปแบบการสอนซ่อมเสริม

จรรยา จิยโชค (2530 : 9 - 10) ได้ศึกษาเพื่อค้นคว้าหารูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียน โดยการวิจัย ซึ่งผลสรุปว่า รูปแบบการสอนซ่อมเสริมที่เหมาะสมจะประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง เป็นองค์ประกอบที่เป็นปัจจัย หรือตัวกระตุ้นให้เกิดการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมขึ้น ส่วนที่สอง เป็นองค์ประกอบเกี่ยวกับกระบวนการในการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมของครู และส่วนที่สาม เป็นองค์ประกอบที่เป็นผลผลิตหรือผลจากการสอนซ่อมเสริมรูปแบบดังกล่าวซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ดังนี้ ดังภาพประกอบ ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 รูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียน

ที่มา : จรรยา จิยโชค. (2530) รูปแบบเสนอการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนช้าใน
ในระดับประถมศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ : 9-10.

1. องค์ประกอบด้านปัจจัย หรือตัวกระตุ้นกิจกรรมการสอนซ่อมเสริม จะเกิดขึ้นได้จะต้องมีปัจจัยที่ทำให้ครูผู้สอนให้ความสนใจและจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริม ขึ้น ซึ่งปัจจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ

1.1 การตระหนักถึงปัญหา หมายถึง ครูผู้สอนประเมินความหมายของ นักเรียนแล้วพบว่า มีนักเรียนบางคนอยู่ในเกณฑ์ไม่เป็นพอใจ ครูจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้อง จัดสอนซ่อมเสริมเพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพสูงขึ้น

1.2 แรงกระตุ้นจากภายนอก เช่น การใช้อำนาจบริหารสั่งการของ ผู้บังคับบัญชา การขอร้อง และการให้ข้อเสนอแนะที่น่าพึงพอใจเป็นการแลกเปลี่ยน การจัดกิจกรรม การสอนซ่อมเสริมอาจเกิดขึ้นด้วยความเต็มใจหรือไม่เต็มใจก็ตาม แต่ก็สามารถทำให้ครู ต้องจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมด้วยเหมือนกัน

2. องค์ประกอบด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริม กระบวนการ สอนซ่อมเสริมที่เกิดจากปัจจัยในองค์ประกอบที่ 1 มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริม ต่อเนื่องสัมพันธ์กันเป็นวัฏจักร 5 ขั้นตอน คือ

2.1 การกำหนดขอบเขตในการสอน เช่น จะสอนซ่อมเสริมนักเรียน ในกลุ่มประสบการณ์ใด ในกลุ่มประสบการณ์นั้นจะสอนวิชาใด และในวิชาที่สอนนั้นจะสอนเนื้อหา ใดบ้าง ซึ่งเป็นการกำหนดโครงสร้างของการสอนซ่อมเสริมไว้ย่อ ๆ นั่นเอง

2.2 ขั้นตอนการวินิจฉัยความบกพร่องของนักเรียน เป็นการวินิจฉัย ขอบกพร่องของนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งมีวิธีการวินิจฉัย 2 แบบ คือ การวินิจฉัยอย่างเป็นทางการ โดยใช้แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัย (Design test) และการวินิจฉัยอย่างไม่เป็นทางการโดยอาจจะ ใช้แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเองทดสอบนักเรียน การสังเกตพฤติกรรม ดูผลงาน บันทึกผล การเรียนต่าง ๆ

2.3 ขั้นตอนการวางแผนการสอนซ่อมเสริม ขั้นตอนนี้เป็นหัวใจ สำคัญก่อนที่จะเริ่มดำเนินการสอนจริง ๆ ซึ่งมีวิธีการในการดำเนินการวางแผน ดังนี้ (1) ตรวจสอบ ขอบกพร่องของนักเรียนที่ได้จากการวินิจฉัยว่ามีมากน้อยเพียงไร (2) กำหนดช่วงระยะเวลา ที่เหมาะสม (3) กำหนดระยะเวลาที่แน่นอน ที่จะดำเนินการสอนแต่ละครั้ง จำนวนครั้งที่ จะสอน และ (4) เขียนแผนการสอนซ่อมเสริมแต่ละครั้งให้ชัดเจน มีรายละเอียดต่าง ๆ เช่น จุดประสงค์เชิง พฤติกรรมของการสอนแต่ละครั้ง เนื้อหาที่จะสอน ระยะเวลาที่ดำเนินการสอน วิธีการที่ จะดำเนินการสอน สื่อการเรียนการสอนที่จะใช้ประเมินการสอน

2.4 ขั้นตอนการดำเนินการสอน เป็นการนำเอาแผนการสอนซ่อมเสริมที่เตรียมไว้ไปปฏิบัตินั่นเอง ซึ่งมีเทคนิคและวิธีการจัดหลายวิธีด้วยกัน ครูผู้สอนต้องเลือกให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียนและโรงเรียนของตนเอง

2.5 ขั้นตอนการประเมินผลอาจใช้วิธีการต่าง ๆ ได้หลายวิธีตามความเหมาะสม เช่นการใช้แบบทดสอบ การสังเกตพฤติกรรม การตรวจแบบฝึกหัดหรือผลงานที่ปฏิบัติ การใช้แบบสัมภาษณ์ หรือแบบสำรวจผลของการประเมิน ในขั้นตอนนี้เป็นข้อมูลสำคัญสำหรับครูในการกำหนดขอบเขตการสอนในครั้งต่อไป

3. องค์ประกอบด้านผลของการจัดการสอนซ่อมเสริมเป็นผลของกระบวนการจัดสอนซ่อมเสริม ซึ่งสามารถจำแนกผลของการจัดสอนซ่อมเสริมได้ 2 ประการคือคุณภาพของนักเรียน และความพึงพอใจของครู

2.4.4 ลักษณะของนักเรียนที่ควรได้รับการสอนซ่อมเสริม

ลักษณะของนักเรียนที่ควรได้รับการสอนซ่อมเสริม มีผู้กล่าวไว้ดังนี้
สุภากร ราชกรกิจ (2529 : 113 – 114) กล่าวถึงลักษณะของนักเรียนที่ควรได้รับการสอนซ่อมเสริมไว้ว่า นักเรียนที่ควรสอนซ่อมเสริมมักจะมีผลการเรียนอยู่อันดับท้าย ๆ อย่างไรก็ตามก็ดีเราอาจสังเกตและพิจารณาพฤติกรรมของนักเรียนที่ปรากฏดังต่อไปนี้ ประกอบกับผลการเรียนที่ต่ำไปด้วย

1. นักเรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน ไม่สามารถรู้สิ่งที่ครูสอนได้เท่ากับเด็กปกติ และไม่สามารถร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน
2. นักเรียนมีปัญหาเรื่องขาดเรียนบ่อย ทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน
3. แสดงความเบื่อหน่าย ซึ่เกียจเรียน หรือทำงานส่งช้า
4. ไม่ชอบโรงเรียน มีความรู้สึกไม่ดีต่อเพื่อน และครู
5. มีนิสัยการทำงานไม่เป็นระเบียบ เล่นเล่อก ทำงานลวก ๆ พอให้เสร็จ ไม่รอบคอบ ไม่รู้จักควบคุมตนเอง
6. มีปัญหาด้านร่างกาย เช่น อวัยวะเกี่ยวกับการออกเสียง สายตา หรือการฟังบกพร่อง
7. มีปัญหาด้านอารมณ์ และสังคม ทำให้กังวลใจและขาดสมาธิและเด็กไม่สามารถแก้ปัญหาของตนเอง
8. แอบเล่นในเวลาเรียน หรือชอบก่อวุ่นในชั้นเรียน

9. ไม่มีความมั่นใจในการตอบคำถาม ไม่เข้าใจคำถาม และไม่ทราบว่า จะตอบคำถามอย่างไร

10. ทักษะพื้นฐานด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน อ่อนกว่าปกติ

11. ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนลดลงอย่างกระทันหันเป็นที่ผิดสังเกต โดยเฉพาะนักเรียนที่เคยเรียนดี และมีความสามารถในการเรียนสูง

12. นักเรียนที่ติดภาษาถิ่น หรือมาจากครอบครัวที่เคร่งในความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีบางอย่างที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้

ศรียา นิยมธรรม และประภัสร นิยมธรรม (2530 : 47 - 48) ได้ จำแนกนักเรียนที่ควรได้รับการสอนซ่อมเสริมออกเป็น 6 ประเภท คือ

1. นักเรียนที่เรียนช้า มีไอคิวระหว่าง 70-90 ซึ่งมีความสามารถจำกัด เรียนรู้ได้ช้ากว่าปกติ และยังขาดทักษะเบื้องต้นต่าง ๆ ทำให้เรียนได้ล่าช้าไปอีก จึงเกิดความท้อแท้ และมีปัญหายิ่ง

2. นักเรียนปัญญาเลิศ มักจะถูกกละเลย จึงเกิดความเบื่อหน่าย ควรได้รับการพัฒนาความสามารถที่มีอยู่ให้ถึงขีดสูงสุด

3. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และสติปัญญา ได้แก่ เด็กพิการ

4. นักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้เฉพาะอย่าง เนื่องจากมีความบกพร่อง เกี่ยวกับระบบประสาท จึงทำให้มีปัญหาในการเรียนบางด้าน เช่น การรับรู้ การพูด การฟัง การอ่าน หรือการเขียน

5. นักเรียนที่มีปัญหาทางพฤติกรรม ทำให้มีผลการเรียนต่ำกว่าระดับ สติปัญญา และขีดความสามารถที่มี ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากไม่สนใจเรียน ไม่มีความมั่นคงใน อารมณ์ มีจิตใจแปรปรวน

6. นักเรียนที่มีประสบการณ์ และภูมิหลังจำกัด ได้แก่ นักเรียนที่มาจาก ครอบครัวที่อยู่ห่างไกล ขาดโอกาสที่จะแสวงหาประสบการณ์ และนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยึดมั่นในวัฒนธรรม หรือความเชื่อบางอย่างที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้

กรองกาญจน์ อรุณรัตน์ (2534 : 20) ได้กล่าวถึงนักเรียนที่ควรได้รับการ สอนซ่อมเสริมไว้ว่า ในการสอนซ่อมเสริมนั้นจะมีคำถามที่ถามกันอยู่เสมอว่า เด็กประเภทใดที่ควร รับบริการสอนซ่อมเสริม คำตอบอย่างกว้าง ๆ สำหรับคำถามนี้ คือ เด็กคนใดก็ตามที่เรียนไม่ได้ดี เท่าที่ควร หรือไม่อาจเรียนได้ดีเท่าที่ควร ตามระดับความสามารถอันแท้จริง ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ไม่เฉพาะเด็กเรียนช้า สติปัญญาดำเท่านั้นที่ควรได้รับการสอนซ่อมเสริม หากแต่จะรวมเอาเด็ก

ประเภทต่าง ๆ ที่มีผลการเรียนรู้ หรือสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าสติปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังกล่าวอาจเป็นเพียงวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือทุกวิชาก็ได้

ออโตโต , แม็คมินนี และสมิธ (Otto, McMenemy & Smith. 1973 :

2 - 5) ได้แบ่งนักเรียนที่ควรได้รับการสอนซ่อมเสริมออกเป็น 6 ประเภท สรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนที่มีสติปัญญาระดับปานกลาง นักเรียนเหล่านี้มีระดับสติปัญญาและความสามารถอยู่ในเกณฑ์ปกติ แต่มีผลการเรียนต่ำกว่าที่ควรเป็น ซึ่งอาจเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ ทำให้ไม่สบบผลสำเร็จในการเรียน

2. นักเรียนที่เรียนช้า นักเรียนประเภทนี้จะมีระดับสติปัญญาอยู่ระหว่าง 80 - 90 เป็นพวกที่มีความสามารถทางสติปัญญาอยู่ในวงจำกัด ผลการเรียนในชั้นปกติจึงไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ และเรียนไม่ค่อยทันเพื่อน แต่ถ้าให้งานที่อยู่ในระดับความสามารถของเขาก็ทำได้

3. นักเรียนที่ไม่เต็มใจเรียน นักเรียนประเภทนี้มีความสามารถในการเรียนแต่ไม่ค่อยสนใจเรียนในชั้น เนื่องจากขาดแรงจูงใจในการเรียน ทำให้การเรียนไม่บรรลุผลสำเร็จเท่าที่ควรครูจึงมีหน้าที่ที่จะต้องสอนซ่อมเสริมเพื่อให้นักเรียนเหล่านั้นเกิดความสนใจในการเรียนมากขึ้น

4. นักเรียนที่มีประสบการณ์และภูมิหลังจำกัด นักเรียนประเภทนี้ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ยึดมั่นในวัฒนธรรมหรือความเชื่อบางอย่างที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน หรือนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่อยู่ห่างไกล จึงทำให้ขาดประสบการณ์ที่นักเรียนทั่วไปได้รู้จักและเรียนรู้และขาดโอกาสที่จะแสวงหาประสบการณ์เหล่านั้น ครูจึงต้องสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนเหล่านี้เป็นพิเศษ

5. นักเรียนที่มีข้อจำกัดทางด้านพัฒนาการทางภาษา เนื่องจากภาษาเป็นสื่อความหมายที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ในวิชาต่างๆ ดังนั้น เมื่อมีความบกพร่องทางภาษาจึงทำให้การเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ ไม่ประสบผลสำเร็จไปด้วย

6. นักเรียนที่ฉลาดหรือมีสติปัญญาสูง แต่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักเรียนเหล่านี้จะเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียนในชั้นเรียน เพราะไม่ได้รับความสนใจจากครูผู้สอนอย่างเต็มที่ เนื่องจากครูมักคิดว่าเป็นนักเรียนที่ช่วยเหลือตนเองได้อยู่แล้ว

แชปลิน (Chaplin. 1979 : 12 - 15) ได้กล่าวถึงนักเรียนที่ต้องสอนซ่อมเสริมไว้ว่า จะต้องเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่าระดับเฉลี่ย ส่วนนักเรียนที่มีผลการเรียนสูงกว่าระดับเฉลี่ยนั้นไม่ต้องสอนซ่อมเสริม

กล่าวโดยสรุปเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกนักเรียนที่มีปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้วนำมาสอนซ่อมเสริมให้เพื่อให้สามารถเรียนได้ตามระดับคุณภาพทางสติปัญญาของเขา เพราะหากไม่ได้รับการแก้ไขตั้งแต่ในระยะเริ่มแรกแล้ว ปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้น ก็จะทับถมกันมากขึ้นจนยากแก่การแก้ไขในภายหลัง

2.4.5 คุณสมบัติของครูที่สอนซ่อมเสริม

ครูผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดสำหรับการสอนซ่อมเสริมมีหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องถึงลักษณะของครูผู้สอนซ่อมเสริมไว้ดังนี้

วิรัช บุญสมบัติ (2528 : 29) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าครูที่ทำหน้าที่สอนประจำรายวิชานั้น ๆ จะเป็นผู้ทำหน้าที่สอนซ่อมเสริมได้เหมาะสม และดีที่สุด แต่บุคคลที่จะมาช่วยครูสอนซ่อมเสริมอาจจะเป็นเพื่อนนักเรียนในชั้นเรียนเดียวกันที่เรียนเก่ง หรือนักเรียนในระดับชั้นที่สูงกว่าก็ได้ และบุคคลที่จะมาช่วยครูสอนเสริมอาจจะเป็นวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขา

ดาเวท (Davet. 1980 : 34-35) กล่าวว่า การสอนซ่อมเสริมเป็นการช่วยแก้ปัญหาและข้อบกพร่องใจให้กับนักเรียน ครูผู้สอนซ่อมเสริมควรเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องที่ตนจะสอนเป็นอย่างดี มีความสามารถที่จะทำให้ให้นักเรียนสนใจในรายวิชาที่ตนสอน มีความตั้งใจในการสอน สามารถอุทิศเวลาได้อย่างเต็มที่ ถ้าครูผู้สอนซ่อมเสริมสามารถที่จะปฏิบัติตัวให้เสมือนหนึ่งนักจิตวิทยา นักปกครองและเป็นครูได้ในเวลาเดียวกัน ผลสำเร็จในการสอนซ่อมเสริมก็อยู่ไม่ไกล นักเรียนต้องการครูที่ดี ครูสอนซ่อมเสริมมีโอกาที่จะเป็นครูที่ดีได้

กล่าวโดยสรุปครูผู้สอนซ่อมเสริมจะเป็นผู้ที่ช่วยให้การสอนซ่อมเสริมประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ดังนั้น ครูผู้สอนซ่อมเสริมจึงต้องเป็นผู้รู้ขอบกว้างของนักเรียน และผู้ที่เหมาะสมที่สุดควรเป็นครูสอนรายวิชาที่นักเรียนมีปัญหา เป็นผู้สอนซ่อมเสริมในวิชานั้น ๆ

2.4.6 การกำหนดเวลาในการสอนซ่อมเสริม

การกำหนดเวลาในการสอนซ่อมเสริมนั้น ต้องกำหนดให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการ วัย และระดับของผู้เรียน ครูต้องพยายามคำนึงถึงปัญหาของผู้เรียน และเวลาที่ใช้ในการสอนต้องไม่มากหรือน้อยเกินไป มีหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องถึงการกำหนดเวลาในการสอนซ่อมเสริมไว้ ดังนี้

กรมสามัญศึกษา (2529 : 27 - 28) ให้ข้อคิดเห็นวาระเวลาในการสอนซ่อมเสริม ครูควรจัดให้เหมาะสมกับระดับและวัยของผู้เรียน และลักษณะปัญหาของนักเรียนแต่ละคน ในการสอนซ่อมเสริม ครูไม่ควรใช้เวลาในการสอนแต่ละครั้งมากหรือน้อยเกินไป ควรขึ้นอยู่กับภาระงานของครู สำหรับเวลาที่ใช้ในการสอนซ่อมเสริมนั้นไม่ระบุแน่นอนว่านานเท่าใด จะสอนกี่ครั้ง และครั้งละกี่นาที เพราะนักเรียนมีปัญหาต่าง ๆ กัน ดังนั้น ระยะเวลาในการสอนซ่อมเสริมควรจัดให้เหมาะสมกับระดับ วัยของนักเรียนและลักษณะปัญหาของนักเรียนแต่ละคน ถ้าครูผู้สอนพิจารณาเห็นว่าเวลาไม่เพียงพอกับการเรียนการสอน ก็อาจใช้ชั่วโมงว่างตอนท้ายนอกเวลาเรียน หรือวันหยุดก็ได้

วิชัย พานิชย์สวย (2529 : 525 - 526) ได้เสนอช่วงเวลาที่ควรสอนซ่อมเสริม ไว้ดังนี้

1. สอนในเวลาปกติขณะผู้ถูกซ่อมเสริมเรียนร่วมกับเพื่อน โดยครูใช้ช่วงจังหวะที่มีอย่างเหมาะสม

2. ก่อนเข้าเรียนตอนเช้า หรือพักกลางวัน

3. หลังเลิกเรียน

จัญญ จียโซด (2530 : 51) กล่าวถึง การดำเนินการสอนซ่อมเสริมนั้น เป็นการดำเนินการไปตามแผนที่วางไว้โดยคำนึงถึงช่วงเวลาที่เหมาะสม กล่าวคือ เวลาที่ใช้ในการสอนซ่อมเสริมแต่ละครั้งไม่ควรเกิน 1 ชั่วโมง และไม่ควรน้อยกว่า 15 นาที ส่วนจะสอนสัปดาห์ละกี่ครั้งนั้นขึ้นอยู่กับความพร้อมและการวางแผนของผู้สอน ในการดำเนินการสอนซ่อมเสริมนั้น เพื่อให้การสอนซ่อมเสริมมีประสิทธิภาพควรสอนซ่อมเสริมก่อนการเรียนการสอน ทั้งนี้ ก็เพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้พื้นฐานเท่าเทียมกันก่อนที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอจะกล่าวได้ว่า เวลาที่ใช้ในการสอนซ่อมเสริมนั้นไม่ควรใช้เวลามากเกินไป แต่จะสอนสัปดาห์ละกี่ครั้งให้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม และความพร้อมของผู้เรียนและผู้สอน โดยสามารถสอนซ่อมเสริมก่อนการเรียนขณะทำการสอน และหลังจากทำการสอนแล้ว

2.4.7 การเตรียมแหล่งความรู้และวัสดุอุปกรณ์

การเตรียมการเกี่ยวกับแหล่งความรู้ และวัสดุอุปกรณ์สำหรับการสอนซ่อมเสริมเป็นสิ่งที่โรงเรียนควรจัดเตรียมไว้เพื่อให้ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาค้นคว้าและใช้เป็นสื่อสำหรับการสอน ซึ่งสมพร จินากุล (2529 : 39) ได้เสนอแหล่งความรู้และวัสดุอุปกรณ์ในการสอนซ่อมเสริมไว้ ดังนี้

1. ห้องสมุดของสถาบันต่าง ๆ
2. วิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญ
3. ห้องปฏิบัติการทางภาษา
4. บทเรียนสำเร็จรูป แบบฝึกหัด
5. แหล่งความรู้ใกล้เคียง
6. เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพ ภาพยนตร์ สไลด์
7. เกมต่าง ๆ

2.4.8 วิธีการสอนซ่อมเสริม

วิธีการสอนซ่อมเสริมนักเรียนมีหลายวิธีขึ้นอยู่กับสภาพของโรงเรียนว่าควรที่จะเลือกวิธีใดที่เหมาะสมเพื่อให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ หรืออาจจะเลือกหลาย ๆ วิธีก็ได้ มีหน่วยงาน และผู้ที่กล่าวถึงวิธีการสอนซ่อมเสริมไว้ ดังนี้

สมศักดิ์ สันทรเวชญ์ (2530 : 24 - 25) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนซ่อมเสริมไว้ดังนี้

1. นักเรียนสอนกันเอง ในการสอนซ่อมเสริมผู้สอนอาจจะคัดเลือกนักเรียนเก่งช่วยสอนนักเรียนที่ยังไม่บรรลุจุดประสงค์โดยให้ช่วยสอนตัวต่อตัว หรือสอนเป็นกลุ่มย่อย ข้อดีที่ให้นักเรียนสอนกันเองก็คือ นักเรียนใช้ภาษาแบบเดียวกันและยังทำให้ผู้ช่วยสอนสนใจการเรียนเพิ่มขึ้น เพราะต้องมีความรับผิดชอบมากขึ้น
2. การสอนแบบตัวต่อตัว การสอนซ่อมเสริมแบบตัวต่อตัวระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียนเป็นวิธีที่ดีที่สุด เพราะผู้สอนสามารถเลือกใช้ถ้อยคำ หรือวิธีการที่เหมาะสมกับนักเรียนสามารถจับใจความสนใจของนักเรียนได้อย่างใกล้ชิด และสามารถสอนได้ตรงตามที่นักเรียนกำลังมีปัญหา
3. การสอนเป็นกลุ่มย่อย เพื่อความสะดวกการจัดนักเรียนที่มีปัญหาเหมือน ๆ กัน อยู่ในกลุ่มเดียวกัน ผู้สอนอาจจะใช้วิธีการสอน และให้งานสนับสนุนเวียนกันไปทีละกลุ่ม นักเรียนในแต่ละกลุ่มจะช่วยกันแก้ปัญหาความเข้าใจในบทเรียนซึ่งกันและกัน ร่วมมือซึ่งกันและกันไม่ทำให้ใครมีความรู้สึกมีปมด้อยหรือปมเด่น ผู้สอนนอกจากจะใช้ครูที่สอนประจำแล้ว ก็อาจจะเปลี่ยนให้ผู้อื่นสอนแทนหรือหมุนเวียนกันก็ได้
4. แบบเรียนสำเร็จรูป ในกรณีที่ผู้สอนพบว่านักเรียนมีปัญหาในการเรียนบางเรื่อง อาจจะใช้แบบเรียนสำเร็จรูป แบบง่ายไม่ซับซ้อนเป็นสื่อในการเรียน โดยนักเรียนแต่ละคนจะต้องอ่าน ทำแบบฝึกหัด และตรวจคำตอบของตนเองในแบบฝึกหัดสำเร็จรูปนั้น

5. เขียนคำถามเอง โดยการมอบหมายให้นักเรียนอ่านบทเรียนแล้ว เขียนคำถามจากบทเรียนนั้นลงบัตรคำ จากนั้นจึงเขียนคำตอบลงบนอีกด้านหนึ่ง เมื่อเขียนเสร็จแล้ว นักเรียนจับคู่ เพื่อฝึกหัดโดยถาม – ตอบ

6. ให้ทำกิจกรรมเพิ่มเติม ภายหลังการวินิจฉัยปัญหา ถ้าพบว่าผู้เรียนมีความเข้าใจแล้ว แต่สมควรได้รับการฝึกทักษะเพิ่มขึ้นอีก ผู้สอนอาจใช้วิธีการการมอบหมายงานให้ทำ เช่น ทำแบบฝึกหัดเพิ่มขึ้น

7. สมุดแบบฝึกหัดเรียนด้วยตนเอง ลักษณะของสมุดแบบฝึกหัดเรียนด้วยตนเอง คล้ายแบบเรียนสำเร็จรูปเพราะเริ่มต้นด้วยการให้บทเรียนแล้วให้แบบฝึกหัด ต่อจากนั้นจึงเฉลยคำตอบ ลักษณะที่แตกต่างกันก็คือสมุดแบบฝึกหัด มีแบบฝึกหัดมากกว่าแบบเรียนสำเร็จรูป เพราะมีจุดมุ่งหมายที่จะให้นักเรียนได้ทำแบบฝึกหัดเป็นการฝึกทักษะให้มากยิ่งขึ้น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 158) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนซ่อมเสริมในสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. เมื่อครู อาจารย์พบข้อบกพร่องจากการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออกของนักเรียน นักศึกษาทั้งในห้องเรียน หรือนอกห้องเรียน สามารถสอนซ่อมเสริมได้

2. เมื่อครูพบข้อบกพร่องจากการวิเคราะห์ผลการประเมินปรากฏในการวัดผล ควรจะได้สอนซ่อมเสริมได้ในจุดที่นักเรียน นักศึกษาอ่อน เพื่อช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียน นักศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

กรมวิชาการ (2537 : 12) ได้เสนอวิธีการสอนซ่อมเสริม คือ (1) นักเรียนสอนกันเอง (2) การสอนแบบตัวต่อตัวระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน (3) การสอนเป็นกลุ่มย่อย (4) การสอนโดยใช้ชุดการเรียน (5) การสอนโดยใช้แบบเรียนสำเร็จรูป (6) การสอนโดยใช้สมุดแบบฝึกหัดเรียนด้วยตนเอง (7) การสอนโดยใช้เครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์ และ (8) การสอนโดยการผสมผสานหลาย ๆ วิธี

สรุปได้ว่าการดำเนินการสอนซ่อมเสริมเป็นแนวปฏิบัติที่สำคัญ ที่ครูจะต้องศึกษาทำความเข้าใจทุกขั้นตอนของการสอนซ่อมเสริม โดยสรุป การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน ศึกษารูปแบบการสอน คุณลักษณะของนักเรียน และครูที่จะสอนซ่อมเสริม ไปจนถึงการกำหนดสถานที่ เวลา แหล่งเรียนรู้ สื่ออุปกรณ์ และวิธีการสอนซ่อมเสริมเพื่อช่วยให้ครูสามารถที่จะใช้วิธีการต่าง ๆ ได้หลายวิธี การสอนจะได้ผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนซึ่งจะต้องทำความเข้าใจในวิธีการต่าง ๆ เพื่อที่จะได้ช่วยเหลือนักเรียนให้มีผลการเรียนดีขึ้น และขึ้นอยู่กับความร่วมมือของทุก ๆ ฝ่ายในโรงเรียนตั้งแต่ครูประจำชั้น หัวหน้าหมวดวิชา ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายสนับสนุนการสอน ตลอดจนผู้บริหารโรงเรียนด้วย

2.4.9 การติดตามและการประเมินผลการสอนซ่อมเสริม

การติดตามและการประเมินผลการสอนซ่อมเสริม ไม่ค่อยจะมีการกล่าวถึง รายละเอียดกันมากนักคงเป็นเพราะว่าการประเมินผลการสอนซ่อมเสริมใช้วิธีการ เช่นเดียวกันกับการประเมินผลการเรียนการสอนโดยทั่วไป โดยใช้หลักการและวิธีการในการประเมินแบบเดียวกัน มีหน่วยงาน และผู้ที่กล่าวถึงการติดตามและการประเมินผลการสอนซ่อมเสริมไว้หลายท่าน ดังนี้

กรมสามัญศึกษา (2526 : 101 - 102) ได้กล่าวว่า ในการประเมินผลการสอนซ่อมเสริมอาจทำได้หลายวิธีตามความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรมของจุดประสงค์ นั้น ๆ เช่น

1. การสังเกต ใช้ในการประเมินผลจุดประสงค์ในเรื่องความคล่องแคล่ว ในการปฏิบัติตามวิธีดำเนินการ เช่น การปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ การปฏิบัติช่างยนต์ การเล่นดนตรี การอ่านทำนองเสนาะ ฯลฯ

2. การตรวจผลงาน หากมอบหมายงานให้นักเรียนไปทำ เช่น ค้นคว้า และเขียนรายงานมาส่ง สะสมสิ่งที่มีชีวิตตามลักษณะการจัดประเภทในชีวิตวิทยา ตัดเสื้อ หรือ ตัดกางเกง ทำชั้นหนังสือ ฯลฯ

3. การสัมภาษณ์ จุดประสงค์ของเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแสดงความคิดเห็น หรือเล่ารายละเอียด วิธีปฏิบัติงาน หรือรายงานผลการสังเกต ผู้สอนอาจใช้วิธีสัมภาษณ์นักเรียน หลังจากที่ยอมหมายกิจกรรมให้ไปปฏิบัติงาน

4. การสอบข้อเขียน หากต้องการทดสอบความแม่นยำ เช่น ภาควิชาญี ด้วย ครูอาจจะประเมินผลคิดหาวิธีใดวิธีหนึ่งข้างต้น และประกอบกับการสอบข้อเขียน หรืออาจจะสอบข้อเขียนอย่างเดียวตามความเหมาะสมก็ได้ ประการสำคัญ คือ หากมีการสอบข้อเขียนควรเป็นการสอบอย่างสั้น ๆ เฉพาะเรื่องที่จำเป็น มิฉะนั้นทั้งผู้เรียนและผู้สอนจะต้องเสียเวลาในการซ่อมเสริมไปมากก็ทำให้เสียเวลาของการเรียนการสอนตามปกติ ดังนั้น อาจสรุปได้ว่าในการประเมินผลนั้นให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้สอนว่าจะใช้หนึ่งวิธี หรือใช้มากกว่า 1 วิธี แล้วแต่ความเหมาะสมของกิจกรรม และเนื้อหาเพื่อให้ได้รับผลการประเมินที่เชื่อถือได้ในเวลาอันสั้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และได้ประสิทธิภาพมากที่สุด

สายใจ ทองเนียม (2527 : 39) ได้กล่าวถึงการประเมินผลการสอนซ่อมเสริม ไว้ดังนี้ หลังจากการสอนซ่อมเสริมแล้วสิ่งที่ควรทำทุกครั้งก็คือการประเมินผล ซึ่งมีวิธีการหลายอย่าง ที่ครูจะเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม เช่นการสังเกตใช้เพื่อดูความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงาน การตรวจผลงานจากงานที่มอบหมายให้ทำการสัมภาษณ์เพื่อให้ทราบความคิดเห็นรายละเอียด

หรือวิธีปฏิบัติงาน การสอบข้อเขียน หลังจากการเรียนรู้ผ่านไป แล้ว ซึ่งควรจะเป็นการสอบอย่างสั้น ๆ ในเรื่องที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อจะได้ทราบว่าผู้เรียนมีความเข้าใจ ความแม่นยำ ผลจากการประเมินนี้เป็นผลสะท้อนให้เห็นว่า การจัดการสอนซ่อมเสริมนั้นประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด

วาทินี วีระตระกูล (2534 : 18) ได้กล่าวถึงการติดตามผลการสอนซ่อมเสริมไว้ว่า หลังจากการสอนซ่อมเสริมแล้ว ครูควรติดตามผลงานอย่างใกล้ชิด สม่ำเสมอ และรายงานให้ทราบ เพื่อเกิดกำลังใจเมื่อเห็นผลงานของตน

กรมวิชาการ (ดาเรษฎ์ เผ่าพัฒน์ 2536 : 55 ; อ้างอิงจาก กรมวิชาการ 2524 : 18 คู่มือบริหารหลักสูตรตอนปลาย พุทธศักราช 2524) เสนอว่าการวัดและประเมินผล หลังจากการสอนซ่อมเสริมแล้วทำได้หลายวิธี เช่น การสังเกตใช้เพื่อดูความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงาน การตรวจสอบผลงานจากงานที่มอบหมายให้ทำการสัมภาษณ์เพื่อทราบความคิดเห็น รายละเอียดหรือวิธีปฏิบัติงานและการสอบข้อเขียน ซึ่งเป็นวิธีการที่นิยมใช้กันมากหลังจากการเรียนรู้ผ่านไปแล้วเพื่อจะได้ทราบว่าผู้เรียนมีความเข้าใจ ความแม่นยำ แต่ก็ควรจะเป็นการสอบอย่างสั้น ๆ ในเรื่องที่จำเป็นเท่านั้น ครูสามารถเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง หรือใช้มากกว่า 1 วิธี ตามความเหมาะสมของกิจกรรมและเนื้อหาที่ซ่อมเสริมเพื่อให้ได้ผลการวัดที่เชื่อถือได้ในเวลาอันสั้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และให้ได้ประสิทธิภาพที่สุดด้วย

พันทิพา อุทัยสุข (สกล บารมีรังสิกุล. 2541 : 83 ; อ้างอิงจาก พันทิพา อุทัยสุข. 2523 : 83 – 96 การสอนซ่อมเสริม) ได้กล่าวว่า เพื่อจะทราบการจัดการสอนซ่อมเสริมที่กระทำอยู่ได้ผลเป็นที่น่าพอใจเพียงใดและมีส่วนใดอีกบ้างที่จะต้องสอนเสริมใหม่เมื่อมีการติดตามผลแล้วก็จะนำผลมาปรับปรุงการสอนซ่อมเสริมต่อไป วิธีการติดตามผลมีดังนี้

1. วัดความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน โดยเฉพาะในด้านที่เด็กมีความบกพร่องโดยมีการวัดผลอย่างสม่ำเสมอเป็นระยะ ๆ
2. ตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียนในวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. ใช้การสังเกตเพื่อดูความสนใจในการเรียนของนักเรียน ดูการเข้าร่วมกิจกรรมในกลุ่มและสังเกตพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปว่าเป็นไปตามที่ต้องการหรือไม่เพียงใด
4. ใช้วิธีการสัมภาษณ์ หรือใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินค่ากิจกรรมที่ใช้น่าสนใจเพียงใด และได้ผลเป็นอย่างไร
5. การกำหนดห้องสอนซ่อมเสริมให้แน่นอน และเป็นการสะดวกแก่ครูผู้สอนที่จะสามารถตรวจติดตามผลได้
6. จัดให้มีสมุดบันทึกการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนเพื่อครูที่ปรึกษาจะได้ตรวจสอบได้เป็นระยะ ๆ

7. จัดให้มีสมุดบันทึกการสอนซ่อมเสริมสำหรับครูแต่ละคนเพื่อหัวหน้าหมวดจะได้ติดตามผลการสอนได้สะดวก

เมื่อได้ผลจากการติดตามแล้วก็นำย้อนกลับมาพิจารณาว่ามีปัญหา หรือ บกพร่องตรงไหน จากนั้นก็ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้การสอนซ่อมเสริมได้ผลดีที่สุด นักเรียนบางคนเมื่อเข้ารับการสอนซ่อมเสริมระยะหนึ่งแล้ว ปรากฏว่ายังมีข้อบกพร่องเดิมอยู่ ก็จะต้องเข้ารับการสอนซ่อมเสริมในเรื่องเดิมอยู่จนสามารถแก้ไขข้อบกพร่องนั้นได้ สำหรับบางรายการอาจซ่อมเสริมข้อบกพร่องอื่นก่อนแล้วจึงกลับมาแก้ไขข้อบกพร่องเท่าที่ยังไม่สามารถแก้ไข

เลเวลเลน และนาเก้ (Levellen & Nage. 1981 : 100) กล่าวว่า การประเมินผลการสอนซ่อมเสริมควรเป็นอิงเกณฑ์ (Criterion – referenced Test นอกจากนี้ เลเวลเลน และนาเก้ ได้ให้ข้อคิดเพิ่มเติมว่า การประเมินผลการสอนซ่อมเสริมแบบอิงเกณฑ์ควร ประกอบเข้ากับการวัดและประเมินอย่างไม่เป็นทางการวิธีอื่น ๆ เช่น การเข้าชั้นเรียน การส่งงานที่ได้รับมอบหมาย การให้ไปค้นคว้าในห้องสมุด ความสม่ำเสมอในการส่งงาน การมีส่วนร่วมในการอภิปรายซักถาม การทำแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น การสังเกตการทำงานอย่างมีระบบ การมีส่วนร่วมในงานกลุ่ม การทดสอบเนื้อหาวิชา การสอบปากเปล่า การวินิจฉัยตนเอง และการร่วมปรึกษาหารือกันระหว่างครูกับนักเรียน

กล่าวโดยสรุปการติดตามและประเมินผลการจัดสอนซ่อมเสริม ถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ต้องร่วมกันดำเนินการ เพื่อที่จะได้ทราบว่าการจัดสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนได้ผลเพียงไร มีปัญหาและอุปสรรคอะไร จะได้ร่วมกันแก้ไขปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายวิธี เช่น (1) การตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนโดยการทดสอบ สังเกต สัมภาษณ์และตรวจผลงาน (2) การตรวจสอบหลักฐานการสอนซ่อมเสริมโดยพิจารณาจากบันทึกการสอนของครู และ(3) การเยี่ยมชั้นเรียนซ่อมเสริมอย่างสม่ำเสมอโดยผู้บริหารจัดการประชุมสรุปการสอนซ่อมเสริมโดยจัดประชุมร่วมระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน

2.4.10 ปัญหาและการแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริม

ปัญหาการสอนซ่อมเสริมในแต่ละอย่างที่พบจะนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนซ่อมเสริมในครั้งต่อไป เกี่ยวกับปัญหาการสอนซ่อมเสริมนั้นมีหน่วยงานและงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดสอนซ่อมเสริม ไว้หลายท่าน ดังนี้

อุไรวรรณ แรกเจริญ (2542 : 134 - 135) ได้ศึกษา “เรื่อง การสร้าง บทเรียนสำเร็จรูปสอนซ่อมเสริม วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องสมการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัย พบว่าปัญหาในการสอนซ่อมเสริม มีดังนี้

1. ปัญหาในการวินิจฉัยข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนโดยรวม พบว่า ปัญหา ของโรงเรียนส่วนใหญ่ ได้แก่ ข้อมูลที่ใช้ในการวินิจฉัยเกี่ยวกับนักเรียนไม่เพียงพอ ครูผู้สอนไม่มี เวลาเพียงพอที่จะวินิจฉัยข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนได้ทั่วถึง และนักเรียนในแต่ละกลุ่มมีความสามารถ แตกต่างกันมาก

2. ปัญหาในการเตรียมการสอนซ่อมเสริมโดยรวม พบว่า ปัญหาของ โรงเรียนส่วนใหญ่เกี่ยวกับการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการจัดสอนซ่อมเสริม ได้แก่ การทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดสอนซ่อมเสริมยังไม่ทั่วถึง และนักเรียนไม่เข้าใจ จุดมุ่งหมายการจัดสอนซ่อมเสริม ปัญหาเกี่ยวกับผู้รับผิดชอบในการจัดสอนซ่อมเสริม ได้แก่ ผู้รับผิดชอบในการจัดสอนซ่อมเสริมมีความรู้ในการดำเนินการไม่เพียงพอ และผู้สอนซ่อมเสริม มีความรู้ในหลักการ และวิธีการสอนซ่อมเสริมไม่เพียงพอ ปัญหาเกี่ยวกับเวลาในการสอนซ่อมเสริม คือครูผู้สอนมีชั่วโมงสอนมาก มีงานที่ต้องรับผิดชอบและงานพิเศษมาก ไม่มีเวลาสอนซ่อมเสริม ขาดการประชุมร่วมกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและไม่มีกำหนดสถานที่สอนไว้อย่างชัดเจน การเตรียมแหล่งความรู้และอุปกรณ์ในการสอนซ่อมเสริมไม่เพียงพอ

3. ปัญหาในการดำเนินการสอนซ่อมเสริมโดยรวม พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการให้ความรู้ในการกำหนดจุดประสงค์การสอนซ่อมเสริมแก่ครูผู้สอนไม่เพียงพอ ปัญหาในการ เตรียมบทเรียนในการสอนซ่อมเสริม พบว่า ครูผู้สอนไม่มีเวลาเตรียมการสอนซ่อมเสริมไว้ล่วงหน้า ปัญหาในเรื่องวิธีการสอนซ่อมเสริม พบว่า ครูใช้วิธีการสอนไม่แตกต่างจากการสอนตามปกติ ปัญหา ในการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการสอนซ่อมเสริมให้แก่ครูผู้สอนมีการจัดให้น้อย สำหรับ การประเมินผลการสอนซ่อมเสริมที่พบคือ ครูผู้สอนไม่มีการจัดทำเอกสารหลักฐานการประเมินผล การสอนซ่อมเสริม

4. ปัญหาในการติดตามและประเมินผลการจัดสอนซ่อมเสริมโดยส่วนรวม พบว่า ปัญหาของโรงเรียนส่วนใหญ่คือ ครูผู้สอนไม่ได้จัดทำบันทึกการสอนซ่อมเสริม และการสำรวจ ความคิดเห็นของนักเรียนที่เข้ารับการสอนซ่อมเสริมไม่ทั่วถึง

สุวิมล อร่ามพูนทรัพย์ (2531 : 59) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการสอนซ่อมเสริม ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของโรงเรียนส่วนใหญ่ จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมในรูปแบบของการสอนซ่อมมากกว่าการสอนเสริม การจัดกิจกรรม สอนซ่อมเสริมยังไม่เป็นระบบ ขาดการวางแผนการจัดกิจกรรม ขาดการติดตามผลอย่างเป็น

ระบบในระดับรายวิชา มุ่งสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นสำคัญ และสอนเน้นในเนื้อหาที่นักเรียนไม่เข้าใจเป็นหลัก

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการสอนซ่อมเสริม ซึ่งพบว่าปัญหาส่วนใหญ่ในการสอนซ่อมเสริม คือ เรื่องที่ครูมีภาระงานสอนและงานพิเศษมาก ครูยังไม่เข้าใจในเทคนิค หรือวิธีการในการสอนซ่อมเสริม ขาดคำแนะนำในเชิงเทคนิคและวิธี นักเรียนไม่เห็นคุณค่าหรือความสำคัญของการสอนซ่อมเสริม และโรงเรียนเน้นการสอนซ่อมเสริมเพื่อให้นักเรียนผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้

3. การจัดกลุ่มสนทนา

การใช้เทคนิคกลุ่มสนทนา (Focus Group Research Technique) เป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบ คุณารักษ์ และคณะ (2543 : 224 - 228) ได้กล่าวถึงการใช้เทคนิคกลุ่มสนทนาที่สำคัญไว้ดังนี้คือ ความเป็นมาและหลักการของเทคนิคกลุ่มสนทนา หลักเกณฑ์การดำเนินการวิจัยโดยใช้เทคนิคกลุ่มสนทนา คุณสมบัติของผู้นำกลุ่มสนทนา แนวปฏิบัติ และประเภทหรือเรื่องของงานวิจัยที่ควรใช้เทคนิคกลุ่มสนทนา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้.-

3.1 ความเป็นมาและหลักการของเทคนิคกลุ่มสนทนา

ปรัชญาหลักการของการใช้เทคนิคกลุ่มสนทนานั้น มาจากพื้นฐานความคิดที่ว่า ผู้ที่เป็นตัวอย่างในการวิจัยนั้น จะต้องมีความคิด และมีอิสระ เป็นตัวของตัวเองเสมอ มิใช่เป็นผู้ที่ถูกกำหนด หรือบังคับจากสิ่งแวดล้อมอื่นๆ โดยปราศจากความพร้อมใจหรือยินดีที่จะให้ข้อมูล การปฏิบัติงานวิจัยเพื่อการรวบรวมข้อมูลจะต้องคำนึงเสมอว่าผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ที่ลงมือกระทำจากการตัดสินใจของเขาเอง (Subject) มิใช่เป็นเพียงผู้รองรับการปฏิบัติงานวิจัย (Object) เท่านั้น ซึ่งจะเป็นเช่นนี้ได้ ผู้วิจัยจะต้องใช้เทคนิคและวิธีการที่เอื้อต่อความคาดหวังนั้น วิธีการหนึ่งที่ยอมรับทั่วไปว่า เป็นการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ผู้ตอบมีอิสระมากที่สุด คือ การใช้เทคนิคกลุ่มสนทนา (Focus group technique, group discussion approach, motivation research) ซึ่งเทคนิคนี้พัฒนามาจากเทคนิคของนักจิตวิทยาที่ใช้ในการบำบัดรักษาคนไข้ทางจิต ด้วยการพูดคุยซักถามปัญหาเกี่ยวกับคนไข้ในรูปแบบของการให้อิสระในการแสดงออกของคนไข้อย่างเต็มที่ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะค้นพบให้ได้ว่าอะไรหรือสิ่งใดเป็นตัวการหรือมีอิทธิพลทำให้คนไข้มีพฤติกรรมเช่นนั้น เทคนิคดังกล่าวนี้นักวิจัยหลาย ๆ สาขาวิชาเห็นว่าเป็นวิธีการที่สามารถให้คำตอบในประเด็นปัญหาของนักวิจัยเช่นกัน จึงมีการนำเทคนิคนี้ไปใช้ในการวิจัย ทั้งใน

ลักษณะวิธีเดี่ยว ๆ และในลักษณะของการนำไปใช้ประกอบกับเทคนิควิจัยอื่น ๆ เพื่อยืนยันหรือตรวจสอบผลการวิจัยของตน

3.2 หลักเกณฑ์การดำเนินการวิจัยโดยใช้เทคนิคกลุ่มสนทนา

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเพื่อรวบรวมข้อมูลในเรื่องที่วิจัยใช้หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยทั่วไป โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะจัดให้ผู้มีคุณสมบัติเป็นกลุ่มตัวอย่างตามเงื่อนไขของการวิจัยนั้น ๆ มาสนทนาหรืออภิปรายแสดงความคิดเห็นในหัวข้อที่กำหนดไว้กว้าง ๆ โดยมีผู้วิจัย หรือผู้ดำเนินการสนทนา (group conductor) นำกลุ่มให้การสนทนาบรรลุเป้าหมายของการวิจัยเท่าที่จะเป็นไปได้จริง ทั้งนี้ มีหลักเกณฑ์การปฏิบัติเบื้องต้นดังนี้

- (1) กลุ่มผู้เข้าร่วมสนทนา มีขนาด 6-10 คน (ต้องไม่เกิน 10 คน)
- (2) ผู้เข้าร่วมสนทนาต่างไม่เคยรู้จักกันมาก่อน
- (3) ผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนา จะต้องไม่เคยถูกสัมภาษณ์อย่างละเอียดในหัวข้อที่ใกล้เคียงกับเรื่องที่วิจัย โดยเฉพาะเรื่องที่วิจัยมาก่อน
- (4) หัวข้อวิจัยสนทนาเป็นลักษณะกว้าง ๆ ไม่ระบุเฉพาะหัวข้อหรือคำถามที่นักวิจัยต้องการเก็บข้อมูลให้ผู้ร่วมสนทนา รู้สึกสังเกตได้อย่างเด่นชัด (ไม่เป็นการตั้งคำถามโดยตรง อย่างเช่นการสัมภาษณ์ทั่วไป)
- (5) สถานที่จัดกลุ่มสนทนาจะต้องเหมาะสม กล่าวคือ เป็นเอกเทศเฉพาะผู้เข้ากลุ่มสนทนา ไม่มีสิ่งรบกวนหรืออิทธิพลอื่น ๆ ที่ส่งผลให้เกิดการบิดเบือนข้อเท็จจริงในการสนทนานั้น ๆ
- (6) ระยะเวลาที่ใช้สนทนาต้องไม่นานเกินไป โดยเฉลี่ยจะอยู่ในระหว่าง 1 : 30 - 2 : 30 ชั่วโมง
- (7) ผู้นำกลุ่มสนทนาจะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะช่วยให้การสนทนาบรรลุเป้าหมายการวิจัยได้เป็นอย่างดี
- (8) จำนวนกลุ่มสนทนามีได้มากกว่า 1 กลุ่ม ตามเงื่อนไขของปัญหาและทรัพยากรในการวิจัยนั้น ๆ ทั้งนี้ มีกลุ่มสนทนามากขึ้น ประโยชน์ของการได้รับข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ปัญหาการวิจัยย่อมเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

3.3 คุณสมบัติของผู้นำกลุ่มสนทนาและแนวปฏิบัติ

ส่วนใหญ่แล้วผู้นำกลุ่มสนทนาจะเป็นนักจิตวิทยา เพราะเป็นผู้มีคุณสมบัติเบื้องต้นที่เหมาะสม เนื่องจากการได้รับการฝึกฝนได้ปฏิบัติจริงตามบทบาทของผู้นำกลุ่ม และผู้ชักถามในกระบวนการให้คำปรึกษาเพื่อบำบัดรักษาคนไข้ที่มีปัญหาทางจิตมาก่อนแล้ว แต่ทั้งนี้ หากบุคคลใดมีความสามารถและมีความชำนาญในการจูงใจ (steering) การสนทนาให้อยู่ในขอบเขตของหัวเรื่องที่อภิปราย หรือตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย บุคคลที่มีคุณสมบัติเช่นนี้ก็สามารถเป็นผู้นำกลุ่มสนทนาได้เช่นกัน อย่างไรก็ตามไม่ว่าผู้นำกลุ่มสนทนาจะเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนมาจากสาขาวิชาใด เงื่อนไขในการดำเนินการสนทนาที่พึงปฏิบัติประกอบไปด้วยเกณฑ์ต่อไปนี้

(1) ต้องกำหนดหัวข้อสนทนาที่แน่นอนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ล่วงหน้า ส่วนใหญ่แล้วมักจะเขียนเป็นเอกสารประกอบไว้ก่อน ซึ่งการเขียนไว้ล่วงหน้าเช่นนี้ จะช่วยให้การสนทนาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และครอบคลุมปัญหาของการวิจัยในเรื่องนั้น ๆ ได้ครบถ้วน

(2) การดำเนินการสนทนาจะเริ่มจากเรื่องกว้างๆ ที่มีส่วนเชื่อมโยงกับความสนใจหรือความต้องการของผู้วิจัย จากนั้น จึงพยายามจูงใจ (steering) ให้สู่เป้าหมายที่กำหนด ทั้งนี้สิ่งสำคัญก็คือ ผู้นำสนทนาจะต้องไม่เสนอความคิด (making obtrusive) และคิดถึงความเห็นของตัวเองดี หรือถูกต้องกว่าความรู้สึกและความคิดเห็นของผู้ร่วมสนทนา รวมทั้งหลีกเลี่ยงการชี้นำ (prompting) ในหัวข้อหรือประเด็นต่างๆ เพราะอาจทำให้ผู้ร่วมสนทนาคล้อยตามโดยไม่ตัดสินใจด้วยตนเอง

(3) ผู้นำกลุ่มสนทนาจะต้องตระหนักเสมอว่าตนเองมีบทบาทในฐานะผู้กระตุ้นและเร่งรัด (the role of a catalyst) ให้สมาชิกในกลุ่มสนทนาได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น ในเรื่องที่กำลังดำเนินอยู่อย่างทั่วถึง

(4) ในระหว่างดำเนินการสนทนาจะต้องมีการบันทึกประเด็นสนทนาไว้อย่างละเอียด ซึ่งอาจจะใช้วิธีจดบันทึก (take note) การใช้แถบเสียงบันทึก (tape record) การใช้เทปวิดีโอ (video tape) หรือจะใช้หลายวิธีรวมกันก็ได้ แต่ข้อมูลที่บันทึกไว้นั้นต้องละเอียดอย่างเพียงพอ และสามารถนำไปวิเคราะห์ ตีความ และแปลความหมายเพื่อแสดงผลสรุปจากการสนทนาตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของเอกสารรายงาน หรือรายงานปากเปล่าก็ได้

3.4 ประเภท หรือเรื่องของงานวิจัยที่ควรใช้เทคนิคกลุ่มสนทนา

มีหลายสถานการณ์หรือหลายสภาพการณ์ที่วิธีกลุ่มสนทนาน่าจะนำมาใช้ในการนั้นๆ ตัวอย่างของสถานการณ์ที่วิธีนี้จะให้ประโยชน์ในการวิจัยได้ดีคือ

(1) มีปัญหาการวิจัยที่ผู้วิจัยยังไม่เข้าใจหรือคุ้นเคยกับปัญหานั้นๆ มาก่อน (unfamiliar problem)

เราต้องยอมรับว่า การวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามนั้น มักจะได้คำตอบเฉพาะที่มีคำถามตอบในแบบสอบถามเท่านั้น ดังนั้น ถ้าแบบสอบถามนั้นไม่สมบูรณ์พอเพียง การตอบปัญหาข้อมูลบางประการที่ควรจะนำมาอภิปรายผลการวิจัยย่อมขาดหายไป ยิ่งไปกว่านั้นแบบสอบถามการวิจัยมากชุดที่สร้างขึ้นในลักษณะที่ขัดแย้ง หรือตรงกันข้ามกับสิ่งที่เรารู้อยู่เดิมหรือสิ่งที่เราต้องการจะถาม เมื่อเป็นเช่นนั้นหากปัญหาการวิจัยเป็นปัญหาใหม่ที่ยังไม่มีการวิจัยได้พอเพียง แทนที่เราจะเสี่ยงกับการสร้างแบบสอบถามที่อาจไม่สมบูรณ์พอเพียงในการแสวงหาคำตอบ การใช้กลุ่มประสงค์สนทนาเป็นการสำรวจเบื้องต้น จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการวิจัยโดยใช้กลุ่มประชากรขนาดใหญ่ต่อไป

(2) มีปัญหาเรื่องภาษา (respondents language)

จะเห็นได้ว่าแบบสอบถามต่าง ๆ นั้น จะสร้างโดยใช้ภาษาเขียนเป็นหลัก ซึ่งย่อมมีส่วนแตกต่างจากภาษาพูดปกติของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม และบ่อยครั้งที่ภาษาเขียน หรือภาษาวิชาการที่ใช้ในแบบสอบถาม ไม่สอดคล้องหรือสามารถทำความเข้าใจกับภาษาที่ใช้พูดในพื้นที่ที่ทำการวิจัยเลย ดังนั้นหากใช้วิธีกลุ่มประสงค์สนทนาที่ปล่อยให้กลุ่มตัวอย่างใช้ภาษาพูดของตนเองอย่างเสรี โอกาสที่จะได้ข้อมูลตรงตามความเป็นจริงย่อมมีมากขึ้น

(3) หัวข้อการวิจัยเป็นเรื่องไว หรือกระทบกระเทือนต่อความรู้สึก (sensitive topics)

ปัญหาการวิจัยหลายๆ เรื่องที่การศึกษานั้นค่อนข้างลุ่มลึก และอาจละลახละล้าง หรือเป็นดาบสองคมสำหรับผู้ให้ข้อมูล การใช้คำถามจากแบบสอบถามโดยตรงอาจกระทบกระเทือนความรู้สึกหรือสร้างความอึดอัดในการตอบมากกว่าการให้กลุ่มตัวอย่างพูดออกมาเอง

(4) ต้องการคำตอบหรือรายละเอียดมาก ๆ (richer responses)

ในบางหัวข้อหรือบางประเด็นของข้อมูลที่ต้องการไม่อาจสร้างแบบสอบถามที่เปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างเสนอรายละเอียดได้ทุกแง่ทุกมุมทั้ง ๆ ที่ผู้วิจัยทราบดีอยู่ว่าเป็นสิ่งที่ต้องการมากที่สุด โดยเฉพาะในลักษณะของเนื้อหาที่ต้องใช้จินตภาพ (image and imagination) ถึงแม้ว่าจะระบุคำจำกัดความของเนื้อหาข้อมูล (definition of term use) แล้ว ก็ตามการใช้

กลุ่มประสงคฺสนทนาจะช่วยปรับ (fine -- tune) ข้อมูลต่าง ๆ ได้ดีกว่าโดยเฉพาะในช่วงของการวิจัยเริ่มแรกต่อประเด็นปัญหานั้น

(5) ต้องการผลวิจัยที่สรุปไปใช้ได้อย่างกว้างขวางขึ้น (idea generation)

จริงอยู่ที่นักวิจัยได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่ศึกษาค้นคว้าในเรื่องตนเอง วิจัยมากกว่าผู้อื่น โดยเฉพาะจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการวิจัยต่าง ๆ แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า ผู้อื่นหรือประชากรที่เป็นตัวอย่างในการวิจัยไม่มีความรู้ หรือมีวิธีคิดเกี่ยวกับเรื่องที่วิจัยนั้นเลย มีบ่อยครั้งที่นักวิจัยพบว่า ข้อคิดเห็นและเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่างเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยไม่คาดคิด หรือสามารถคิดได้มาก่อน การใช้กลุ่มประสงคฺสนทนาจะช่วยลดข้อจำกัดของการวิจัยใช้แบบสอบถามได้มากกว่า

(6) ต้องการลดข้อบิดเบือนจากธรรมชาติของมนุษย์ (The "Why respondent behavior and response)

ข้อสมมติฐานเบื้องต้นที่นักวิจัยใช้แบบสอบถามตกลงกันโดยทั่วไปคือการคาดว่าผู้ตอบแบบสอบถามใช้เหตุผลในการตอบคำถามแต่ละข้อเสนอ (rational beings) รวมทั้งการที่ผู้วิจัยคิดว่าพฤติกรรมมนุษย์นั้นเป็นการกระทำที่แต่ละคนใช้เหตุใช้ผลทุก ๆ พฤติกรรม ซึ่งการตั้งข้อสมมติฐานที่จำกัดเช่นนี้ ขัดกับธรรมชาติที่เป็นจริงของมนุษย์ที่บ่อยครั้งพฤติกรรมต่าง ๆ กระทำไปด้วยอารมณ์ การด้นรนเอาตัวรอด การปกป้องตนเอง และกระทำไปโดยไม่รู้ตัว (unconscious factors) รวมทั้งทำพฤติกรรมนั้น โดยยึดจากทัศนคติ ความคิดเห็น และค่านิยมของตนสิ่งเหล่านี้ การวิจัยเชิงสำรวจที่ใช้แบบสอบถามไม่สามารถแยกแยะ หรือตั้งเป้าข้อสังเกตได้ดีเท่ากับการรับรู้ในกระบวนการกลุ่ม

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนซ่อมเสริม

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริมนั้น มีหน่วยงานและผู้วิจัยไว้ดังนี้ บุญโชติ เจริญกุล (2527 : 74 - 75) ได้วิจัยเรื่อง การสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 3 โดยสอบถามผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน 380 คน พบข้อมูลสภาพ และปัญหาการสอนซ่อมเสริม ดังนี้

1. สภาพการจัดการสอนซ่อมเสริม

1.1 ผู้บริหาร มีส่วนร่วมในการสอนซ่อมเสริมในทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเรื่อง การสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอน เห็นว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

- 1.2 ครูแนะแนว มีส่วนร่วมในทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.3 ครูวัดผลมีส่วนร่วมในทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.4 ครูผู้สอนมีส่วนร่วมจัดการสอน และจัดครูเข้าสอนตามความถนัดอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเรื่องการจัดครูเข้าสอนตามความถนัด มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
- 1.5 ฝ่ายวิชาการเป็นผู้จัดการสอนซ่อมเสริมโดยให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องอื่นๆ มีส่วนร่วมมีมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ผู้สอนจัดเอง หัวหน้าหมวดวิชาจัดร่วมกับผู้สอน และหัวหน้าหมวดวิชาจัดเองทั้งหมดตามลำดับ
- 1.6 การจัดสอนในคาบการสอนซ่อมเสริมมีมากที่สุด รองลงมาเป็นการสอนในวันหยุด และจัดสอนตอนเย็นหลังเลิกเรียนตามลำดับ
- 1.7 จุดประสงค์ในการสอนซ่อมเสริมเพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนบทเรียนใหญ่มีมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เพื่อให้นักเรียนสอบแก้ตัว และเพื่อให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนใหม่
- 1.8 วิธีการสำรวจข้อบกพร่องของผู้เรียนใช้วิธีการดูผลสอบระหว่างภาค และปลายภาคมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ปรีกษาหารือร่วมกับนักเรียน วิธีการสัมภาษณ์ ใช้แบบทดสอบเพื่อสอนซ่อมเสริม และใช้แบบสอบถามตามลำดับ
- 1.9 การจัดแบ่งนักเรียนเพื่อสอนซ่อมเสริม ใช้วิธีสอนรวมทั้งชั้นโดยไม่แบ่งกลุ่มมีมากที่สุด รองลงมาเป็นการแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มมากกว่า 10 คน สอนเป็นรายบุคคลสอนเป็นกลุ่ม 6 - 10 คน และสอนเป็นกลุ่มไม่เกิน 5 คน ตามลำดับ
- 1.10 กิจกรรมการสอนซ่อมเสริมใช้วิธี ผู้สอนให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดมีมากที่สุด รองลงมาคือ ให้นักเรียนค้นคว้าจากห้องสมุด จัดกิจกรรมเสริมบทเรียน ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง และให้นักเรียนที่เรียนเก่งช่วยแนะนำ ตามลำดับ
- 1.11 วิธีการประเมินผลการสอนซ่อมเสริม ใช้วิธีการตรวจผลงานมีมากที่สุด รองลงมาใช้แบบทดสอบ ใช้วิธีการสังเกต และใช้วิธีการสัมภาษณ์ ตามลำดับ

2. ปัญหาในการจัดการสอนซ่อมเสริม

- 2.1 ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหาร มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
- 2.2 ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรอื่น มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
- 2.3 ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการสอน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
- 2.4 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
- 2.5 ปัญหาเกี่ยวกับจำนวนห้องเรียน และอาคารสถานที่สำหรับจัดสอนมีปัญหายอยู่ในระดับปานกลาง

จิราพร ประยวงษ์ (2527 : 73 - 75) ได้ทำการศึกษาสภาพ และปัญหาการสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 5 โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างครูคณิตศาสตร์ และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยพบว่า ครูสอนส่วนใหญ่จัดนักเรียนเข้ารับการสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ในกรณีสอบตก โดยใช้เนื้อหาในแบบเรียน และใช้เวลาในการสอนซ่อมเสริมโดยการสอนเป็นกลุ่ม โดยพิจารณาจากผลการเรียนที่ผ่านมา และครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สภาพที่ก่อให้เกิดปัญหามากที่สุดคือ จำนวนครูไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการสอนซ่อมเสริม และนักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียนซ่อมเสริม ส่วนนักเรียนมีความคิดเห็นว่า สภาพที่ก่อให้เกิดปัญหามากที่สุดคือ นักเรียนไม่มีเวลาสำหรับการสอนซ่อมเสริม และผู้ปกครองไม่เข้าใจวิธีการสอนซ่อมเสริม

บุญส่ง ทันดานนท์ (2528 : 13) ได้ศึกษารูปแบบการจัดสอนซ่อม และสอนเสริมในโรงเรียนปทุมพิทยาคม จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีลักษณะการจัดดังนี้

1. ใช้ระบบการลงทะเบียนเรียนซ่อมและเรียนเสริมตามจุดประสงค์รายวิชา
2. อาจารย์ที่ปรึกษาติดตาม แนะนำ ช่วยแก้ปัญหาในการเรียนซ่อมและเรียนเสริม
3. จัดคาบการสอนซ่อมและสอนเสริมไว้สัปดาห์ละ 2 คาบ
4. การเปิดรายวิชาที่จะสอนซ่อมหรือสอนเสริมให้เป็นหน้าที่ของหมวดวิชา
5. การกำหนดห้องเรียน โรงเรียนจัดแบ่งพื้นที่ของแต่ละหมวดวิชาว่าจะใช้อาคารใดเป็นที่แน่นอนให้นักเรียนสะดวกที่จะไปเข้าเรียน
6. การกำหนดนักเรียน โรงเรียนกำหนดให้นักเรียนลงทะเบียนเรียนเป็นกลุ่มๆ ละประมาณ 40 คน เพื่อให้นักเรียนกระจัดกระจายออกไปหลาย ๆ รายวิชา

7. ใช้ระบบการนิเทศภายในควบคู่ไปกับการจัดสอนซ่อมและสอนเสริม

รัชณี ดุชนารมย์ (2528 : 51 - 56) ได้ศึกษาวิธีการจัดสอนซ่อมเสริมในเวลาปกติ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จากการสัมภาษณ์ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สรุปได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การสอนซ่อมเสริมแบบหมุนเวียนรายวิชาในแต่ละระดับชั้น
2. การสอนซ่อมเสริมตามกลุ่มที่แบ่งตามความสามารถ โดยแยกออกเป็นกลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อนออกจากกัน
3. การสอนซ่อมเสริมโดยให้นักเรียนเลือกวิชาตามความสนใจ
4. ปลอ่ยให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างอิสระในคาบซ่อมเสริม

พิสุทธ์ พฤกษ์วัน (2528 : 39 - 40) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเคมีระหว่างกลุ่มที่สอนซ่อมเสริมโดยครูกับกลุ่มที่สอนซ่อมเสริมโดยเพื่อนนักเรียน โดยศึกษา กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชิโนรสวิทยาลัย ใช้เป็นกลุ่มควบคุม 2 ห้องเรียน สอนซ่อมเสริมโดยครู กลุ่มทดลอง 2 ห้อง สอนซ่อมเสริมโดยเพื่อนนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีของนักเรียนที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมโดยครูสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมโดยเพื่อนนักเรียน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีของนักเรียนอ่อนที่อยู่ในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองไม่แตกต่างกัน

ประภาส มากมีทรัพย์ (2530 : 110) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ที่จัดทำหรือมีมากในปัจจุบันและครูมีความต้องการที่จะจัดหรือต้องการให้มีมาก คือ วางแผนการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนเพื่อเข้ารับการสอนซ่อมเสริมโดยการทดสอบการจัดสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่เรียนอ่อน เรียนไม่ทันเพื่อนไม่เข้าใจบทเรียนและสอบไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ การนำเนื้อหาที่นักเรียนไม่เข้าใจมาสอนซ่อมเสริม การใช้ช่วงเวลาหลังเลิกเรียน และห้องเรียนเดิมสอนซ่อมเสริม การติดตามผลการสอนซ่อมเสริมโดยการทดสอบและตรวจงานที่มอบหมายให้ทำการใช้ประเมินผลแบบอิงเกณฑ์และการสนับสนุนจากหัวหน้าสถานศึกษา

ภาวนา เยาว์ธานี (2531 : 75 - 77) ได้วิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการจัดการสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้แบบสอบถามกับตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้บริหาร และครูคณิตศาสตร์ จำนวน 226 คน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้บริหารและครูคณิตศาสตร์ เห็นด้วยกับการเตรียมการสอนซ่อมเสริมมากที่สุดในเรื่อง การประชุมครู อาจารย์ในหมวดเพื่อร่วมวางแผนการสอนซ่อมเสริมในแต่ละรายวิชา
2. ผู้บริหาร และครูคณิตศาสตร์ เห็นด้วยกับการดำเนินงานสอนซ่อมเสริมว่า ควรนำไปใช้มากคือ การประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้องในการเข้ารับการสอนซ่อมเสริม การแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อจัดการสอนซ่อมเสริม คือ การแบ่งกลุ่มนักเรียนตามข้อบกพร่องที่ค้นพบจากการทำแบบทดสอบ วินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์ การแบ่งกลุ่มนักเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่นักเรียนสอบไม่ผ่าน การแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มเก่ง ปานกลาง และกลุ่มอ่อน โดยพิจารณาจากผลการเรียนที่ผ่านมา หัวหน้าหมวดวิชาการรวบรวมแผนการสอนซ่อมเสริมของครู ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน และการแบ่งกลุ่มนักเรียนให้

ฝ่ายวิชาการดำเนินการกำหนดเวลาและสถานที่สำหรับสอนซ่อมเสริม ควรสอนในคาบซ่อมเสริม การวัดการสอนซ่อมเสริมควรใช้วิธีการมอบหมายให้นักเรียนเก่งที่ครูคัดเลือกเป็นผู้ช่วยสอน โดยมีครูเป็นผู้ดูแล และให้คำแนะนำ ควรจัดสอนซ่อมเสริมเป็นรายบุคคล เป็นต้น

3. การติดตามผลการสอนซ่อมเสริมที่ผู้บริหารและครูคณิตศาสตร์เห็นด้วยที่สุดคือ ครูผู้สอนควรวัดผลการเรียนอย่างสม่ำเสมอในแต่ละจุดประสงค์ที่นักเรียนเข้ารับการสอนซ่อมเสริม

4. การประเมินผลที่ผู้บริหารและครูคณิตศาสตร์เห็นด้วยมากที่สุดว่าควรนำไปใช้มาก คือ การใช้แบบทดสอบก่อนเรียนสำหรับนักเรียนก่อน และหลังการเข้ารับการสอนซ่อมเสริม และการสอนซ่อมซ้ำสำหรับนักเรียนที่สอบไม่ผ่าน

5. ปัญหาการสอนซ่อมเสริมที่น่าจะเป็นปัญหามากตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครู คือ ครูมีหน้าที่รับผิดชอบงานของโรงเรียนหลายอย่างนอกจากการสอน

6. ผู้บริหารและครูเสนอแนะว่า เกี่ยวกับหลักในการจัดการสอนซ่อมเสริมนั้น ควรคำนึงถึงข้อบกพร่องของนักเรียนแต่ละคนและทำการสอนซ่อมเสริมแก้ไขให้ตรงกับ ข้อบกพร่องที่ค้นพบ คณะครูควรเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ ควรแบ่งกลุ่มนักเรียน ตามข้อบกพร่องและดำเนินการสอนซ่อมเสริมโดยให้ครูร่วมมือกันสอนซ่อมเสริมตามเรื่องที่ แต่ละคนถนัด ครูควรสอนตามแผนการสอนและมีการติดตามผลโดยการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน ควรใช้แบบทดสอบประเมินผลทุกครั้งหลังการสอนซ่อมเสริม

สุวิมล อร่ามพูลทรัพย์ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร พบว่ารายการปัญหาที่กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มหัวหน้าหมวด ครูผู้สอนในโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำรับรู้ว่าเป็นปัญหาในระดับ ที่มากกว่าในโรงเรียนประสิทธิภาพสูง คือ

1. การจัดสรรงบประมาณในการสอนซ่อมเสริม
2. การสนับสนุนของฝ่ายบริหารต่อการจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริม
3. วุฒิการศึกษาของครูผู้ทำหน้าที่สอนซ่อมเสริม
4. การติดตามผลการสอนซ่อมเสริม
5. การนำผลจากการประเมินการสอนซ่อมเสริมมาใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
6. ความร่วมมือระหว่างครูในการสอนซ่อมเสริม
7. กิจกรรมพิเศษในโรงเรียนกับคุณภาพการสอนซ่อมเสริม
8. สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปในโรงเรียนกับการสอนซ่อมเสริม

รายการปัญหาที่กลุ่มผู้บริหารในโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำรับรู้ว่าเป็นปัญหาในระดับมากกว่าในโรงเรียนประสิทธิภาพสูง คือ

1. การสำรวจความต้องการของนักเรียนเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม
2. ความรู้ ความเข้าใจของครู เกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม
3. ความสามารถในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนในการสอนซ่อมเสริม
4. ความสามารถในการสร้างข้อสอบเพื่อวัดและประเมินผลการเรียนซ่อมเสริม
5. การเกิดปมด้อยของนักเรียนเมื่อเรียนซ่อมเสริม
6. ความเหมาะสมของอาคาร สถานที่ที่ใช้ในการสอนซ่อมเสริม
7. ความเข้าใจของผู้ปกครองต่อการสอนซ่อมเสริม

รายการปัญหาที่กลุ่มหัวหน้าหมวด/ครูผู้สอนในโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำรับรู้ว่าเป็นปัญหาในระดับที่มากกว่าในโรงเรียนประสิทธิภาพสูง คือ

1. การจัดเวลา สถานที่ และสื่อการเรียนการสอนซ่อมเสริม
2. การสนับสนุนให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม
3. การให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนซ่อมเสริม
4. การติดตามผลการจัดสอนซ่อมเสริมของฝ่ายบริหาร
5. ทักษะของครูต่อการสอนซ่อมเสริม
6. ความสามารถของครูในการจัดทำโครงการ และแผนการสอนซ่อมเสริม
7. ความสามารถในการจัดเวลา และเนื้อหาในการสอนซ่อมเสริม
8. ความสามารถในการกระตุ้น และให้กำลังใจแก่นักเรียนที่ต้องเรียนซ่อมเสริม
9. แหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในโรงเรียนเพื่อการสอนซ่อมเสริม
10. การบริหารและความสะดวกในการใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อการสอนซ่อมเสริม
11. ขาดเครื่องมือวัดในเชิงวินิจฉัยนักเรียนเป็นรายบุคคล
12. ความร่วมมือ การสนับสนุนของผู้ปกครองในการจัดสอนซ่อมเสริม

ประทีป วุฒิรัตน์โกวิท (2532 : 80 - 82) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 โดยใช้แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน 44 คน สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. การปฏิบัติเกี่ยวกับการวินิจฉัยข้อบกพร่องของผู้เรียน พบปัญหา ดังนี้

1.1 เกี่ยวกับการเตรียมการจัดการสอนซ่อมเสริมพบว่า วิธีที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้ คือ ให้แต่ละหมวดวิชาจัดอภิปรายเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม และจัดให้มีการศึกษาดูงานสถาน-

ศึกษาอื่น ส่วนวิธีที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ คือ การอภิปรายกับครู อาจารย์ ภายในหมวดวิชา เกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม

1.2 เกี่ยวกับการกำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดการสอนซ่อมเสริม พบว่า วิธีที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้ คือ ให้ฝ่ายวิชาการ เป็นผู้ดำเนินการส่วนวิธีการที่ครูใช้ คือ ปฏิบัติโดยมีฝ่ายวิชาการเป็นผู้จัด

1.3 เกี่ยวกับการวินิจฉัยข้อบกพร่องของผู้เรียนพบว่า วิธีการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้ คือ อภิปรายร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องในการวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน ส่วนวิธีการที่ครูใช้ คือ พิจารณาจากผลการขาดสอบในชั้นเรียน จากการเรียนปกติ

2. การปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการสอนซ่อมเสริม

2.1 เกี่ยวกับลักษณะการจัดการสอนซ่อมเสริม พบว่า วิธีการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้ คือ การให้แต่ละหมวดวิชา เป็นผู้พิจารณาดำเนินการ ส่วนวิธีการที่ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติ คือ สอนซ่อมเสริมในคาบสอนซ่อมเสริม

2.2 เกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์ การสอนซ่อมเสริม พบว่า วิธีการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้ คือ ให้ครูในแต่ละหมวดวิชาประชุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ส่วนวิธีการที่ครูส่วนใหญ่ใช้ คือ กำหนดจุดประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้

2.3 เกี่ยวกับการกำหนดบุคลากรเพื่อสอนซ่อมเสริม พบว่า ส่วนใหญ่ครู อาจารย์ ที่สอนแต่ละหมวดวิชาเป็นผู้สอนเอง

2.4 เกี่ยวกับสถานที่ที่ใช้สอนซ่อมเสริม พบว่า วิธีการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้คือให้ฝ่ายอาคารสถานที่ร่วมกับฝ่ายวิชาการเป็นผู้กำหนด ส่วนวิธีการที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ คือ ใช้ห้องเรียนปกติสอนซ่อมเสริม

2.5 เกี่ยวกับระยะเวลาสอนซ่อมเสริม พบว่า วิธีการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้คือให้ครู อาจารย์ อภิปรายร่วมกันภายในหมวดวิชา ส่วนวิธีการที่ครูส่วนใหญ่ใช้คือ สอนซ่อมเสริมภายหลังการประเมินระหว่างเรียน

3. การประเมินผลการจัดการสอนซ่อมเสริม พบปัญหา ดังนี้

เกี่ยวกับการประเมินผลการจัดการสอนซ่อมเสริม พบว่า ปัญหาสำหรับผู้บริหารส่วนใหญ่คือ การไม่ได้จัดทำโครงการติดตามผลการจัดสอนซ่อมเสริมไว้ในแผนงาน ส่วนที่เป็นปัญหาสำหรับครูผู้สอนใหญ่คือ การขาดทักษะในการสร้างเครื่องมือเพื่อประเมินผลการสอนซ่อมเสริม

และที่เป็นปัญหาสำหรับฝ่ายสนับสนุนการสอนส่วนใหญ่คือ รูปแบบในการร่วมมือเพื่อประเมินผล การสอนซ่อมเสริมยังไม่ชัดเจน

4. สภาพปัญหาการจัดการสอนซ่อมเสริม พบปัญหา ดังนี้

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการวินิจฉัยข้อบกพร่องของผู้เรียน

1) เกี่ยวกับการประเมินผลการจัดการสอนซ่อมเสริม พบว่า ปัญหาสำหรับผู้บริหารส่วนใหญ่ คือ การไปศึกษาดูงานสถานที่อื่นน้อยเกินไป ส่วนปัญหาสำหรับครูผู้สอนส่วนใหญ่ คือ ขาดการสำรวจความพร้อม และความต้องการของฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2) เกี่ยวกับการวินิจฉัยข้อบกพร่องของผู้เรียน พบว่า ปัญหาสำหรับผู้บริหารส่วนใหญ่ คือ การประชุมครูในหมวดวิชาเดียวกัน ยังกระทำกันน้อย ส่วนปัญหาสำหรับครูผู้สอน ส่วนใหญ่ คือ ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะวินิจฉัยอย่างทั่วถึง

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการสอนซ่อมเสริม

1) เกี่ยวกับเวลาที่สอนซ่อมเสริม พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ คือ นักเรียนขาดความสนใจที่จะเข้ารับการสอนซ่อมเสริมตามเวลาที่โรงเรียนกำหนด

2) เกี่ยวกับการกำหนดบุคลากรที่จะสอนซ่อมเสริม พบว่า ครู อาจารย์ บางคนมีงานในหน้าที่รับผิดชอบ และงานพิเศษมากเกินไป

3) เกี่ยวกับการให้ความรู้ในการกำหนดจุดประสงค์การสอนซ่อมเสริม แก่ครู พบว่า มีการจัดอบรมสัมมนาเพิ่มความรู้แก่ ครู อาจารย์ มีน้อยเกินไป

4) เกี่ยวกับการจัดสถานที่ใช้สอนซ่อมเสริม พบว่า ปัญหาสำหรับผู้บริหารส่วนใหญ่คือ ครู อาจารย์ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสถานที่เพื่อสอนซ่อมเสริมน้อยเกินไป ส่วนปัญหาสำหรับครูผู้สอนส่วนใหญ่ คือ โรงเรียนกำหนดสถานที่สอนซ่อมเสริมไว้อย่างชัดเจน

5) เกี่ยวกับวิธีการสอนซ่อมเสริม พบว่า ปัญหาสำหรับผู้บริหารส่วนใหญ่ คือ การบริการเอกสารให้ความรู้แก่ครูเพื่อให้ศึกษาด้วยตนเองยังไม่เพียงพอ ส่วนปัญหาสำหรับครูผู้สอนส่วนใหญ่ คือ การใช้วิธีการสอนเหมือนการสอนปกติ

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลการสอนซ่อมเสริม พบว่า ปัญหาสำหรับผู้บริหารส่วนใหญ่คือ ไม่ได้จัดทำโครงการติดตามผลการสอนซ่อมเสริมไว้ในผลงาน ส่วนปัญหาสำหรับครูผู้สอนส่วนใหญ่ คือ ขาดทักษะในการสร้างเครื่องมือเพื่อประเมินผลการสอนซ่อมเสริม

สมพร จินากุล (ดาเรษฎ์ เผ่าพัฒน์. 2536 : 63 ; อ้างอิงจาก สมพร จินากุล. 2530 : 124 การนำเสนอแนวทางการสอนซ่อมเสริมทักษะภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) ผลการวิจัยพบว่าหลักการสอนซ่อมเสริมทักษะภาษาอังกฤษที่ผู้บริหารโรงเรียน ครูภาษาอังกฤษ และศึกษานิเทศก์เห็นด้วยในระดับมาก คือ ให้นักเรียนเห็นว่าการสอนซ่อมเสริมไม่ใช่การลงโทษ จุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริมเพื่อสอนซ่อมให้กับนักเรียนที่มีข้อบกพร่องในการเรียนภาษาอังกฤษให้ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการ และกิจกรรมการจัดสอนซ่อมเสริม เห็นว่าควรให้ผู้สอนซ่อมเสริมเป็นครูภาษาอังกฤษ ระยะเวลาในการเตรียม และวางแผนการสอนซ่อมเสริม ควรมีการเตรียม และวางแผนการสอนซ่อมเสริมไว้ล่วงหน้าทุกครั้ง ขั้นตอนการสอนซ่อมเสริม เห็นว่าควรดำเนินการดังนี้คือ ครูทบทวนความรู้เดิมที่จำเป็นต่อการสอนซ่อมเสริม นักเรียนออกคำสั่งเป็นภาษาอังกฤษ นักเรียนอ่านในใจแล้วสรุปใจความสำคัญ หรือตอบคำถาม นักเรียนเดิมบทสนทนาจากภาพ หรือเหตุการณ์ที่กำหนดไว้และเห็นว่าควรประเมินผลการสอนซ่อมเสริมโดยใช้แบบทดสอบ

งานวิจัยในต่างประเทศ

วินาร์โน (ภาวนา เขียวธานี. 2531 : 25 ; อ้างอิงจาก Winarno. 1974 : 131 –135 *Evaluation and Remediation for 100 Percent Mastery*) ได้ศึกษาการใช้สื่อการสอน และผู้ช่วยสอนในการสอนซ่อมเสริมโดยใช้ระบบการสอนซ่อมเสริมให้ผู้ช่วยครูสอนนักเรียนให้บรรลุความมุ่งหมายของการเรียนรู้ได้ถึงร้อยเปอร์เซ็นต์ นักเรียน กลุ่มทดลองได้รับการเรียนรู้ด้วยวิธีการใช้บทเรียนโมดูลมีครูหรือนักเรียนด้วยกัน หรือพ่อแม่เป็นผู้ช่วยสอน ผลสำเร็จที่ได้แสดงให้เห็นว่า นอกจากครูแล้ว ผู้ปกครอง และเพื่อนนักเรียน ด้วยกันเองก็สามารถเป็นผู้ช่วยสอนได้ โดยครูควรเป็นผู้จัดการเรื่องสื่อการเรียนการสอน วิธีสอน การประเมินผลการเรียนและเป็นผู้ช่วยเหลือประสานงานในกระบวนการช่วยสอนและผู้ช่วยสอน ดังกล่าว

คอลลินส์ (ภาวนา เขียวธานี. 2531 : 25 ; อ้างอิงจาก Collins. 1971 : 3149 A *An Investigation of the Variables of Bloom's Mastery Learning Model for Teaching Junior High School Mathematics*) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า การใช้แบบทดสอบย่อยเป็นเครื่องมือในการสำรวจข้อบกพร่องของผู้เรียน แล้วทำการสอนซ่อมเสริมเฉพาะข้อบกพร่องจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถบรรลุเกณฑ์มาตรฐานตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ฟีล และโอเคย์ (Fiel & Okey. 1975 : 235 – 255) ได้ทำการวิจัยเพื่อทดสอบสมมติฐานของ Gagne' ที่ว่า การเรียนการสอนที่เกี่ยวกับทักษะทางสมองนั้น ความรู้ในเนื้อหาเป็นพื้นฐานของเนื้อหาที่จะเรียนใหม่มีผลต่อความสำเร็จในการเรียนมากกว่าการฝึกทักษะเพิ่มเติมในเนื้อหานั้น การศึกษาครั้งนี้มุ่งจะตอบคำถามที่ว่า การสอนซ่อมเสริมในทักษะที่เป็นพื้นฐานของเนื้อหาที่เรียนจะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนซ่อมเสริมโดยการให้ฝึกทักษะเพิ่มเติมในเนื้อหานั้น ๆ จริงหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่เรียนสายวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับเกรด 8 จำนวน 90 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 30 คน ใช้เนื้อหาเรื่องการกำหนดตัวแปรการเขียนกราฟ และการอ่านกราฟ โดยให้นักเรียนดูสไลด์ฟังคำบรรยาย และใช้แบบทดสอบเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ทดสอบหลังจากที่จบเนื้อหาแต่ละตอน แล้วนำผลการทดสอบมาวินิจฉัยตัดสินนักเรียนที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้จากแต่ละกลุ่มทำการสอนซ่อมเสริมกลุ่มที่หนึ่ง โดยการสอนเพิ่มเติมในเนื้อหาเป็นพื้นฐานของเนื้อหาที่ทดลองสอน กลุ่มที่สองจะได้รับการฝึกทักษะเพิ่มเติมในเนื้อหาที่ทดลองสอน และกลุ่มที่สามจะไม่ได้รับการสอนหรือฝึกเพิ่มเติมใด ๆ เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองได้ทำการทดลองด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัย พบว่าการสอนซ่อมเสริมในเนื้อหาที่เป็นพื้นฐานของเนื้อหาใหม่ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการฝึกทักษะเพิ่มเติมในเนื้อหาที่เรียนอยู่อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของ Gagne' ที่ตั้งไว้

ไคลน์ (Cline. 1975) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Study of Perceptions of Children Participating in Two Summer Remedial Reading Programs" โดยศึกษาการเรียนรู้นักเรียนจากการเข้าร่วมโปรแกรมการอ่านซ่อมเสริมในภาคฤดูร้อนของนักเรียน จำนวน 67 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนในชั้นประถมศึกษา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโดยจัดโปรแกรมให้เรียน 2 โปรแกรม คือ (1) โปรแกรมการอ่านซ่อมเสริมเป็นรายบุคคล (2) โปรแกรมการอ่านซ่อมเสริมเป็นกลุ่มย่อย ผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการอ่านของนักเรียนคือครูผู้สอน การใช้สื่อการเรียนและการใช้เทคนิควิธีสอน ส่วนนักเรียนที่เรียนอ่านซ่อมเสริมเป็นรายบุคคลมีสัมฤทธิ์ผลทางการอ่านสูงกว่านักเรียนที่อ่านเป็นกลุ่มย่อย ที่ระดับนัยสำคัญ .05

จาคอบส์ (Jacobs. 1975) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "A Comparison Analysis of Two Reading Programs Upon Selected Second, and Fourth Grade Remedial Reading Students" โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบบทเรียนการอ่าน 2 บทเรียน สำหรับนักเรียนกลุ่มซ่อมเสริมการอ่านระดับ 2,3 และ 4 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 2,3 และ 4 จำนวน 253 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 132 คน และกลุ่มควบคุม 121 คน กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนที่คัดเลือกมาจากกลุ่มซ่อมเสริมการอ่านพิเศษ (Clinic remedial reading) กลุ่มควบคุมเป็นนักเรียนที่

คัดเลือกจากกลุ่มซ่อมเสริมการอ่านในห้องปกติ (Classroom remedial reading) ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในเรื่องความเข้าใจในการอ่าน และการลำดับความของนักเรียนทุกระดับ ผู้วิจัยให้ข้อคิดเห็นว่านักเรียนที่อยู่ในกลุ่มซ่อมเสริมการอ่านอยู่แล้วย่อมมีประสบการณ์ด้านการอ่านอย่างเพียงพอไม่ว่าจะเป็นกลุ่มซ่อมเสริมการอ่านพิเศษ หรือกลุ่มซ่อมเสริมการอ่านในห้องปกติ อีกประการหนึ่งคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มเมื่อเปรียบเทียบกันระหว่างการทดลองก่อนสอนและหลังสอน คะแนนหลังสอนจะดีขึ้นจึงทำให้ได้ข้อคิดว่า นักเรียนเหล่านี้พัฒนาความสามารถในการอ่านเพิ่มขึ้นเมื่อได้รับบทเรียนซ่อมเสริมการอ่าน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยได้นำไปใช้เป็นประโยชน์ในการสร้างเครื่องมือวิจัย ดำเนินการวิจัย และเขียนรายงานการวิจัยต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการดำเนินการศึกษาในครั้งนี้ ได้แบ่งวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการสอนซ่อมเสริมซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ขั้น คือ

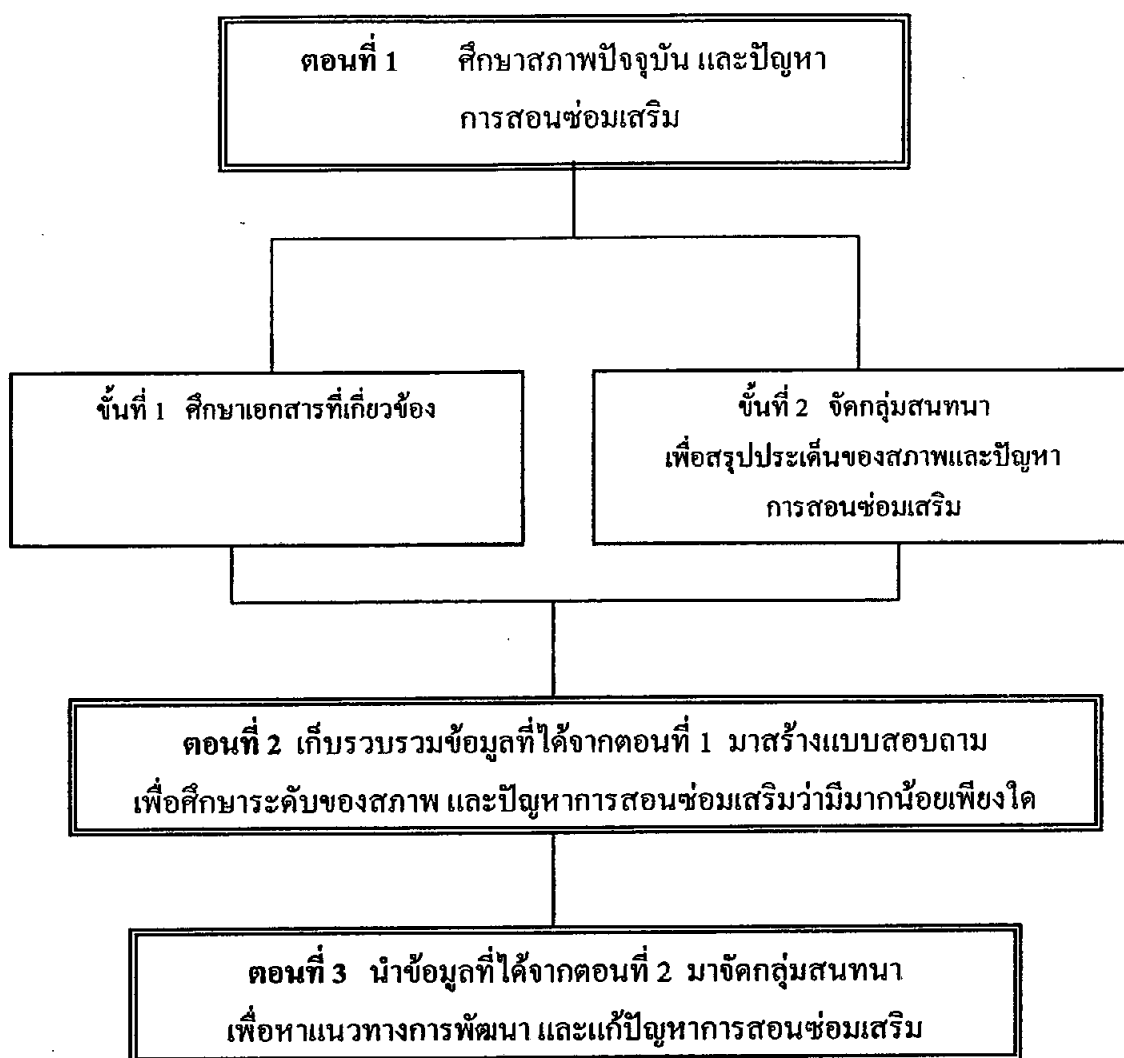
ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือ วารสาร บทความ และงานวิจัย ระเบียบผลการเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม เพื่อศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสอนซ่อมเสริม

ขั้นที่ 2 จัดกลุ่มสนทนาเพื่อศึกษาศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการสอนซ่อมเสริม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 4 โรงเรียน โดยจัดกลุ่มสนทนาโรงเรียนละ 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ผู้บริหาร และครู กลุ่มที่ 2 นักเรียน และสรุปประเด็นสภาพ และปัญหาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ว่ามีสภาพการสอนซ่อมเสริมเป็นอย่างไร และมีปัญหาการสอนซ่อมเสริมอะไรบ้าง

ตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากตอนที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสอบถามผู้บริหาร ครู และนักเรียนเพื่อศึกษาว่าระดับสภาพ และปัญหาการสอนซ่อมเสริมว่ามีมากน้อยเพียงใด

ตอนที่ 3 นำข้อมูลที่ได้ในตอนที่ 2 มาจัดกลุ่มสนทนากับผู้บริหาร ครู และนักเรียน ที่สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 5 เพื่อหาแนวทางการพัฒนา และแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา

รายละเอียดการดำเนินการศึกษา แสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 3 วิธีดำเนินการศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า ทั้ง 3 ขั้นตอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้.-

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือ และการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.2.1 วิธีสร้างเครื่องมือ
 - 2.2.2 คุณภาพของเครื่องมือ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ศึกษาค้นคว้าทั้ง 3 ตอน ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาที่มีการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 19 คน
- 2) ครู ได้แก่ ครูผู้สอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 22 คน
- 3) นักเรียน ได้แก่ นักเรียนที่กำลังเรียนซ่อมเสริมอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 159 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า 3 ตอน มีดังนี้.-

1.2.1 ตอนที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหาร และครู ผู้วิจัยใช้กลุ่มประชากรที่เป็นผู้บริหาร และครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)
- 2) นักเรียน ผู้วิจัยใช้กลุ่มประชากรที่เป็นนักเรียนที่เรียนซ่อมเสริม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 24 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 2 กลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน รวมกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 1 จำนวน 44 คน

1.2.2 ตอนที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหาร ผู้วิจัยใช้กลุ่มประชากรที่เป็นผู้บริหาร ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 19 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)
- 2) ครู ผู้วิจัยใช้กลุ่มประชากรครู เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 22 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)
- 3) นักเรียน ผู้วิจัยใช้กลุ่มประชากรที่เป็นนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนละ 12 คน รวม 48 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) รวมกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 2 จำนวน 89 คน

1.2.3 ตอนที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหาร และครู ผู้วิจัยใช้กลุ่มประชากรที่เป็นผู้บริหาร และครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)
- 2) นักเรียน ผู้วิจัยใช้กลุ่มประชากรที่เป็นนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 15 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) รวมกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 3 จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือ และการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือ และการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้ดำเนินการ 3 ตอน ดังนี้.-

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 การจัดกลุ่มสนทนาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ใช้แบบบันทึกประเด็นการสนทนา และเครื่องบันทึกเสียง เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการสอนซ่อมเสริม

ตอนที่ 2 ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาจัดทำแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด สำหรับผู้บริหาร และครู จำนวน 1 ชุด สำหรับนักเรียน จำนวน 1 ชุด เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับสภาพ และปัญหาการสอนซ่อมเสริม โดยแต่ละชุด แบ่งเป็น 3 ตอน รายละเอียดดังนี้.-

1) แบบสอบถามผู้บริหาร และครู แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 2 ข้อ สอบถามเกี่ยวกับตำแหน่งงาน และสังกัดของสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับสภาพการสอนซ่อมเสริม จำนวน 27 ข้อ เป็นแบบสอบถาม แบบสำรวจรายการ (Check list) และ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคอร์ท (Likert) มีการปฏิบัติ 5 ระดับ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 303) คือ มีการปฏิบัติมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับระดับปัญหาในการสอนซ่อมเสริม มีจำนวน 19 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคอร์ท (Likert) มีปัญหา 5 ระดับ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 303) คือ มีปัญหามากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และแบบสอบถามปลายเปิด (Open - End)

2) แบบสอบถามนักเรียน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 2 ข้อ ที่สอบถามเกี่ยวกับระดับการศึกษา และสังกัดของสถานศึกษาเป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการเรียนซ่อมเสริม มีจำนวน 6 ข้อ เป็นแบบสอบถาม แบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการเรียนซ่อมเสริม มีจำนวน 10 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคอร์ท (Likert)

มีปัญหา 5 ระดับ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 303) คือมีปัญหามากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และแบบสอบถามปลายเปิด (Open - End)

ตอนที่ 3 ใช้การจัดกลุ่มสนทนา ที่สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 5 เพื่อหาแนวทางการพัฒนาและแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริม

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า และนำเครื่องมือไปใช้ ดังนี้.-

2.2.1 วิธีสร้างเครื่องมือ

1) ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการสอนซ่อมเสริม ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้.-

(1) ศึกษาค้นคว้าเอกสารทางวิชาการ วารสาร ผลการวิจัย และสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อนำมาจัดทำเป็นกรอบความคิดในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

(2) จัดกลุ่มสนทนา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 4 โรงเรียน โดยจัดกลุ่มสนทนาโรงเรียนละ 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วยตัวแทนของผู้บริหาร ครู และนักเรียน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ตัวแทนผู้บริหาร และ ครู รวม 20 คน

กลุ่มที่ 2 ตัวแทนนักเรียน รวม 24 คน

2) ตอนที่ 2 ศึกษาระดับสภาพ และปัญหาการสอนซ่อมเสริม ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้.-

(1) นำข้อมูลที่ได้จากการจัดกลุ่มสนทนาจัดทำร่างแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด คือแบบสอบถามผู้บริหาร และครู จำนวน 1 ชุด และแบบสอบถามนักเรียน จำนวน 1 ชุด แต่ละชุดแบ่งออกเป็น 3 ตอน

3) ตอนที่ 3 หาแนวทางการพัฒนา และแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริม ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้.-

(1) นำข้อมูลที่ได้จากตอนที่ 2 มาจัดกลุ่มสนทนา ณ สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 5

(2) แบ่งกลุ่มสนทนา ออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหาร และครู จำนวน 15 คน และกลุ่มนักเรียน จำนวน 15 คน

2.2.2 คุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในขั้นตอนที่ 2 ดังนี้.-

- 1) นำร่างแบบสอบถามที่ได้จากตอนที่ 2 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้อาจารย์เสนอแนะและปรับปรุงแก้ไข
- 2) นำร่างแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขจาก 1) ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของคำถามแต่ละข้อ (Content Validity)
- 3) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญใน 2) มาปรับปรุงแก้ไข
- 4) นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้วใน 3) ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่โรงเรียนวัดนางแก้ว สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู จำนวน 30 คน และนักเรียน จำนวน 30 คน
- 5) นำข้อมูลที่ได้จาก 4) ไปหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของผู้บริหาร ครู 88.13 และนักเรียนได้ค่าความเชื่อมั่น 81.27

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

3.1 ตอนที่ 1 ผู้วิจัยจัดกลุ่มสนทนากับผู้บริหาร ครู และนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 4 โรงเรียน ๑ ละ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร และครู จำนวน 20 คน และกลุ่มนักเรียน จำนวน 24 คน รวมจำนวน 44 คน เพื่อให้ศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาในการเรียนการสอนซ่อมเสริม โดยผู้วิจัย และผู้นำกลุ่มไปดำเนินการด้วยตนเอง

3.2 ตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ดำเนินการดังนี้.-

3.2.1 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย

3.2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ดำเนินการโดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้บริหาร ครู จำนวน 41 ฉบับ และนักเรียน จำนวน 48 ฉบับ รวม 89 ฉบับ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา และไปรับคืนด้วยตนเอง โดยรับคืนแบบสอบถามของผู้บริหาร ครู จำนวน 41 ฉบับ และนักเรียน จำนวน 48 ฉบับ รวม 89 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.3 ตอนที่ 3 ผู้วิจัยจัดกลุ่มสนทนา ณ สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 5 โดยแบ่งกลุ่มสนทนาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารและครู จำนวน 15 คน และกลุ่มนักเรียน จำนวน 15 คน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาและแก้ปัญหา การสอนซ่อมเสริม โดยผู้วิจัย และผู้นำกลุ่มเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดกลุ่มสนทนา ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยแบ่งกลุ่มสนทนาโรงเรียนละ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร ครู จำนวน 20 คน และกลุ่มนักเรียน จำนวน 24 คน โดยการสรุปประเด็น ของสภาพและปัญหาการสอนซ่อมเสริม เพื่อให้ได้ข้อมูลไปจัดทำแบบสอบถาม

4.2 ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ดังนี้-

4.2.1 การตรวจสอบข้อมูล โดยตรวจนับแบบสอบถามและความสมบูรณ์ ของแบบสอบถามที่นำไปเก็บข้อมูลกับที่ได้รับคืน ปรากฏว่าแบบสอบถามทุกฉบับมีความสมบูรณ์

4.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูล นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ทางสถิติด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows ดังนี้-

1) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถาม ที่เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) มาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และ หาค่าร้อยละ (Percentage)

2) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่เป็นแบบมาตราส่วน ประเมินค่า (Rating Scale) มาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน- มาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำมาแปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ดังนี้

คะแนน	1.00 – 1.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติและมีปัญหาการสอนซ่อมเสริม น้อยที่สุด
คะแนน	1.50 – 2.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติและมีปัญหาการสอนซ่อมเสริมน้อย
คะแนน	2.50 - 3.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติและมีปัญหาการสอนซ่อมเสริม ปานกลาง
คะแนน	3.50 – 4.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติและมีปัญหาการสอนซ่อมเสริมมาก
คะแนน	4.50 - 5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติและมีปัญหาการสอนซ่อมเสริม มากที่สุด

4.3 ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดกลุ่มสนทนา ในการหาแนวทางพัฒนา และแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งจัดกลุ่มสนทนาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร ครู จำนวน 15 คน และกลุ่มนักเรียน จำนวน 15 คน โดยการสรุปประเด็น ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา และแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาและแก้ปัญหาการเรียนการสอนซ่อมเสริม

5. สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามใช้โปรแกรม SPSS for Windows เพื่อหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง “การพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี” ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้ดำเนินการดังนี้.-

ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบัน และปัญหาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการจัดกลุ่มสนทนา ตอนที่ 1 ที่โรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลในการจัดกลุ่มสนทนากับกลุ่มผู้บริหาร ครู และกลุ่มนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยสรุปประเด็นที่ได้จากการจัดกลุ่มสนทนาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาการสอนซ่อมเสริม

ผลการสรุปประเด็นการจัดกลุ่มสนทนา ในภาพรวมพบว่าสภาพปัจจุบัน และปัญหาของการสอนซ่อมเสริมสภาพการสอนซ่อมเสริมโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่เรียนอ่อน แต่ไม่ได้กำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียน สำหรับการวางแผนการสอนซ่อมเสริมนั้นบางโรงเรียนไม่ได้จัดทำไว้อย่างเป็นระบบที่ชัดเจน การเรียนการสอนดำเนินการโดยครูผู้สอนประจำวิชา โดยไม่มีการประสานงานกับครูผู้สอนวิชาอื่น ๆ ในการจัดทำแผนการสอน การกำหนดช่วงเวลา สถานที่สอน ครูผู้สอนต่างคนต่างกำหนดกันเอง สำหรับปัญหาที่พบคือ ครูผู้สอนมีภาระหน้าที่ประจำในการสอนมากอยู่แล้ว แต่ได้รับมอบหมายให้ทำงานพิเศษอื่นอีก จึงทำให้ไม่สามารถอุทิศเวลาในการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนได้อย่างเต็มที่ขาดการสนับสนุนในเรื่องของสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ผู้บริหารเองก็มักไม่ให้ความสำคัญในการสอนซ่อมเสริม และนักเรียนส่วนหนึ่งขาดแรงจูงใจในการเรียนซ่อมเสริม ไม่มีความกระตือรือร้น และไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนซ่อมเสริม ในส่วนของผู้ปกครองก็ไม่ให้ความร่วมมือสนับสนุนให้นักเรียนมาเรียนซ่อมเสริมอาจจะเป็นเพราะมีปัญหาในเรื่องเศรษฐกิจของ ครอบครัว และช่วงเวลาเรียนที่ครูกำหนดนักเรียนให้นักเรียนมาเรียนซ่อมเสริมนักเรียนบางคนไม่สะดวกในการมาเรียนในช่วงเวลาดังกล่าว ครูผู้สอนบางคนดูทำให้นักเรียนไม่อยากจะมาเรียน

ตอนที่ 2 ระดับของสภาพและปัญหาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา

การวิเคราะห์ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับสภาพ และปัญหาการสอนซ่อมเสริมผู้วิจัย ได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่เป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2 สภาพการสอนซ่อมเสริม วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่เป็นที่เป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ และจากแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำมาแปลความหมายค่าเฉลี่ย

3 ระดับปัญหาการสอนซ่อมเสริม วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำมาแปลความหมายค่าเฉลี่ย

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัย จึงได้กำหนดสัญลักษณ์ในการแสดงค่าทางสถิติ ดังนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอนตามแบบสอบถาม ดังนี้.-

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า สถานะของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหาร จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 21.35 ครู จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 24.72 และ นักเรียน จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 53.93 และแยกตามผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า สังกัด กรมสามัญศึกษา จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 25.84 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา- แห่งชาติ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 23.59 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 26.97 และสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 23.60

ตอนที่ 2 สภาพการสอนซ่อมเสริม

2.1 สภาพการสอนซ่อมเสริมที่โรงเรียนมัธยมศึกษาดำเนินการตามความคิดของผู้บริหาร และครู พบว่า ชั้นเรียนที่มีการสอนซ่อมเสริมมากที่สุดคือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 36.84 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 35.53 รายวิชาที่มีการสอนซ่อมเสริมมากที่สุดคือ วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 25.68

วิชาภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 18.91 สำหรับช่วงเวลาที่เห็นว่าเหมาะสมในการสอนซ่อมเสริมมากที่สุดคือ ช่วงนอกเวลาเรียน คิดเป็นร้อยละ 60.98 ทั้งในช่วงเวลาเรียน และนอกเวลาเรียน คิดเป็นร้อยละ 34.14 ในช่วงนอกเวลาเรียนที่ควรใช้สอนซ่อมเสริมมากที่สุด คือ ช่วงพักกลางวัน และช่วงเย็นหลังเลิกเรียน คิดเป็นร้อยละ 30.16 ช่วงวันหยุด คิดเป็นร้อยละ 20.63 ระยะเวลาที่ควรใช้ในการสอนซ่อมเสริมมากที่สุดคือ สัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 58.54 สถานที่ที่ใช้ในการสอนซ่อมเสริมมากที่สุด คือ ในห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ 53.66 ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ 29.27 สำหรับที่สอนซ่อมเสริมนอกห้องเรียนที่ใช้มากที่สุดคือ ห้องพักครู คิดเป็นร้อยละ 43.33 ห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 26.67 วิธีการสอนซ่อมเสริมที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ ครูสอนนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย คิดเป็นร้อยละ 39.03 การสอนแบบตัวต่อตัว ระหว่างครูกับนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 25.61 สำหรับวิธีการประเมินผลการสอนซ่อมเสริมที่ใช้มากที่สุดคือ วิธีการตรวจผลงานที่ได้รับมอบหมาย คิดเป็นร้อยละ 38.20 วิธีการสังเกต คิดเป็นร้อยละ 25.84

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับใด ผลการวิเคราะห์ปรากฏตามตาราง ดังต่อไปนี้.-

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการสอนซ่อมเสริมที่โรงเรียนดำเนินการ

ที่	สภาพการสอนซ่อมเสริม	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1.	มีส่วนร่วมกำหนดนโยบายการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียน	2.80	1.08	ปานกลาง
2.	จัดทำแผนการสอนซ่อมเสริมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน	3.22	0.76	ปานกลาง
3.	ผู้บริหารและครูผู้สอนมีส่วนร่วมจัดทำแผนการสอนซ่อมเสริม	2.80	1.10	ปานกลาง
4.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนซ่อมเสริม	2.56	0.78	ปานกลาง
5.	มีการเตรียมการสอนก่อนการสอนซ่อมเสริม	3.49	0.68	ปานกลาง
6.	ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนซ่อมเสริม	2.07	0.79	น้อย
7.	มีการมอบหมายความรับผิดชอบให้ครูดำเนินการสอนซ่อมเสริมเป็นลายลักษณ์อักษร	2.68	1.23	ปานกลาง
8.	มีการวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียนก่อนสอนซ่อมเสริม	3.37	0.83	ปานกลาง
9.	มีการกำหนดสถานที่สอนซ่อมเสริม	3.02	1.23	ปานกลาง
10.	มีการกำหนดระยะเวลาในการสอนซ่อมเสริม	3.10	1.22	ปานกลาง
11.	มีการดำเนินการสอนซ่อมเสริมเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้	3.02	0.79	ปานกลาง
12.	ครูใช้เทคนิคการสอนซ่อมเสริมเหมาะสมกับสภาพวิชาที่สอนซ่อมเสริม	3.49	0.68	ปานกลาง
13.	ครูใช้เทคนิคการสอนซ่อมเสริมตรงกับความต้องการของนักเรียน	3.51	0.64	มาก
14.	ครูใช้สื่อการสอนซ่อมเสริมเหมาะสมกับสภาพวิชาที่สอนนักเรียน	3.37	0.62	ปานกลาง
15.	มีการประเมินผลการสอนซ่อมเสริมนักเรียน	3.56	0.71	มาก
16.	มีการติดตามผลการดำเนินการสอนซ่อมเสริมเป็นระยะ ๆ	3.39	0.59	ปานกลาง
17.	นำผลการประเมินการสอนซ่อมเสริมไปใช้ในการพัฒนาการสอนซ่อมเสริมวิชาอื่น ๆ	3.05	0.89	ปานกลาง
18.	นำผลการสอนซ่อมเสริมไปใช้วางแผนพัฒนานักเรียนอื่น ๆ	3.37	0.73	ปานกลาง
19.	มีการรายงานผลการสอนซ่อมเสริมแก่ ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ	2.78	0.94	ปานกลาง
รวม		3.09	0.53	ปานกลาง

จากตาราง 1 แสดงว่า ผู้บริหารและครู มีความเห็นว่าสภาพการสอนซ่อมเสริมที่โรงเรียน ดำเนินการ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ คือ การประเมินผลการสอนซ่อมเสริม นักเรียน ($\bar{X} = 3.56$) รองลงมาได้แก่ ครูใช้เทคนิคการสอนซ่อมเสริมตรงกับความต้องการของ นักเรียน ($\bar{X} = 3.51$) เรื่องที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการเตรียม การสอนก่อนการสอนซ่อมเสริม และครูใช้เทคนิคการสอนซ่อมเสริมเหมาะสมกับสภาพวิชาที่สอน- ซ่อมเสริม ($\bar{X} = 3.49$) รองลงมาได้แก่ มีการติดตามผลการดำเนินการสอนซ่อมเสริมเป็นระยะ ๆ ($\bar{X} = 3.39$) และเรื่องที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมใน การวางแผน การสอนซ่อมเสริม ($\bar{X} = 2.07$)

2.2 สภาพการสอนซ่อมเสริมที่นักเรียนต้องการ พบว่า ช่วงเวลาที่นักเรียนต้องการเรียนซ่อมเสริมมากที่สุดคือ ช่วงนอกเวลาเรียน คิดเป็นร้อยละ 77.09 ทั้งในและนอกเวลาเรียน คิดเป็นร้อยละ 14.58 สำหรับความต้องการเรียนซ่อมเสริมนอกเวลาเรียนนั้นมีความต้องการเรียนในช่วงวันหยุดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.09 ช่วงพักกลางวัน คิดเป็นร้อยละ 30.65 ส่วนระยะเวลาที่ต้องการเรียนมากที่สุดคือ สัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 56.25 สัปดาห์ละ 6-10 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 20.83 สำหรับวิชาที่ต้องการให้ครูสอนซ่อมเสริมมากที่สุดคือวิชาคณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 30.56 วิชาสังคมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 27.78 และวิชาวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 21.30 ส่วนวิธีการสอนซ่อมเสริมที่นักเรียนต้องการมากที่สุดคือ การใช้ชุดการเรียน แบบฝึกหัด คิดเป็นร้อยละ 35.30 วิธีการสอนเป็นกลุ่มย่อย คิดเป็นร้อยละ 30.88 และวิธีการประเมินผลการสอนซ่อมเสริมที่นักเรียนต้องการมากที่สุดคือ การทดสอบด้วยข้อสอบ คิดเป็นร้อยละ 47.44 รองลงมาได้แก่ การตรวจผลงานนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 35.89

ตอนที่ 3 ระดับปัญหาการสอนซ่อมเสริม แบ่งเป็นปัญหาการสอนซ่อมเสริมตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และปัญหาในการเรียนซ่อมเสริมตามความคิดเห็นของนักเรียน

3.1 ระดับปัญหาการสอนซ่อมเสริม ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับปัญหาในการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีดังนี้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหาที่ผู้บริหาร และครูพบเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม

ที่	สภาพการสอนซ่อมเสริม	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1.	การกำหนดนโยบายการสอนซ่อมเสริม	2.90	0.80	ปานกลาง
2.	การวางแผนการสอนซ่อมเสริม	2.85	0.82	ปานกลาง
3.	การนำแผนการสอนซ่อมเสริมไปปฏิบัติจริง	2.90	0.80	ปานกลาง
4.	การวินิจฉัยข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่จะสอนซ่อมเสริม	3.02	0.76	ปานกลาง
5.	การจัดครูเข้าสอนซ่อมเสริม	2.73	1.05	ปานกลาง
6.	ความรู้ความเข้าใจของครูในการสอนซ่อมเสริม	2.73	1.07	ปานกลาง
7.	0การกำหนดสถานที่สอนซ่อมเสริม	2.39	0.97	น้อย
8.	การกำหนดช่วงเวลาสอนซ่อมเสริม	2.51	1.10	ปานกลาง

ที่	สภาพการสอนซ่อมเสริม	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
9.	การใช้เทคนิคการสอนซ่อมเสริม	2.78	0.82	ปานกลาง
10.	การแบ่งกลุ่มนักเรียนเข้าเรียนซ่อมเสริม	2.46	0.90	น้อย
11.	ความเอาใจใส่ของครูผู้สอนต่อนักเรียนที่เรียนซ่อมเสริม	2.49	1.03	น้อย
12.	ความเอาใจใส่ในการเรียนของนักเรียนในการเรียนซ่อมเสริม	3.15	1.01	ปานกลาง
13.	แหล่งความรู้ที่ใช้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องที่สอนซ่อมเสริม	2.98	0.88	ปานกลาง
14.	การใช้สื่อการสอนซ่อมเสริม	2.93	0.93	ปานกลาง
15.	การติดตามและประเมินผลการสอนซ่อมเสริม	2.76	0.77	ปานกลาง
16.	การนำผลการสอนซ่อมเสริมไปใช้ประโยชน์	2.59	0.84	ปานกลาง
17.	ความร่วมมือของผู้ปกครองนักเรียนในการสอนซ่อมเสริม	2.95	1.05	ปานกลาง
18.	การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนในการสอนซ่อมเสริม	2.80	1.33	ปานกลาง
19.	การติดตามให้นักเรียนมารับการสอนซ่อมเสริม	3.24	1.02	ปานกลาง
รวม		2.80	0.62	ปานกลาง

จากตาราง 2 แสดงว่า ผู้บริหาร และครู มีความเห็นว่าปัญหาที่เกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือการติดตามให้นักเรียนมารับการสอนซ่อมเสริม ($\bar{X} = 3.24$) รองลงมาได้แก่ ความเอาใจใส่ในการเรียนของนักเรียนในการเรียนซ่อมเสริม ($\bar{X} = 3.15$) การวินิจฉัยข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่จะสอนซ่อมเสริม ($\bar{X} = 3.02$) และน้อยที่สุด คือการกำหนดช่วงเวลาสอนซ่อมเสริม ($\bar{X} = 2.51$) สำหรับปัญหาที่พบว่ามีอยู่ในระดับน้อยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การกำหนดสถานที่สอนซ่อมเสริม ($\bar{X} = 2.39$) รองลงมาได้แก่ การแบ่งกลุ่มนักเรียนเข้าเรียนซ่อมเสริม ($\bar{X} = 2.46$) และความเอาใจใส่ของครูผู้สอนต่อนักเรียนที่เรียนซ่อมเสริม ($\bar{X} = 2.49$)

3.2 ระดับปัญหาการสอนซ่อมเสริม ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็น ของนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาการเรียนซ่อมเสริม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีดังนี้.-

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับปัญหาที่นักเรียนพบในการเรียนซ่อมเสริม

ที่	สภาพการสอนซ่อมเสริม	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1.	มีการชี้แจงเรื่องกำหนดการและแผนการสอน- ซ่อมเสริมของโรงเรียนแก่นักเรียน	3.38	0.91	ปานกลาง
2.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซ่อมเสริมของครู	3.21	0.94	ปานกลาง
3.	การใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนซ่อม เสริม	2.58	1.11	ปานกลาง
4.	วิธีการวัดและประเมินผลการสอนซ่อมเสริม	2.79	1.22	ปานกลาง
5.	ช่วงเวลาการเรียนซ่อมเสริม	2.50	0.95	ปานกลาง
6.	ระยะเวลาการเรียนซ่อมเสริม	2.71	1.03	ปานกลาง
7.	สถานที่เรียนซ่อมเสริม	2.71	1.29	ปานกลาง
8.	การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนในการเรียน ซ่อมเสริม	3.23	1.67	ปานกลาง
9.	การเอาใจใส่ของครูผู้สอนต่อนักเรียนที่เรียนซ่อม เสริม	3.00	1.60	ปานกลาง
10.	ความร่วมมือของผู้ปกครองในการเรียนซ่อมเสริม ของนักเรียน	3.10	1.51	ปานกลาง
รวม		2.92	1.04	ปานกลาง

จากตาราง 3 แสดงว่า นักเรียนมีความเห็นว่าปัญหาในการเรียนซ่อมเสริมอยู่ในระดับ
ปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ที่มี
ปัญหามากที่สุดได้แก่การชี้แจงเรื่องกำหนดการและแผนการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนแก่นัก
เรียน ($\bar{X} = 3.38$) รองลงมาได้แก่การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนในการเรียนซ่อมเสริม ($\bar{X} = 3.23$)
การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนซ่อมเสริมของครู ($\bar{X} = 3.21$)

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนา และแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริม

ผู้วิจัยเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการจัดกลุ่มสนทนา ตอนที่ 3 ที่สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 5 ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลในการจัดกลุ่มสนทนากับกลุ่มผู้บริหาร ครู และกลุ่มนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยสรุปประเด็นที่ได้จากการจัดกลุ่มสนทนาเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนา และแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริม

ผลการสรุปประเด็นการจัดกลุ่มสนทนา แนวทางการพัฒนา และแก้ปัญหา การสอนซ่อมเสริม ตามแนวคิดของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยภาพรวมพบว่า

การกำหนดนโยบายการสอนซ่อมเสริม

โรงเรียนควรกำหนดนโยบายการสอนซ่อมเสริมไว้ให้ชัดเจน ต่อเนื่องกัน ทุกปี และควรเปิดโอกาสให้ครู อาจารย์ได้มีส่วนร่วมกำหนดด้วย ซึ่งการกำหนดนโยบายจะต้องสอน ซ่อมเสริมทั้งนักเรียนที่เรียนอ่อน และเรียนเก่งเพื่อเป็นการพัฒนานักเรียนให้มีประสิทธิภาพ โดยต้องมีการประชาสัมพันธ์ และแจ้งนโยบายการสอนซ่อมเสริมแก่บุคลากร นักเรียน และ ผู้ปกครองนักเรียนได้ทราบโดยทั่วกัน และเมื่อสิ้นปีการศึกษาโรงเรียนควรประเมินผลด้วย ว่าการนำนโยบายการสอนซ่อมเสริมไปใช้นั้นจะประสบความสำเร็จเพียงใด และควรนำผลการ ประเมินมาปรับปรุงนโยบายให้สอดคล้องกับปัญหาการเรียน การสอนของโรงเรียน และ นักเรียนเพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

การวางแผนการสอนซ่อมเสริม

โรงเรียนควรจัดทำแผนปฏิบัติการการสอนซ่อมเสริมไว้เป็นประจำทุกปีโดย ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และครูผู้สอนซ่อมเสริม รวมทั้งบุคลากรที่ เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนทุกชั้นตอนเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกันซึ่งก่อน การวางแผนควรจะศึกษาความบกพร่องของนักเรียนแต่ละคนซึ่งมีปัญหาดแตกต่างกัน ทั้งนี้ ควรคำนึงถึงสภาพความเหมาะสมของโรงเรียนและนักเรียนเพื่อให้การวางแผนการเรียน การสอนซ่อมเสริมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดประสงค์

การนำแผนการสอนซ่อมเสริมไปปฏิบัติจริง

ในระยะเริ่มแรกของการสอนซ่อมเสริม ครูผู้สอนควรเขียนแผนการสอน ซ่อมเสริมไว้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสอน โดยจัดทำปฏิทินการสอนซ่อมเสริม หรือตารางการ สอนซ่อมเสริมไว้อย่างชัดเจน และแจ้งกำหนดการสอนซ่อมเสริมให้ผู้ปกครองได้รับทราบเพื่อผู้ปกครอง จะได้ให้การสนับสนุนการสอนซ่อมเสริม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการประสานงานในเรื่องของ การสอน และสร้างความเข้าใจระหว่าง ครู นักเรียนและ ผู้ปกครอง ทั้งนี้ ผู้บริหารโรงเรียนควรให้

การสนับสนุนแก่หมวดวิชา และครูผู้สอนในการนำแผนการสอนซ่อมเสริมไปปฏิบัติจริง โดยให้ครูผู้สอนบันทึกสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสอนซ่อมเสริมไว้ในแผนการสอนด้วย เพื่อจะได้หาแนวทางแก้ไขปัญหา และควรมีการประเมินผลในการนำแผนการสอนซ่อมเสริมไปใช้ทุกปี เพื่อนำข้อมูลไปใช้พัฒนากระบวนการเรียนการสอนซ่อมเสริมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การวินิจฉัยข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่จะสอนซ่อมเสริม

ครูควรจะสังเกต และเข้าใจความแตกต่างของนักเรียน ด้วยการหาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนเรียนอ่อน โดยโรงเรียนควรแจ้งผลการวินิจฉัยข้อบกพร่องให้นักเรียน และผู้ปกครองทราบ เพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการพัฒนาตนเอง และให้ผู้ปกครองได้ร่วมมือช่วยเหลือครู และนักเรียนในการแก้ปัญหา โดยจัดประชุมสัมมนาระหว่าง ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมมือกันหาทางแก้ไขปัญหาและหาแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนซ่อมเสริมตามข้อบกพร่องที่ค้นพบ ซึ่งจะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน

การจัดครูเข้าสอนซ่อมเสริม

โรงเรียนควรมอบหมายให้หัวหน้าหมวดวิชา หรือฝ่ายวิชาการของโรงเรียนเป็นผู้จัดครู เข้าสอนซ่อมเสริม และควรกำหนดให้ครูประจำวิชาเป็นผู้สอนซ่อมเสริม เพราะครูจะทราบถึงปัญหา การเรียนของนักเรียนแต่ละคนได้ดีกว่าครูคนอื่น และไม่ควรมอบหมายงานพิเศษอื่น ๆ ให้ครูผู้สอนซ่อมเสริมมาก เพราะจะทำให้ไม่สามารถสอนนักเรียนได้อย่างเต็มที่ หากไม่สามารถจัดครูประจำวิชาเข้าสอนซ่อมเสริมได้ก็ควรให้ครูในหมวดวิชานั้นเข้าสอนแทน เพราะจะมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอนมากกว่าครูในหมวดวิชาอื่น ซึ่งการจัดครูเข้าสอนซ่อมเสริมควรคำนึงถึงความพร้อมของครูผู้สอน หรืออาจจัดครูเข้าสอนเป็นทีม ทีมละ 1-2 คน เพื่อจะได้ช่วยกันสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียน และควรจัดครูที่มีความรัก ความเมตตา และสามารถอุทิศเวลาให้กับนักเรียนได้เป็นผู้สอนซ่อมเสริมเพื่อให้นักเรียนรู้สึกอบอุ่น และเกิดแรงจูงใจในการเรียน

ความรู้ ความเข้าใจของครูในการสอนซ่อมเสริม

โรงเรียนควรจัดประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาครู อาจารย์ให้มีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการสอนซ่อมเสริม และพาครูผู้สอนไปศึกษาดูงานในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดระบบการสอนซ่อมเสริม หรือขอความร่วมมือจากศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้ด้านจิตวิทยาในการสอน เทคนิคการสอนซ่อมเสริม ข้อเสนอแนะต่าง ๆ แก่ครู อาจารย์ เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้รับมาพิจารณาปรับปรุง และพัฒนาในการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียน โดยครูผู้สอน

จะต้องศึกษาหาความรู้ในเนื้อหาวิชาที่จะสอนนักเรียนเพิ่มเติม และควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม ค้นคว้าหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อปรับปรุงการสอนให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากโลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นักเรียนจะได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จากครูผู้สอน และครูก็จะได้รับความรู้กว้างขวาง และเพียงพอที่จะสอนนักเรียนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

การกำหนดช่วงเวลาสอนซ่อมเสริม

ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการสอนซ่อมเสริมคือ ช่วงพักกลางวัน และช่วงเวลาเย็น หลังเลิกเรียนส่วนช่วงเวลาเช้าจะไม่เหมาะสม เพราะนักเรียนจะต้องเร่งรีบมาเรียนสำหรับการสอนซ่อมเสริมในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ นั้น ครูสามารถสอนนักเรียนได้อย่างเต็มที่ เพราะไม่มีภาระงานอื่น แต่จะมีปัญหาในเรื่องของนักเรียนจะใช้เวลาที่เหลือหลังเลิกเรียนไปเที่ยวเตร่ที่อื่นซึ่งยากแก่การควบคุม โดยช่วงเวลาของการสอนซ่อมเสริมไม่ควรใช้เวลามากเกินไป เพราะจะทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ควรใช้วันละไม่เกิน 1 ชั่วโมง

การใช้เทคนิคการสอนซ่อมเสริม

โรงเรียนควรทำแบบเรียนสำเร็จรูปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในการสอนซ่อมเสริมไว้หลาย ๆ เรื่องเพื่อให้นักเรียนที่เรียนไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้เรื่องใด โดยครูก็สามารถให้นักเรียนศึกษาจากแบบเรียนสำเร็จรูปด้วยตนเองได้ทันทีโดยไม่ต้องรอให้โรงเรียนจัดสอนซ่อมเสริม สำหรับเทคนิคการสอนซ่อมเสริมครูควรใช้หลาย ๆ วิธี และใช้วิธีการสอนใหม่ ๆ ให้เหมาะสมกับนักเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะวิชาที่สอนเพื่อให้นักเรียนจะได้ไม่เบื่อหน่ายในการเรียน และไม่ควรจัดกลุ่มนักเรียนให้มากจนเกินไป อาจจัดกลุ่มละ 3-5 คน เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนได้อย่างทั่วถึง หากจำเป็นต้องสอนซ่อมเสริมนักเรียนจำนวนมาก ๆ ครูควรใช้วิธีการสอนเป็นทีม เพื่อช่วยเหลือกันในการสอน

ความเอาใจใส่ในการเรียนของนักเรียนในการเรียนซ่อมเสริม

โรงเรียนควรสร้างความตระหนักให้นักเรียนได้เห็นถึงความจำเป็น และให้ถือว่าการเรียนซ่อมเสริมเป็นหน้าที่ประการหนึ่งของนักเรียนที่ต้องทำโดยให้ครูเป็นผู้กระตุ้นส่งเสริม ให้กำลังใจแก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอบอุ่น และมีกำลังใจในการเรียนและพัฒนาตนเอง และจัดกิจกรรม การสอนซ่อมเสริมให้เป็นที่สนใจแก่นักเรียนในการเรียน ทั้งนี้โรงเรียนควรแนะนำให้ผู้ปกครองได้ช่วยกันส่งเสริม สร้างขวัญกำลังใจ และสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนซ่อมเสริมอยู่เสมอ

แหล่งความรู้ที่ใช้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องสอนซ่อมเสริม

โรงเรียนควรจัดแหล่งเรียนรู้สำหรับให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหลาย ๆ แห่ง และส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าชุมนุมเพื่อพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เช่นชุมนุมคณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ เป็นต้น โดยโรงเรียนจะต้องพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ในวิชาต่าง ๆ ของนักเรียน และครูในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง การพัฒนาแหล่งความรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น INTERNET ก็เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้ครู และนักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ที่ทันสมัยและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในภาวะปัจจุบัน

การใช้สื่อการสอนซ่อมเสริม

ผู้บริหารควรสนับสนุนงบประมาณ และสื่อการสอนแก่ครูผู้สอนเพื่อใช้ในการซ่อมเสริมให้เพียงพอเพื่อเป็นการส่งเสริมให้การสอนของครูบรรลุจุดประสงค์ โดยครูผู้สอนควรจัดเตรียมสื่อการสอนซ่อมเสริมที่แปลกใหม่กว่าที่ใช้สอนในห้องเรียน และจัดสื่อให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ และไม่เบื่อหน่ายในการเรียน สื่อการสอนซ่อมเสริมควรมี 2 ประเภท คือสื่อสำหรับครูผู้สอน และสื่อสำหรับนักเรียนใช้ประกอบการเรียน ครูควรใช้สื่อประกอบการสอนทุกครั้งเมื่อเสร็จสิ้นการสอน โรงเรียนควรให้มีการประเมินผลการใช้สื่อการสอนซ่อมเสริม และนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การติดตามและประเมินผลการสอนซ่อมเสริม

ครูจะต้องติดตามผลการพัฒนาของเด็กนักเรียนอย่างใกล้ชิด และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น สำหรับการติดตามและประเมินผลการสอนซ่อมเสริมอาจดำเนินการได้ทั้งก่อนการสอน ระหว่างการสอน และหลังการสอนซ่อมเสริม เพื่อให้นักเรียนจะได้ทราบพัฒนาการของตนเอง ส่วนการติดตามและประเมินผลการสอนซ่อมเสริมของครู ควรใช้หลาย ๆ วิธี เช่น สังเกต สัมภาษณ์ การตรวจผลงาน การทดสอบด้วยข้อสอบ เป็นต้น โดยครูควรนำผลการประเมินการสอนซ่อมเสริมมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนการสอนซ่อมเสริมในครั้งต่อไป และเพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำมาแก้ไข เพื่อปรับปรุง และพัฒนาการสอนซ่อมเสริมให้มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์

การนำผลการสอนซ่อมเสริมไปใช้ประโยชน์

ผู้บริหาร ครูผู้สอน และฝ่ายแนะแนว ควรนำผลการสอนซ่อมเสริมไปใช้วางแผนพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนานักเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และควรแจ้งผลการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนทราบทันที เพื่อให้

นักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ผ่านการประเมินได้พัฒนาตนเอง และเตรียมเรียนซ่อมเสริมต่อไป ครูควรให้ขวัญและกำลังใจแก่นักเรียนที่มีผลการเรียนซ่อมเสริมไม่ผ่านจุดประสงค์ เพื่อนักเรียนจะได้ไม่เกิดความท้อแท้ เปื่อหน่ายในการเรียน

ความร่วมมือกับผู้ปกครองนักเรียนในการสอนซ่อมเสริม

โรงเรียนควรชี้แจงให้ผู้ปกครองได้เห็นประโยชน์ของการเรียนการสอนซ่อมเสริม และเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน เพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนในการสอนซ่อมเสริม แก่นักเรียนเนื่องจาก ผู้ปกครองนักเรียนบางคนอาจมีความรู้ ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ ในเนื้อหาวิชาที่จะสอนซ่อมเสริม โรงเรียนจึงควรเชิญให้มาเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้แก่ ครู นักเรียน โรงเรียนควรรายงานผลการสอนซ่อมเสริมของนักเรียนให้ผู้ปกครองได้ทราบทุกครั้ง เพื่อให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนในการสอนซ่อมเสริม

ผู้บริหารควรกำหนดการสอนซ่อมเสริมให้เป็นนโยบายของโรงเรียน โดยให้ความสำคัญ และเป็นผู้นำในการจัดทำแผนการสอนซ่อมเสริม พร้อมทั้งติดตามและประเมิน ผลการสอนซ่อมเสริมอย่างจริงจัง และต่อเนื่องให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรม รวมทั้งสื่ออุปกรณ์การสอนซ่อมเสริมต่าง ๆ ให้ทันสมัยและพอเพียงแก่ความต้องการของครู และ นักเรียน ให้การส่งเสริมและพัฒนาครู บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียน ให้มีความรู้ ความเข้าใจทักษะ และกระบวนการสอนซ่อมเสริมที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ผู้บริหาร ควรให้ขวัญและกำลังใจแก่ครูผู้สอนซ่อมเสริม และไม่ควรมอบหมายงานพิเศษอื่น ๆ เพื่อให้ สามารถทำการสอนได้อย่างเต็มที่

การติดตามให้นักเรียนมารับการสอนซ่อมเสริม

การติดตามให้นักเรียนมาเรียนควรเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนในแต่ละวิชา และครูประจำชั้น โดยโรงเรียนควรกำหนดแนวปฏิบัติให้ชัดเจนในการติดตามนักเรียนให้มาเรียน โดยจะต้องมีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อขอความร่วมมือในการติดตามนักเรียนให้มาเรียน ซ่อมเสริมอีกทางหนึ่ง ซึ่งโรงเรียนจะต้องพยายามสร้างความตระหนักแก่นักเรียนให้เห็นถึง ความสำคัญ และประโยชน์ของการเรียนซ่อมเสริม และเข้ารับการสอนซ่อมเสริมด้วยความเต็มใจ โดยที่ไม่ต้องติดตามให้มาเรียน

ผลการสรุปประเด็นการจัดกลุ่มสนทนา แนวทางการพัฒนาและแก้ปัญหาการเรียน
ซ่อมเสริม ตามแนวคิดของนักเรียน โดยภาพรวมพบว่า

การกำหนดแผนการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียน

ครูผู้สอนควรเป็นผู้ชี้แจงกำหนดการและแผนการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียน
แก่นักเรียนที่จะต้องเรียนซ่อมเสริมโดยตรงเพื่อให้นักเรียนสามารถซักถามรายละเอียดการสอน
กับครูได้ และโรงเรียนควรแจ้งให้ผู้ปกครองทราบด้วยเพื่อให้ผู้ปกครองสนับสนุน และอนุญาตให้
นักเรียนได้เรียนซ่อมเสริม และควรมีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย หรือป้ายนิเทศของโรงเรียน
เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงกำหนดการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซ่อมเสริมของครู

ครูควรสอนซ่อมเสริมโดยแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ ประมาณ 2-3 คน หรือ 3-5 คน
เพราะจะทำให้ครูดูแลนักเรียนได้อย่างใกล้ชิด และให้นักเรียนได้ช่วยเหลือกันอย่างทั่วถึง
การสอนจะต้องไม่เร่งรัดและเร็วจนเกินไป เพราะนักเรียนที่เรียนช้าจะเรียนตามไม่ทัน และให้
สรุปประเด็นเนื้อหาวิชาเมื่อสอนจบบทเรียนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น เมื่อ
ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ควรอธิบายหรือเฉลยคำตอบให้นักเรียนได้ทราบ ในการเรียน
การสอนซ่อมเสริม ครูควรเอาใจใส่ และอุทิศเวลาให้กับ นักเรียนอย่างจริงจัง ควรให้ความรัก
ความเมตตาแก่เด็ก ไม่ควรใช้คำพูดดุด่า เพราะจะทำให้เด็กเกิดความเครียดในการเรียน

การใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนซ่อมเสริม

ครูควรใช้สื่ออุปกรณ์ในการสอนซ่อมเสริมทุกครั้ง และควรใช้สื่อใหม่ ๆ ที่
แตกต่างไปจากที่ใช้ในการสอนช่วงเวลาเรียนปกติ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจ
และเข้าใจในเนื้อหาของบทเรียนมากยิ่งขึ้น โรงเรียนควรจัดหาหนังสือเรียนเสริมวิชาต่าง ๆ ไว้
ในห้องสมุดให้มาก ๆ เพื่อให้นักเรียนจะได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

วิธีวัดและประเมินผลการสอนซ่อมเสริม

ครูควรวัดและประเมินผลการสอนซ่อมเสริมโดยใช้การทดสอบด้วยข้อสอบ
เมื่อสอนบทเรียนจบแล้วเพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจของนักเรียน และอาจจะประเมินผลจาก
การตรวจผลงานของนักเรียนแล้วเก็บคะแนนสะสมไว้เป็นคะแนนช่วยก็จะเป็นการช่วยลด
ความเครียดของนักเรียนได้ หรือการสอบปากเปล่าระหว่างที่ครูสอน โดยไม่ต้องสอบข้อเขียน
ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนไม่กังวลใจ และเรียนด้วยความสบายใจขึ้น

ช่วงเวลาการเรียนซ่อมเสริม

ควรสอบถามนักเรียนก่อนว่า ต้องการเรียนช่วงเวลาไหนจึงจะสะดวก มีความพร้อม และความเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนได้เรียนอย่างสบายใจ เกิดความกระตือรือร้น และเอาใจใส่ในการเรียน เพราะช่วงเวลาที่ครูกำหนดให้นักเรียนอาจไม่มีความพร้อม ซึ่งจะทำให้ นักเรียนเกิดความกังวลใจ และการเรียนอาจจะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ เช่น นักเรียนที่บ้านอยู่ไกล นักเรียนมีรถประจำมารับ จะไม่สะดวกในการเรียนตอนเย็นหลังเลิกเรียน

ระยะเวลาการเรียนซ่อมเสริม

ระยะเวลาในการเรียนซ่อมเสริม ไม่ควรใช้เวลานานเกินไป เพราะจะเกิดความเบื่อหน่าย และความเครียด ควรใช้เวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมงในการสอนซ่อมเสริมแต่ละครั้ง

สถานที่เรียนซ่อมเสริม

การเรียนซ่อมเสริม ควรให้เรียนในห้องเรียนปกติ เพราะมีอุปกรณ์การเรียน พร้อมอยู่แล้ว หรืออาจจะเปลี่ยนบรรยากาศไปเรียนนอกห้องเรียนบ้าง ในบริเวณใต้ต้นไม้ที่มี โต๊ะนั่ง อากาศถ่ายเทสะดวกไม่ร้อนจนเกินไป

การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนในการเรียนซ่อมเสริม

ผู้บริหาร ควรให้ขวัญ และกำลังใจแก่นักเรียนที่เรียนซ่อมเสริมบ้าง ไม่ควร จะยกย่องเฉพาะนักเรียนที่เรียนเก่งอย่างเดียว และควรสนับสนุนให้ครูได้เอาใจใส่ในการสอน ซ่อมเสริมแก่นักเรียนอย่างจริงจัง โดยติดตามผลการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ และควรมีมาตรการ ลงโทษนักเรียนที่ไม่มาเรียนซ่อมเสริมบ้าง เพื่อเป็นการบังคับให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง

ความร่วมมือของผู้ปกครองในการเรียนซ่อมเสริมของนักเรียน

โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจ และตระหนักถึงประโยชน์ ของการเรียนซ่อมเสริมเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนซ่อมเสริม โดยผู้ปกครองควรให้ขวัญ และกำลังใจแก่นักเรียนที่เรียนซ่อมเสริมมากกว่าการดูต่ำ เพราะจะทำให้เกิดปมด้อย และ เกิดความเครียดแก่นักเรียน

สรุปแนวทางการพัฒนา และแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริม ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ได้จากการจัดกลุ่มสนทนาของผู้บริหาร ครู และนักเรียน มีดังนี้

การกำหนดนโยบายการสอนซ่อมเสริม

- กำหนดนโยบายให้ชัดเจน ต่อเนื่อง
- ให้มีการสอนซ่อมเสริมทั้งนักเรียนที่เรียนอ่อน และเรียนเก่ง
- มีการประชาสัมพันธ์แก่บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
- มีการประเมินผลและนำผลมาปรับปรุง

การวางแผนสอนซ่อมเสริม

- สรุปรวข้อมูลผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล
- จัดทำแผนปฏิบัติการสอนซ่อมเสริม
- คำนึงถึงความเหมาะสมของโรงเรียนและนักเรียน
- ให้บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม
- ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ผู้ปกครองได้ทราบ

การนำแผนการสอนซ่อมเสริมไปปฏิบัติจริง

- เขียนแผนการสอน ปฏิทิน หรือตารางสอนซ่อมเสริมให้ชัดเจน
- สร้างความเข้าใจระหว่างนักเรียนและผู้ปกครอง
- ครูผู้สอนนำแผนซ่อมเสริมไปปฏิบัติจริง

การวินิจฉัยข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่จะสอนซ่อมเสริม

- ผู้เกี่ยวข้องแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมมือกันแก้ปัญหา
- เข้าใจความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน
- หาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนเรียนอ่อน
- นำข้อบกพร่องของนักเรียนมาพัฒนาการเรียนการสอน

การจัดครูเข้าสอนซ่อมเสริม

- จัดครูประจำวิชาเป็นผู้สอนซ่อมเสริม
- จัดครูที่มีความรัก ความเมตตา และอุทิศเวลาในการสอน

ความรู้ ความเข้าใจของครูในการสอนซ่อมเสริม

- จัดประชุม ศึกษาดูงาน
- ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติม

การกำหนดช่วงเวลาสอนซ่อมเสริม

- ควรใช้ช่วงเวลาที่เหมาะสม
- ไม่ใช่เวลาสอนมากเกินไป
- คำนึงถึงความพร้อม และความเหมาะสม

การใช้เทคนิคและการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริม

- จัดทำแบบเรียนสำเร็จรูป
- ใช้เทคนิคและวิธีการสอนให้เหมาะสม
- แบ่งเป็นกลุ่มย่อย 2-3 คน หรือ 3-5 คน
- การสอนต้องไม่เร่งรัดและเร็วเกินไป
- สรุปประเด็นเนื้อหาเมื่อสอนจบบทเรียน

ความเอาใจใส่ของนักเรียนในการเรียนซ่อมเสริม

- กระตุ้น ส่งเสริม ให้กำลังใจ
- จัดกิจกรรมการสอนให้น่าสนใจ

แหล่งความรู้ที่ใช้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

- จัดแหล่งเรียนรู้หลาย ๆ แห่ง
- พัฒนาแหล่งความรู้ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย

การใช้สื่อการสอนซ่อมเสริม

- ใช้สื่อการสอนที่แปลกใหม่กว่าที่สอนในห้องเรียนปกติ
- ใช้สื่อประกอบการสอนทุกครั้ง
- ประเมินผลการใช้สื่อ และนำผลมาพัฒนาสื่อ
- จัดหาหนังสือเรียนเสริมวิชาต่าง ๆ ให้มาก ๆ

การติดตามและประเมินผลการสอนซ่อมเสริม

- ติดตามผลการพัฒนาอย่างใกล้ชิด
- ใช้วิธีติดตามและประเมินผลหลาย ๆ วิธี
- นำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์

การนำผลการสอนซ่อมเสริมไปใช้ประโยชน์

- นำผลการสอนไปใช้วางแผนและพัฒนา
- ให้นักเรียนพัฒนาตนเอง

ความร่วมมือกับผู้ปกครองนักเรียน

- การประชาสัมพันธ์
- ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา
- ผู้ปกครองให้ขวัญและกำลังใจ

การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน

- กำหนดให้การสอนซ่อมเสริมเป็นนโยบายของโรงเรียน
- สนับสนุนงบประมาณ สื่ออุปกรณ์
- ให้การส่งเสริมและพัฒนาครู
- สร้างขวัญ และกำลังใจแก่ครูผู้สอน และนักเรียน
- กำหนดมาตรการลงโทษผู้ที่ไม่มาเรียน

การติดตามนักเรียนมารับการสอนซ่อมเสริม

- กำหนดเป็นแนวปฏิบัติให้ชัดเจน
- ครูผู้สอน ครูประจำชั้น และผู้ปกครองควรร่วมมือกัน
- สร้างความตระหนักแก่นักเรียน

สถานที่เรียนซ่อมเสริม

- เรียนในห้องเรียนปกติ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การดำเนินการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี” สรุปสาระการดำเนินการ ดังนี้.-

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

วิธีดำเนินการศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ดังนี้.-

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 19 คน ครูผู้สอนซ่อมเสริม จำนวน 22 คน และนักเรียนที่กำลังเรียนซ่อมเสริม จำนวน 159 คน ที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี สังกัดละ 1 โรงเรียน

- 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1.2.1 ตอนที่ 1 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา ครูผู้สอนซ่อมเสริม จำนวน 20 คน และนักเรียนที่เรียนซ่อมเสริม จำนวน 24 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

1.2.2 ตอนที่ 2 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 19 คน ครูผู้สอนซ่อมเสริม จำนวน 22 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และนักเรียนที่เรียนซ่อมเสริม จำนวน 48 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

1.2.3 ตอนที่ 3 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และครูผู้สอนซ่อมเสริม จำนวน 15 คน และนักเรียนที่เรียนซ่อมเสริม จำนวน 15 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

2.1 แบบบันทึกประเด็นการสนทนากลุ่ม เพื่อบันทึกผลการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา

2.2 แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 2 ชุด เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับสภาพ และปัญหาการสอนซ่อมเสริม สำหรับใช้สอบถามผู้บริหารและครู 1 ชุด และแบบสอบถามนักเรียน 1 ชุด ที่ผ่านการหาความเที่ยงตรงของคำถาม โดยนำไปทดลองใช้ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยที่แบบสอบถามผู้บริหารและครูมีค่าความเชื่อมั่น 88.13 และแบบสอบถามนักเรียนมีค่าความเชื่อมั่น 81.27

2.3 แบบบันทึกประเด็นการสนทนากลุ่ม เพื่อรวบรวมและสรุปผลการสนทนากลุ่มหาแนวทางพัฒนา และแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริม ของโรงเรียนมัธยมศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

3.1 ตอนที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดกลุ่มสนทนาในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยผู้วิจัย และผู้นำกลุ่มสนทนา

3.2 ตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามโดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมข้อมูลกลับคืนด้วยตนเอง

3.3 ตอนที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดกลุ่มสนทนา ณ สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 5 โดยผู้วิจัย และผู้นำกลุ่มสนทนา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้-

4.1 ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดกลุ่มสนทนา โดยการสรุปประเด็นสภาพปัจจุบัน และปัญหาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา

4.2 ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for Windows โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อหาระดับสภาพและปัญหาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา

4.3 ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดกลุ่มสนทนา โดยการสรุปประเด็นแนวทางการพัฒนา และแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันและปัญหาการสอนซ่อมเสริม ที่ได้จากการจัดกลุ่มสนทนาในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี มีการจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่เรียนอ่อน แต่ไม่ได้กำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียน และไม่มีการวางแผนการสอนซ่อมเสริมไว้อย่างเป็นระบบที่ชัดเจน มีครูประจำวิชาเป็นผู้สอนซ่อมเสริม การกำหนดช่วงเวลา สถานที่สอน วิธีการสอนซ่อมเสริม กำหนดโดยครูผู้สอนสำหรับปัญหาที่พบคือ ครูผู้สอนมีภาระหน้าที่ประจำในการสอนมากอยู่แล้ว แต่ได้รับมอบหมายให้ทำงานพิเศษอื่นอีก จึงทำให้ไม่สามารถอุทิศเวลาในการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนได้อย่างเต็มที่ ขาดการสนับสนุนในเรื่องของสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน นักเรียนส่วนหนึ่งขาดแรงจูงใจในการเรียนซ่อมเสริมไม่มีความกระตือรือร้น และไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนซ่อมเสริม ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการสนับสนุนให้นักเรียนมาเรียนซ่อมเสริม ช่วงเวลาเรียนที่ครูกำหนดนักเรียนบางคนไม่สะดวกในการมาเรียน

ตอนที่ 2 ระดับสภาพ และปัญหาการสอนซ่อมเสริม

2.1 สภาพการสอนซ่อมเสริม

2.1.1 ผู้บริหาร และครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการสอนซ่อมเสริม

ดังนี้.-

ชั้นเรียนที่มีการสอนซ่อมเสริมมากที่สุดคือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รองลงมาได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สำหรับรายวิชาที่สอนซ่อมเสริมมากที่สุดคือ วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์ รองลงมาได้แก่วิชา ภาษาอังกฤษ และวิชาภาษาไทย ส่วนช่วงเวลาที่ใช้ในการสอนซ่อมเสริมคือ สอนนอกเวลา โดยสอนในช่วงเย็น หลังเลิกเรียน และช่วงพักกลางวัน ใช้เวลาในการสอนช่วงสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง สถานที่ที่ใช้สอนคือ ในห้องเรียน และนอกห้องเรียน สำหรับวิธีการสอนซ่อมเสริมที่ใช้มากที่สุดคือ ครูสอนนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย การสอนแบบตัวต่อตัวระหว่างครูกับนักเรียน การใช้ชุดการเรียน แบบฝึกหัด และนักเรียนสอนกันเอง ส่วนวิธีการประเมินผลการสอนซ่อมเสริมที่ใช้คือ ประเมินผลโดยการตรวจผลงานที่ได้รับมอบหมาย การสังเกต การทดสอบด้วยข้อสอบ และการสัมภาษณ์

สภาพการสอนซ่อมเสริมที่โรงเรียนดำเนินการโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการเตรียมการสอนก่อนการสอนซ่อมเสริม ครูใช้เทคนิคการสอนซ่อมเสริมเหมาะสมกับสภาพวิชาที่สอนซ่อมเสริม มีการติดตามผลการดำเนินการสอนซ่อมเสริมเป็นระยะ ๆ และทำการประเมินผลการสอนซ่อมเสริมนักเรียน และยังพบว่าผู้ปกครองนักเรียนที่มีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนซ่อมเสริมน้อย

2.1.2 ความต้องการของนักเรียนที่มีต่อสภาพการเรียนรู้ซ่อมเสริม

ช่วงเวลาที่นักเรียนต้องการเรียนซ่อมเสริมคือ นอกเวลาเรียน เช่น ช่วงวันหยุด ช่วงพักกลางวัน และช่วงเย็นหลังเลิกเรียน สำหรับระยะเวลาที่นักเรียนต้องการเรียนซ่อมเสริมมากที่สุดคือ สัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง ส่วนวิชาที่นักเรียนต้องการให้ครูสอนซ่อมเสริมมากที่สุดคือ วิชาคณิตศาสตร์ วิชาสังคมศึกษา วิชาวิทยาศาสตร์ โดยวิธีการสอนซ่อมเสริมที่นักเรียนต้องการมากที่สุดคือ การใช้ชุดการเรียนรู้ แบบฝึกหัด การสอนเป็นกลุ่มย่อย และสอนแบบตัวต่อตัวระหว่างครู และนักเรียน สำหรับวิธีการประเมินผลการสอนซ่อมเสริมที่นักเรียนต้องการ การทดสอบด้วยข้อสอบ การตรวจผลงานนักเรียน และการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

2.2 ปัญหาการสอนซ่อมเสริม

2.2.1 ปัญหาการสอนซ่อมเสริมที่ผู้บริหารและครูพบในการสอนซ่อมเสริม

ปัญหาที่ผู้บริหารและครูผู้สอนพบในการสอนซ่อมเสริม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่พบได้แก่ การติดตามให้นักเรียนมารับการสอนซ่อมเสริม ความเอาใจใส่ในการเรียนของนักเรียนในการเรียนซ่อมเสริม การวินิจฉัยข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่จะสอนซ่อมเสริม และแหล่งความรู้ที่ใช้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องที่สอนซ่อมเสริม สำหรับปัญหาที่มีอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การกำหนดสถานที่สอนซ่อมเสริม การแบ่งกลุ่มนักเรียนเข้าเรียนซ่อมเสริม และความเอาใจใส่ของครูผู้สอนต่อนักเรียนที่เรียนซ่อมเสริม

2.2.2 ปัญหาการสอนซ่อมเสริมที่นักเรียนพบในการเรียนซ่อมเสริม

ปัญหาที่นักเรียนพบในการเรียนซ่อมเสริมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ปัญหาที่พบได้แก่ การชี้แจงเรื่องกำหนดการและแผนการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนแก่นักเรียน การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนในการเรียนซ่อมเสริม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซ่อมเสริมของครู และความร่วมมือของผู้ปกครองในการเรียนซ่อมเสริมของนักเรียน

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนา และแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริม

ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางการพัฒนา และแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริมตามแนวคิดของผู้บริหาร ครู และตามแนวคิดของนักเรียน ดังนี้

3.1 แนวทางการพัฒนา และแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริมตามแนวความคิดของผู้บริหาร และครู

โรงเรียนควรกำหนดนโยบายการสอนซ่อมเสริมไว้ให้ชัดเจน และให้มีการจัดทำแผนการสอนซ่อมเสริม ปฏิทินปฏิบัติการสอนซ่อมเสริมโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรทุก

ฝ่ายของโรงเรียนได้มีส่วนร่วมจัดทำ ให้มีการวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียนก่อนสอน การสอนซ่อมเสริมควรจัดให้ครูประจำวิชาเป็นผู้สอน โดยใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การสอนเป็นทีม แบบเรียนสำเร็จรูป และศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ครูสอนโดยใช้สื่อประกอบการสอน และให้มีการติดตามประเมินผลการสอนอย่างจริงจัง จัดให้มีการพัฒนาครูผู้สอนเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในการสอนซ่อมเสริม การจัดช่วงเวลาสอนควรจัดให้เหมาะสม เช่น ในช่วงพักกลางวัน ช่วงเย็นหลังเลิกเรียน และวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ผู้บริหารควรสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการสอนต่าง ๆ และให้มีการประชาสัมพันธ์ และประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการติดตามนักเรียนให้มาเรียน และให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการสอนซ่อมเสริม ตลอดจนสร้างความตระหนัก และสร้างขวัญกำลังใจแก่นักเรียนในการเรียนซ่อมเสริม และเพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนซ่อมเสริม

3.2 แนวทางการพัฒนา และแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริมตามแนวคิดของนักเรียน

ครูผู้สอนควรชี้แจงกำหนดการสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียนได้รับทราบ ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยเพื่อครูจะได้ดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง สื่ออุปกรณ์ประกอบการสอนซ่อมเสริมควรหาที่แปลกใหม่จากที่ใช้สอนในเวลาเรียนปกติ สำหรับวิธีวัดและประเมินผลควรจะใช้หลาย ๆ วิธี เช่น ใช้ข้อสอบ แบบฝึกหัด ให้ทำการบ้าน และสอบปากเปล่า สำหรับสถานที่สอนซ่อมเสริมควรจัดให้เหมาะสม การจัดช่วงเวลาสอนควรจัดในช่วงเวลาที่นักเรียนสะดวกมาเรียน โดยจัดสอนวันละไม่เกิน 1 ชั่วโมง หรือสอนวันเว้นวัน ครูควรอุทิศเวลา มีความรัก เมตตา และเอาใจใส่ต่อนักเรียนที่เรียนซ่อมเสริม ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ขวัญ กำลังใจแก่นักเรียนที่เรียนซ่อมเสริม สนับสนุนให้ครูได้เอาใจใส่ต่อการสอนซ่อมเสริมอย่างจริงจัง และควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้มีความรู้ ความเข้าใจถึงประโยชน์ของการเรียนซ่อมเสริม และให้ขวัญกำลังใจแก่นักเรียนที่เรียนซ่อมเสริม

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

ตอนที่ 1 จากสภาพปัจจุบัน และปัญหาการสอนซ่อมเสริมที่พบคือ ครูผู้สอนมีภาระหน้าที่ประจำในการสอนมากอยู่แล้ว แต่ได้รับมอบหมายให้ทำงานพิเศษอื่นอีก ขาดการสนับสนุนในเรื่องของสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน นักเรียนส่วนหนึ่งขาดแรงจูงใจในการเรียนซ่อมเสริม ไม่มีความกระตือรือร้น และไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนซ่อมเสริม ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการสนับสนุน ช่วงเวลาเรียนที่ครูกำหนด นั้นสอดคล้องกับผลการวิจัยของอุไรวรรณ แรกเจริญ (2542 : 137-138) ที่พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่กำหนดให้ครูประจำวิชาเป็นผู้สอนซ่อมเสริม และวัสดุอุปกรณ์ในการสอนซ่อมเสริม ที่จะให้ครู และนักเรียนศึกษาไม่

เพียงพอ และนักเรียนไม่ค่อยให้ความสนใจต่อการเรียนซ่อมเสริม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของประทีป วุฒิรัตนโกวิท (2532 : 87-89) ที่พบว่า วิธีปฏิบัติในการสอนซ่อมเสริม ครูอาจารย์แต่ละคนกำหนดลักษณะที่จะสอนกันเอง และการสอนครูจะกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนเพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ ในเรื่องช่วงเวลาของการเรียนการสอนครูและนักเรียนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน และครูมีชั่วโมงสอนมากจนไม่มีเวลาจัดสอนซ่อมเสริม และนักเรียนไม่สนใจที่จะเข้าเรียนซ่อมเสริมตามเวลาที่โรงเรียนจัดให้ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องการสอนซ่อมเสริม และประสานงานให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนซ่อมเสริมได้กำหนดการปฏิบัติงานร่วมกันทุกขั้นตอน เพื่อลดปัญหาในการจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริมให้น้อยลง

ตอนที่ 2 ระดับสภาพและปัญหาการสอนซ่อมเสริม จากผลการวิจัยที่พบในประเด็นที่สำคัญคือ รายวิชาที่สอนซ่อมเสริมช่วงเวลาในการสอนซ่อมเสริม และวิธีการสอนซ่อมเสริม การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนซ่อมเสริม และปัญหาการสอนซ่อมเสริมในภาพรวม ผู้วิจัยขออภิปรายผล ดังนี้

2.1 สภาพการสอนซ่อมเสริม

2.1.1 รายวิชาที่สอนซ่อมเสริม

จากผลการวิจัยที่พบว่า รายวิชาที่สอนซ่อมเสริมมากที่สุดคือ วิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์นั้น อาจเนื่องมาจากว่า วิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มีมาตรฐานที่ต่ำกว่าต่างประเทศ และเป็นวิชาที่นักเรียนส่วนใหญ่เรียนไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ และมีผลการเรียนต่ำกว่าวิชาอื่น โรงเรียนจึงจัดการสอนซ่อมเสริมรายวิชาดังกล่าวมากกว่าวิชาอื่น ๆ ซึ่งการที่ผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์ มีผลการเรียนต่ำกว่าวิชาอื่นนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของประภาส มากมีทรัพย์ (2530 : 110) ที่มีผลการวิจัยพบว่า การสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์มีการจัดทำ หรือมีมากในปัจจุบัน และสอดคล้องกับสุพร เข้มเฮง (2538 : 28-29) ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ซึ่งสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ร่วมกับสมาคมนานาชาติ เพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (International Association for the Evaluation of Educational Achievement หรือ IEA) เพื่อดำเนินงานโครงการวิจัยและประเมินผลวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ นานาชาติครั้งที่ 3 (The Third International Mathematics and Science Study หรือ TIMSS) ซึ่งผลสัมฤทธิ์วิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 2 เปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ที่เข้าร่วมโครงการในระดับนี้ จำนวน 39 ประเทศ และ 41 ประเทศ ตามลำดับพบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของประเทศไทยในวิชาคณิตศาสตร์อยู่ในอันดับที่ 18 และวิชาวิทยาศาสตร์ อยู่ในอันดับที่ 19 จากจำนวน 39 ประเทศ ส่วนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2

วิชาคณิตศาสตร์จัดอยู่ในอันดับที่ 20 และวิชาวิทยาศาสตร์อยู่ในอันดับที่ 22 จากจำนวน 41 และสอดคล้องกับการสรุปผลการแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์โอลิมปิกระหว่างประเทศ พ.ศ. 2538 –2542 (2542 : 58-59) ซึ่งผลการแข่งขันคณิตศาสตร์โอลิมปิกระหว่างประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2542 มีผู้เข้าแข่งขัน 450 คน จาก 81 ประเทศ คะแนนเต็ม 42 คะแนน ประเทศไทย ได้อันดับสูงที่สุดคือ 49 ได้ 15 คะแนน และต่ำสุดได้อันดับที่ 416 ได้ 4 คะแนน และยังสอดคล้องกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 6) ซึ่งได้มีการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2544 ดำเนินการทดสอบโดยกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ที่พบว่า วิชาคณิตศาสตร์ มีผลการเรียนต่ำลง

2.1.2 ช่วงเวลาที่สอนซ่อมเสริม

จากผลการวิจัยที่พบว่า ช่วงเวลาที่ใช้ในการสอนซ่อมเสริมมากที่สุด การสอนนอกเวลาเรียนนั้น อาจเนื่องมาจากว่า ช่วงเวลาการสอนตามตารางสอนของโรงเรียนใน เวลาสอนปกตินั้น ครูจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่นักเรียนทุกคน จึงไม่มีเวลาเอาใจใส่ ดูแลนักเรียนที่เรียนอ่อนได้อย่างเต็มที่ ส่วนช่วงเวลาสอนซ่อมเสริมนอกเวลาเรียนนั้น ครูจะมุ่ง สอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนอ่อนโดยเฉพาะ จึงมีเวลาอย่างเต็มที่ในการสอนซ่อมเสริมให้แก่ นักเรียน และนักเรียนเองก็มีสมาธิในการเรียนมากกว่าการเรียนตามเวลาปกติ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของวิชัย พานิชย์สวย (2529 : 525-526) ที่เสนอว่าควรสอนก่อนเวลาเข้าเรียนตอนเช้า หรือพักกลางวัน และหลังเลิกเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประทีป วุฒิรัตน์โกวิท (2532 : 59) ที่พบว่า ควรสอนซ่อมเสริมในช่วงวันหยุด และในคาบการสอนซ่อมเสริม

2.1.3 วิธีการสอนซ่อมเสริม

จากผลการวิจัยที่พบว่า วิธีการสอนซ่อมเสริมนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยมากที่สุดนั้น อาจเนื่องมาจากว่า เป็นวิธีการสอนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม ซึ่งจะเป็นการช่วยพัฒนาความสามารถในการทำงานให้ได้ทัดเทียมกัน และยังมีผลดีในด้านการ ยอมรับการเรียนรู้ เข้าใจซึ่งกันและกัน มีความตื่นเต้นและขยันให้มีกำลังใจในการเรียนอยู่ตลอดเวลา และอาจจะมีปัญหาในเรื่องของความขัดแย้งภายในกลุ่มที่อาจจะเกิดขึ้นบ้าง ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของจิราภรณ์ ประยูรวงษ์ (2527 : 73-75) และภาวนา เยาว์ธานี (2531 : 75-77) ที่วิจัยพบว่า ควรสอนซ่อมเสริมเป็นกลุ่มเช่นเดียวกัน และรัชณี ดุชนารมย์ (2528 : 51-56) ที่วิจัยพบว่า ควรสอนซ่อมเสริมเป็นกลุ่มที่แบ่งตามความสามารถโดยแยกออกเป็นกลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อนออกจากกัน ประทีป วุฒิรัตน์โกวิท (2532 : 90) ได้วิจัยพบว่า ครู ส่วนใหญ่ ใช้วิธีการสอนทั้งชั้นไม่แบ่งกลุ่ม และสอนเป็นกลุ่มย่อย และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุไรวรรณ แรกเจริญ (2542 : 135) ที่พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในการสอนซ่อมเสริม

โดยการแบ่งกลุ่ม วิธีการสอนซ่อมเสริมผู้วิจัยมีความเห็นว่า วิธีการสอนซ่อมเสริมมีหลายวิธี ไม่มีวิธีการสอนวิธีใดที่ดีที่สุด ขึ้นอยู่กับลักษณะของนักเรียน และเนื้อหาวิชาที่สอนว่าควรจะใช้วิธีสอนใดจึงจะเหมาะสม แต่การสอนซ่อมเสริมนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยจะเกิดผลดี คือ นักเรียนในกลุ่มมีโอกาสช่วยเหลือกันในการเรียน ทำให้นักเรียนมีความรู้ และเข้าใจในบทเรียนได้รวดเร็วขึ้น ซึ่งกรมวิชาการ (2537 :12) ได้เสนอให้การสอนเป็นกลุ่มย่อยเป็นวิธีการสอนซ่อมเสริมวิธีหนึ่ง และสมศักดิ์ สินธุเวชชัย (2530 :24-25) เสนอว่า การสอนกลุ่มย่อยเป็นวิธีการสอนซ่อมเสริมวิธีหนึ่งที่ใช้สอนนักเรียนที่มีปัญหาเหมือน ๆ กัน อยู่ในกลุ่มเดียวกัน นักเรียนในแต่ละกลุ่มจะช่วยเหลือกันแก้ปัญหาความเข้าใจในบทเรียนซึ่งกันและกัน ร่วมมือซึ่งกันและกัน ไม่ทำให้ใครมีความรู้สึกมีปมด้อย หรือปมเด่น

2.1.4 การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนซ่อมเสริม

จากผลการวิจัยที่พบว่าการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนซ่อมเสริมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยนั้น อาจเนื่องมาจากว่าผู้ปกครองมีภาระในการประกอบอาชีพจึงไม่มีเวลาให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในการพัฒนาการสอนซ่อมเสริมโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครองส่วนใหญ่อาจจะไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการสอนซ่อมเสริม และเนื้อหาวิชาที่สอนซ่อมเสริม จึงไม่กล้าที่จะให้ความช่วยเหลือให้ข้อเสนอแนะในการสอนซ่อมเสริมแก่โรงเรียน และผู้ปกครองอาจคิดว่า การสอนซ่อมเสริม เป็นภาระหน้าที่ของโรงเรียนโดยตรง ไม่ใช่ภาระหน้าที่ของผู้ปกครอง ดังนั้น โรงเรียนจะต้องสร้างความตระหนักแก่ผู้ปกครองให้เห็นความสำคัญ และประโยชน์ของการสอนซ่อมเสริม โดยชักจูงให้ผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนในการสอนซ่อมเสริมกับโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องผลการวิจัยของ อุไรวรรณ แรกเจริญ (2542 : 137) ที่พบว่า การประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการจัดสอนซ่อมเสริม ว่าหากมีการประสานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการสอนซ่อมเสริมอย่างดีแล้ว จะทำให้การสอนซ่อมเสริมได้ผลดียิ่งขึ้น และผู้เกี่ยวข้องที่สำคัญได้แก่ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 6) ที่มีแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งให้ทุกฝ่ายทั้งบุคคล ครอบครัว และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา

2.2 ปัญหาการสอนซ่อมเสริม

จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัญหาการสอนซ่อมเสริมของผู้บริหาร ครู และนักเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางนั้น จะสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญโชติ เจริญกุล (2527 : 74-75) ที่พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหาร บุคลากรอื่น การดำเนินการสอน และการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมมีปัญหายุ่งยากในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้ว่าจะพบ

ปัญหาการสอนซ่อมเสริมอยู่ในระดับปานกลางก็ตาม แต่ก็ยังคงเป็นปัญหาของโรงเรียนที่จะต้องแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาการสอนซ่อมเสริมให้หมดสิ้นไป ซึ่งจะส่งผลให้การเรียนการสอนของโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามบทเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า การที่โรงเรียนยังมีปัญหาการสอนซ่อมเสริมอยู่นั้น อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร และครู ไม่รวมมือกันในการสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนอ่อนกันอย่างจริงจัง โดยโรงเรียนอาจมุ่งเน้นสอนเสริมนักเรียนที่เรียนเก่ง เพื่อมุ่งหวังในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นมากกว่าสอนซ่อมเสริมนักเรียนอ่อน และครูผู้สอนเองอาจมีภาระงานสอนและงานอื่น ๆ มากจนไม่สามารถอุทิศเวลาในการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนได้อย่างเต็มที่

จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัญหาการสอนซ่อมเสริมที่สำคัญคือ การติดตามให้นักเรียนมาเรียนซ่อมเสริม ความเอาใจใส่ของนักเรียนในการเรียนซ่อมเสริม และ การวินิจฉัยข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่จะสอนซ่อมเสริม นั้น สอดคล้องกับจิราภรณ์ ประยูรวงษ์ (2527 : 73-75) ที่วิจัยพบว่า นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการสอนซ่อมเสริม ขาดความกระตือรือร้นในการเรียนซ่อมเสริม และประทีป วุฒิรัตน์โกวิท (2532 : 80-82) ที่วิจัยพบปัญหาว่า นักเรียนขาดความสนใจเข้ารับการสอนซ่อมเสริมตามเวลาที่โรงเรียนกำหนด ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า สาเหตุของปัญหาการสอนซ่อมเสริมดังกล่าว อาจเนื่องมาจากว่า โรงเรียน ยังไม่ได้จัดให้มีการสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนอ่อนกันอย่างจริงจัง ขาดความร่วมมือและประสานงานกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองในการติดตามให้นักเรียนมาเรียน ดังนั้น โรงเรียนและผู้ปกครองจะต้องร่วมมือกันให้มากยิ่งขึ้นเพื่อพัฒนาการสอนซ่อมเสริมให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะผลการวิจัย ที่พบว่าปัญหาในเรื่องการวินิจฉัยข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่เรียนซ่อมเสริม นั้น สอดคล้องกับประทีป วุฒิรัตน์โกวิท (2532 : 80-82) ที่วิจัยพบปัญหาว่า ครูขาดการสำรวจความพร้อมและความต้องการของฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และไม่มีเวลาเพียงพอที่จะวินิจฉัยนักเรียนอย่างทั่วถึง ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องดำเนินการวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียนก่อนการสอนซ่อมเสริม ทั้งนี้ เพื่อให้ครูสอนนักเรียนได้ตรงกับสภาพปัญหาที่แท้จริงของนักเรียน ซึ่งจะสอดคล้องกับที่สมจิต ชิวปรีชา (2529 : 9-10) และศิริวรรณ โพธิสุวรรณ (2531 : 8-10) ที่ได้กล่าวถึง หลักการสอนซ่อมเสริมว่า ต้องรู้ปัญหาและข้อบกพร่องของนักเรียนก่อนการสอนซ่อมเสริมเพื่อจะได้ช่วยเหลือนักเรียนได้ถูกต้อง

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนา และแก้ปัญหการสอนซ่อมเสริม

จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ได้เสนอแนวทางการพัฒนาการสอนซ่อมเสริมไว้หลายด้าน ทั้งด้านการวางแผนการสอนซ่อมเสริม วิธีการสอนซ่อมเสริม การใช้สื่อการสอนซ่อมเสริม การติดตาม และประเมินผลการสอนซ่อมเสริม และการนำผลการประเมินการสอนซ่อมเสริมไปใช้ประโยชน์นั้น ผู้วิจัยเห็นด้วยกับข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการสอนซ่อมเสริมที่พบจากงานวิจัยนี้ ทุกประการว่าโรงเรียนสามารถนำไปปฏิบัติการสอนซ่อมเสริมได้จริง

ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาการสอนซ่อมเสริมที่ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่ามีความสำคัญต่อการสอนซ่อมเสริมอย่างยิ่งมี 3 ประการ คือ เรื่องนโยบายและแผนการสอนซ่อมเสริม ซึ่งสอดคล้องกับ ภาวนา เยาวธานี (2531 : 75-77) ที่ได้วิจัยเสนอแนะแนวทางในการวางแผนการสอนซ่อมเสริมไว้ เช่นเดียวกัน ซึ่งผู้วิจัยคิดว่า โรงเรียนจะต้องจัดทำเป็นนโยบายและแผนการสอนซ่อมเสริมไว้ให้ชัดเจน และนำไปปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดผลที่แท้จริงแก่นักเรียน เรื่อง การเอาใจใส่ของครูในการสอนซ่อมเสริมเป็นสิ่งสำคัญที่ครูจะต้องดูแลเอาใจใส่ในการสอนซ่อมเสริมนักเรียนอย่างจริงจัง โดยใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาการสอนใช้สื่อประกอบการสอน มีการวัดและประเมินผล การสอนซ่อมเสริมตามสภาพจริง ตลอดจนนำเอาผลที่ได้จากการสอนซ่อมเสริมไปใช้พัฒนากระบวนการสอนซ่อมเสริมให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเรื่องความร่วมมือกับผู้ปกครองในการสอนซ่อมเสริม ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้นำในการสอนซ่อมเสริม โดยสร้างความตระหนักแก่ผู้ปกครอง ชี้แจงให้ผู้ปกครองเห็นถึงความสำคัญของการสอนซ่อมเสริม และประสานงานกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการสอนซ่อมเสริม ซึ่งจะสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพร จินากุล (2530 : 41) ที่ได้เสนอแนะแนวทางในการวางแผนซ่อมเสริมว่า ควรแจ้งให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงประโยชน์ของการสอนซ่อมเสริม และประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อชี้แจงจุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริม ข้อบกพร่องในการเรียนของนักเรียน และขอความร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ไข ข้อบกพร่องของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา เพื่อพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริม สนับสนุน ครูให้ใช้สื่อ อุปกรณ์ และเทคนิคใหม่ ๆ ในการเรียนการสอน เพื่อลดอัตราการเรียนซ่อมเสริมในวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
2. ส่งเสริมให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอน สนับสนุน และส่งเสริมการเรียนของนักเรียนที่บ้าน เพื่อช่วยลดอัตราการเรียนซ่อมเสริมให้น้อยลง
3. โรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณานำแนวทางพัฒนาการสอนซ่อมเสริมไปใช้ดำเนินการ เช่น การกำหนดนโยบายการสอนซ่อมเสริม การติดตามผลการสอนซ่อมเสริม เป็นต้น
4. โรงเรียนควรให้ฝ่ายวิชาการซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการจัดสอนซ่อมเสริม ศึกษาวิธีดำเนินการให้เข้าใจ และให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผน/โครงการเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม โดยกำหนดให้เป็นแผนงานของโรงเรียน

5. โรงเรียนควรจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการจัดสอนซ่อมเสริม เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ศึกษา จัดทำปายนิเทศ เพื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องการสอนซ่อมเสริมให้กับครู นักเรียน และผู้ปกครอง ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนการสอนซ่อมเสริม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริมโดยควรดำเนินการวิจัยเรื่องต่อไปนี้

1. การพัฒนาการเรียนการสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริม ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สุตประเสริฐ. (2528, ธันวาคม). "การสร้างหลักสูตรจากภาพอนาคตและความจำเป็นในปัจจุบัน," สารพัฒนาหลักสูตร. 8 (5) : 15-16.
- กรมวิชาการ. (2533). การประเมินคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2531. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- _____. (2537). การสอนซ่อมเสริม. เอกสารเสริมความรู้ อันดับที่ 1/2537. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2537). การสอนซ่อมเสริม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2540). ประทีปแห่งการศึกษา : พระบรมราโชวาท พระราชดำรัส ด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2526). คู่มือการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์.
- _____. (2529). คู่มือการสอนซ่อมเสริมและสอบแก้ตัว. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2539). แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซ่อมเสริม ความสามารถทางคณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษา โครงการสอนซ่อมเสริม ปีงบประมาณ 2539. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2539). คู่มือเกณฑ์การประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2539. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา.
- กรองกาญจน์ อรุณรัตน์. (2534). การศึกษาหารูปแบบการสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2534). หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.
- _____. (2535). คู่มือครูการประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : 프리ทวานกราฟฟิค จำกัด.
- _____. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

- จรรยา จิยโชค. (2530). รูปแบบเสนอการจัดการสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนช้า ในระดับประถมศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ม.ป.พ.
- _____. (2531, เมษายน - มิถุนายน). "รูปแบบเสนอการจัดการสอนซ่อมนักเรียนที่เรียนช้าในระดับประถมศึกษา." วารสารการวิจัยทางการศึกษา. 18 (2) : 46 - 47
- จิราพร ประยูรวงษ์. (2527). สภาพและปัญหาการสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- จรี วาतिकินกร. (2535). การแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ดาเรษฎ์ เผ่าพัฒน์. (2536). สภาพและปัญหาของการจัดการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเมือง และเมืองพัทยา. วิทยานิพนธ์ จ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- บุญทัน อยู่ชมบุญ. (2529). พฤติกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- บุญส่ง หันดานนท์. (2528, ธันวาคม). "รูปแบบการจัดการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษา," วิจัยสนเทศ. 63 (5) : 13.
- บุญโชติ เจริญกุล. (2527). การสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนศึกษาต่อปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 3. วิทยานิพนธ์ จ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประกอบ คุณารักษ์ และคณะ (2543). รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์สภาพความพร้อมของหน่วยงานทางการศึกษาต่อการปฏิรูปการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์.
- ประดิษฐ์ อูปรามย์. (2529). "จิตวิทยากับการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา," เอกสารการสอนชุดวิชา การแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา หน่วยที่ 1 - 7. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประทีป วุฒิรัตน์โกวิท. (2532). สภาพและปัญหาการจัดการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2. วิทยานิพนธ์ จ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- ประภาส มากมีทรัพย์. (2530). ปัญหาและความต้องการในการสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีจำกัด.
- พิสุทธิ พุกกะวัน. (2528). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี ระหว่างกลุ่มที่สอนเสริมโดยครูกับกลุ่มที่สอนเสริมโดยเพื่อนนักเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภาวนา เยาว์ธานี. (2531). การนำเสนอแนะทางการจัดสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- รัชณี ดุชนารมย์. (2528, มกราคม). "ปัญหาการสอนซ่อมเสริมกับความสำเร็จในการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา," *คุรุปริทัศน์*. 10 (1) : 51 – 56.
- โรงเรียนดอนตลุง (ราษฎร์ศรัทธาทาน). (2544). *แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2544*. ราชบุรี : ม.ป.พ.
- โรงเรียนเทศบาล 5 (พลโยธินรามินทรภักดี). (2544). *แผนพัฒนาระยะปานกลาง 5 ปี (SCHOOL CHARTER) ปีการศึกษา 2544 – 2548*. ราชบุรี : ม.ป.พ.
- โรงเรียนนาวิวิทยา. (2543). *รายงานการตรวจสอบคุณภาพโรงเรียน*. ราชบุรี : ม.ป.พ.
- โรงเรียนเบญจมราชูทิศราชบุรี. (2544). *แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2544*. ราชบุรี : ม.ป.พ.
- วาทินี ชีระตระกูล. (2534). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้โจทย์คณิตศาสตร์ในการสอนซ่อมเสริมจุดบกพร่อง เรื่องเวลาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ชุดการสอนซ่อมเสริมกับการสอนซ่อมเสริมตามปกติ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย พาณิชยสว. (2529). "การสอนซ่อมเสริมคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา," *เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มทักษะ 2 (คณิตศาสตร์) หน่วยที่ 8 - 15*. กรุงเทพฯ : บริษัทประชาชน จำกัด.

- วิรัช บุญสมบัติ. (2528, มิถุนายน – กันยายน). “การมัธยมศึกษาทันสมัย : ทำไมต้องสอนซ่อมเสริม,” วารสารศึกษาศาสตร์. 3 : (4) 7 – 34.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์ – มีนาคม). “คำเฉลี่ยกับการแปลความหมายเรื่องง่ายที่บางครั้งก็พลาดได้,” ข่าวสารการวิจัยการศึกษา. 18 (3) : 8 – 9.
- ศิริวรรณ โพธิสุวรรณ. (2531). การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้การสอนเพื่อสอนซ่อมเสริม การวิเคราะห์โจทย์ปัญหาการบวกและลบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรียา นิยมธรรม และประภัสร นิยมธรรม. (2530). การสอนเพื่อบรรเทา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สกล บารมีรังสิกุล. (2541). ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการสอนซ่อมเสริมกับสมรรถภาพนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2542). สรุปผลการแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์โอลิมปิกระหว่างประเทศ พ.ศ. 2538-2542. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี : กรุงเทพฯ
- สมจิต ชิวปรีชา. (2529, มกราคม). “ข้อคิดและแนวการสอนซ่อมเสริม ทักษะคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษา,” วิทยาจารย์. 8 (4) : 7 – 13.
- สมพร จินากุล. (2530). การนำเสนอแนวทางการสอนซ่อมเสริมสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ สันทรเวชญ์. (2538, เมษายน). “การสอนซ่อมเสริม,” มิตโรค. 4 (17) : 24 – 25.
- สุกัน เทียนทอง. (2527). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซ่อมเสริมคณิตศาสตร์ เรื่อง ทศนิยมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยครู กลุ่มเพื่อน และศึกษด้วยตนเอง. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภากร ราชากรกิจ. (2529, เมษายน – มิถุนายน). “การสอนซ่อมเสริมวิชาภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย และชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น,” วารสารครุศาสตร์. 14 (10) : 110 – 121.

- สุพร เข้มเฮง. (2539, ตุลาคม-ธันวาคม). ผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ของนักเรียนไทย เมื่อเปรียบเทียบกับนานาชาติ. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 24 (95) : 28 – 29.
- สายใจ ทองเนียม. (2527, ธันวาคม). "การสอนซ่อมเสริมเป้าหมายที่ไม่ควรมองข้าม," สารพัฒนาหลักสูตร. 33 (2) : 38 – 40.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2539). ปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2539). แนวการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมทักษะภาษาไทย ระดับประถมศึกษา โคร่งการสอนซ่อมเสริม ปีงบประมาณ 2539. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2539). แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซ่อมเสริม ทักษะภาษาไทย ระดับประถมศึกษา โคร่งการสอนซ่อมเสริม ปีงบประมาณ 2539 . กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2540). ระบบการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2545). สรุปผลการประชุมผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ ครั้งที่ 11/2545. ม.ป.พ.
- สุวิมล อร่ามพูนทรัพย์. (2531). รูปแบบการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อุไรวรรณ แรกเจริญ. (2542). การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปสอนซ่อมเสริม วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องสมการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร
- Bloom, Benjamin S. (1971). "Mastery Learning," In *Mastery Learning Theory and Practice*. Edited by James H. Block New York : Holt Rinehart and Wiston.
- Chaplin, Miriam T. (1979, May). "Down with Redemption," *The Educational Digest*. 44 (2) : 12 – 15.
- Cline, Theodore Roger. (1975, November). "A Study of Perceptions of children Participating in Two Summer Remedial Reading Programs," *Dissertation Abstracts International*. 36 (3) : 2610 – 2611.

- Devet, Bonnie D. (1980, Winter). "Facing The Remedial Student after Years with Shakespeare and Johnson," *Improving College*. 28 (4) : 32 – 35.
- Fiel, Ronald L., and Okey, James R (1975, October). "The Effects of formative Evaluation and Remediation on Mastery of Intellectual Skills," *The Journal Of Educational Research*. 22 (2) 253 – 255.
- Jacob, Bill Loyd. (1975, August). "A Comparison Analysis of the Effect of Two Reading Programs Upon Selected Second, Third and Fourth Grade Remedial Reading Test," *Dissertation Abstracts International*. 35 (1) : 7611 – 7612.
- Kochevar, Deloise E. (1975). *Individualized Remedial Reading Techniques for the Classroom Teacher*. New York : Parker Publishing Company. Levellen.
- Levellen, Jame R., and Nagy, Barbara Pashos. (1981, Aprill). "Where Are the Deficievcies ? Guideline for Conducing Remediation," *NASSP Bulletin*. 65 (5) : 96 – 100.
- Otto, W, A. McMennemy R.A., and Smith. R.J. (1973). *Corrective And Remedial Teaching*. 2nd. ed. Boston : Houghton Mifflin Co.

ภาคผนวก

แบบสอบถามผู้บริหารและครูเพื่อการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ต้องการศึกษาสภาพและปัญหา การสอนซ่อมเสริม นักเรียนที่เรียนอ่อน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนากระบวนการสอนซ่อมเสริมใน โรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำสารนิพนธ์ในการศึกษาระดับปริญญาโท ดังนั้น การตอบแบบสอบถามครั้งนี้จะไม่กระทบต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด

2. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาที่เปิดสอนซ่อมเสริม ครูที่สอนซ่อมเสริมวิชาต่าง ๆ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

3. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน ขอให้ตอบแบบสอบถามทุกตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการสอนซ่อมเสริม

ตอนที่ 3 ปัญหาการสอนซ่อมเสริม

☼ ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ☼

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ตำแหน่งงาน

- () ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ
- () หัวหน้าหมวดวิชา
- () ครูผู้สอน

2. สังกัดสถานศึกษา

- () กรมสามัญศึกษา
 - () สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 - () สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
 - () กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (เทศบาล)
-

ตอนที่ 2 สภาพการสอนซ่อมเสริม

คำชี้แจง ข้อ 1-8 ให้กาเครื่องหมาย ✓ ใน () หน้าหัวข้อที่โรงเรียนดำเนินการสอนซ่อมเสริม

(แต่ละข้อตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

1. ชั้นเรียนที่มีการสอนซ่อมเสริม

- () ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- () ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
- () ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. รายวิชาที่สอนซ่อมเสริม

- () ภาษาไทย
- () คณิตศาสตร์

- () วิทยาศาสตร์
 - () สังคมศึกษา
 - () ภาษาอังกฤษ
 - () วิชาอื่น ๆ (ระบุ)
3. ช่วงเวลาที่สอนซ่อมเสริม
- () ในเวลาเรียน (ชั่วโมงที่เรียนวิชานั้น ๆ)
 - () นอกเวลาเรียน
4. ถ้ามีการสอนซ่อมเสริมนอกเวลาเรียน ได้ใช้ช่วงเวลาใดในการสอน
- () ช่วงเช้ามืดก่อนเข้าเรียน
 - () ช่วงพักกลางวัน
 - () ช่วงเย็นหลังเลิกเรียน
 - () วันหยุด เช่นวันเสาร์-อาทิตย์
 - () ช่วงเวลาอื่น ๆ (ระบุ).....
5. ระยะเวลาที่สอนซ่อมเสริม
- () สัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง
 - () สัปดาห์ละ 6 – 10 ชั่วโมง
 - () สัปดาห์ละ 11 – 15 ชั่วโมง
 - () ระยะเวลาอื่น ๆ (สัปดาห์ละ.....ชั่วโมง)
6. สถานที่สอนซ่อมเสริม
- () ในห้องเรียน
 - () นอกห้องเรียน
 - () ห้องพัสดุ
 - () ห้องสอนซ่อมเสริม
 - () ห้องสมุด
 - () ห้องแนะแนว
 - () สถานที่อื่น ๆ (ระบุ).....

7. วิธีการสอนซ่อมเสริม

- () นักเรียนสอนกันเอง
 () สอนแบบตัวต่อตัวระหว่างครูกับนักเรียน
 () ครูสอนนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย
 () ใช้ชุดการเรียนรู้ แบบฝึกหัด
 () ใช้วิธีอื่น ระบุ.....

8. วิธีการประเมินผลการสอนซ่อมเสริม

- () ทดสอบด้วยข้อสอบ () สัมภาษณ์
 () สังเกต () ตรวจผลงานที่ได้มอบหมาย
 () ใช้วิธีอื่น (ระบุ).....

คำชี้แจง ข้อ 1- 19 ให้ท่านพิจารณาว่าแต่ละข้อของการปฏิบัติการสอนซ่อมเสริมตามความคิดเห็นของท่านอยู่ในระดับใด มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับของการปฏิบัติการสอนซ่อมเสริมนั้น ๆ เพียงข้อละ 1 ระดับ

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	กิจกรรมการสอนซ่อมเสริม	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	วางแผนการสอนซ่อมเสริมก่อนสอน		✓			
00	จัดสื่อการสอนซ่อมเสริมสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน				✓	

อธิบายคำตอบ

ข้อ 0 ถ้าท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “มาก” แสดงว่ามีการวางแผนการสอนซ่อมเสริมก่อนสอนอยู่ในระดับมาก

ข้อ 00 ถ้าท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “น้อย” แสดงว่ามีการจัดสื่อการสอนซ่อมเสริมสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนอยู่ในระดับน้อย

ข้อ	กิจกรรมการสอนซ่อมเสริม	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	มีส่วนร่วมกำหนดนโยบายการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียน					
2.	จัดทำแผนการสอนซ่อมเสริมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน					
3.	ผู้บริหารและครูผู้สอนมีส่วนร่วมจัดทำแผนการสอนซ่อมเสริม					
4.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนซ่อมเสริม					
5.	มีการเตรียมการสอนก่อนการสอนซ่อมเสริม					
6.	ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนซ่อมเสริม					
7.	มีการมอบหมายความรับผิดชอบให้ครูดำเนินการสอนซ่อมเสริมเป็นลายลักษณ์อักษร					
8.	มีการวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียนก่อนสอนซ่อมเสริม					
9.	มีการกำหนดสถานที่สอนซ่อมเสริม					
10.	มีการกำหนดระยะเวลาในการสอนซ่อมเสริม					
11.	มีการดำเนินการสอนซ่อมเสริมเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้					
12.	ครูใช้เทคนิคการสอนซ่อมเสริมเหมาะสมกับสภาพวิชาที่สอนซ่อมเสริม					
13.	ครูใช้เทคนิคการสอนซ่อมเสริมตรงกับความต้องการของนักเรียน					
14.	ครูใช้สื่อการสอนซ่อมเสริมเหมาะสมกับสภาพวิชาที่สอนนักเรียน					
15.	มีการประเมินผลการสอนซ่อมเสริมนักเรียน					
16.	มีการติดตามผลการดำเนินการสอนซ่อมเสริมเป็นระยะ ๆ					
17.	นำผลการประเมินการสอนซ่อมเสริมไปใช้ในการพัฒนาการสอนซ่อมเสริมวิชาอื่น ๆ					
18.	นำผลการสอนซ่อมเสริมไปใช้วางแผนพัฒนานักเรียนอื่น ๆ					
19.	มีการรายงานผลการสอนซ่อมเสริมแก่ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง					

ตอนที่ 3 ปัญหาการสอนซ่อมเสริม

คำชี้แจง ให้ท่านเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับปัญหาของการสอนซ่อมเสริม (5 ระดับ คือปัญหามากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด) ให้ตรงกับสภาพปัญหาที่แท้จริงของการสอนซ่อมเสริมเพียงข้อละ 1 ระดับ เท่านั้น

ข้อ	กิจกรรมการสอนซ่อมเสริม	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	การกำหนดนโยบายการสอนซ่อมเสริม					
2.	การวางแผนการสอนซ่อมเสริม					
3.	การนำแผนการสอนซ่อมเสริมไปปฏิบัติจริง					
4.	การวินิจฉัยข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่จะสอนซ่อมเสริม					
5.	การจัดครูเข้าสอนซ่อมเสริม					
6.	ความรู้ความเข้าใจของครูในการสอนซ่อมเสริม					
7.	การกำหนดสถานที่สอนซ่อมเสริม					
8.	การกำหนดช่วงเวลาสอนซ่อมเสริม					
9.	การใช้เทคนิคการสอนซ่อมเสริม					
10.	การแบ่งกลุ่มนักเรียนเข้าเรียนซ่อมเสริม					
11.	ความเอาใจใส่ของครูผู้สอนต่อนักเรียนที่เรียนซ่อมเสริม					
12.	ความเอาใจใส่ในการเรียนของนักเรียนในการเรียนซ่อมเสริม					
13.	แหล่งความรู้ที่ใช้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องการสอนซ่อมเสริม					
14.	การใช้สื่อการสอนซ่อมเสริม					
15.	การติดตามและประเมินผลการสอนซ่อมเสริม					
16.	การนำผลการสอนซ่อมเสริมไปใช้ประโยชน์					
17.	ความร่วมมือของผู้ปกครองนักเรียนในการสอนซ่อมเสริม					
18.	การสนับสนุนของผู้บริหาร โรงเรียนในการสอนซ่อมเสริม					
19.	การติดตามให้นักเรียนมาเรียนการสอนซ่อมเสริม					

ปัญหาอื่น ๆ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

แบบสอบถามนักเรียนเพื่อการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ต้องการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการสอนซ่อมเสริม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนากระบวนการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำสารนิพนธ์ ในการศึกษาในระดับปริญญาโท ดังนั้น การตอบแบบสอบถามครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบต่อนักเรียนแต่ประการใด

2. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ นักเรียนที่เรียนซ่อมเสริมวิชาต่าง ๆ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

3. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน ขอให้ตอบแบบสอบถามทุกตอน

- ตอนที่ 1 สถานภาพของนักเรียน
- ตอนที่ 2 สภาพการเรียนซ่อมเสริม
- ตอนที่ 3 ปัญหาการเรียนซ่อมเสริม

☼ ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ☼

ตอนที่ 1 สถานภาพของนักเรียน

1. ระดับชั้นที่นักเรียนเรียนอยู่

- () ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- () ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
- () ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. สังกัดของสถานศึกษาที่เรียนอยู่

- () กรมสามัญศึกษา
 - () สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 - () สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
 - () กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (เทศบาล)
-

ตอนที่ 2 สภาพการเรียนรู้ซ่อมเสริม

คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าหัวข้อที่นักเรียนต้องการ
ต่อสภาพการเรียนรู้ซ่อมเสริม (แต่ละข้อตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

1. ช่วงเวลาที่นักเรียนต้องการเรียนซ่อมเสริม

- () ในเวลาเรียน (ชั่วโมงที่เรียนวิชานั้น ๆ)
- () นอกเวลาเรียน () ช่วงเช้าก่อนเข้าเรียน
 - () ช่วงพักกลางวัน
 - () ช่วงเย็นหลังเลิกเรียน
 - () วันหยุด เช่น วันเสาร์ – อาทิตย์
 - () ช่วงเวลาอื่น ๆ (ระบุ).....

2. ระยะเวลาที่นักเรียนต้องการเรียนซ่อมเสริม

- () สัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง
- () สัปดาห์ละ 6-10 ชั่วโมง
- () สัปดาห์ละ 11-15 ชั่วโมง
- () ระยะเวลาอื่น ๆ (สัปดาห์ละชั่วโมง)

4. วิชาที่นักเรียนต้องการให้ครูสอนซ่อมเสริม

() ภาษาไทย	() ภาษาอังกฤษ
() คณิตศาสตร์	() สังคมศึกษา
() วิทยาศาสตร์	() วิชาอื่น ๆ ระบุ.....

5. นักเรียนมีความต้องการให้ครูใช้วิธีใดในการสอนซ่อมเสริม

- () ให้นักเรียนสอนกันเอง
- () สอนแบบตัวต่อตัวระหว่างครูกับนักเรียน
- () ใช้ชุดการเรียนรู้ แบบฝึกหัด
- () สอนเป็นกลุ่มย่อย
- () ใช้วิธีอื่น ๆ (ระบุ).....

6. นักเรียนมีความต้องการให้ครูใช้วิธีใดในการประเมินผลการเรียนซ่อมเสริม

- () การทดสอบด้วยข้อสอบ
- () การสัมภาษณ์นักเรียน
- () การสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน
- () การตรวจผลงานนักเรียน
- () ใช้วิธีอื่น ๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 3 ปัญหาการเรียนซ่อมเสริม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับในการเรียนซ่อมเสริมของโรงเรียน (5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด) ให้ตรงตามสภาพปัญหาที่แท้จริงที่นักเรียนพบในการเรียนซ่อมเสริมเพียงข้อละ 1 ระดับ เท่านั้น

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	กิจกรรมการเรียนซ่อมเสริม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ความเอาใจใส่ของโรงเรียนในการสอนซ่อมเสริม		✓			
00	โรงเรียนมีการจัดสื่อการสอนซ่อมเสริมสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน				✓	

อธิบายคำตอบ

ข้อ 0 ถ้านักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “มาก” แสดงว่านักเรียนมีความเห็นว่าความเอาใจใส่ของโรงเรียนในการสอนซ่อมเสริมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก

ข้อ 00 ถ้านักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “น้อย” แสดงว่านักเรียนมีความเห็นว่าโรงเรียนมีการจัดสื่อการสอนซ่อมเสริมสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ข้อ	กิจกรรมการสอนซ่อมเสริม	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	มีการชี้แจงเรื่องกำหนดการและแผนการสอน-ซ่อมเสริมของโรงเรียนแก่นักเรียน					
2.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซ่อมเสริมของครู					
3.	การใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนซ่อมเสริม					
4.	วิธีการวัดและประเมินผลการสอนซ่อมเสริม					
5.	ช่วงเวลาการเรียนซ่อมเสริม					
6.	ระยะเวลาการเรียนซ่อมเสริม					
7.	สถานที่เรียนซ่อมเสริม					
8.	การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนในการเรียนซ่อมเสริม					
9.	การเอาใจใส่ของครูผู้สอนต่อนักเรียนที่เรียนซ่อมเสริม					
10.	ความร่วมมือของผู้ปกครองในการเรียนซ่อมเสริมของนักเรียน					

ปัญหาอื่น ๆ (โปรดระบุ).....

.....

.....

☼ ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ☼

កំ កម្រង០១២/

1952
268048
5.5.52
มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110
0-2-2545
รศ.ศึกษา 5

๔๕ มิถุนายน ๒๕๔๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 5

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางไพจิตร อ่วมสน นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นายสำราญ ชวนวัน นักวิชาการศึกษา ๘ ๖ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้
นางไพจิตร อ่วมสน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

04.06.20. 19.5

၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့၊
 ဝမ်းဗိုက်နာကျောနာကျော၊ ခေါင်းမူး၊ ချောင်းဆိုး
 နှစ်ရက်ကြာနေပြီ။

ขอแสดงความนับถือ

C. Chaiyaporn (รองศาสตราจารย์ ภากรณ์ ; หะวานนท์)

୧୭ ଡିଏ ୫୫.

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

(นายวันเต็ม ขุนคำ)

ผู้อำนวยการสำนักคณะกรรมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เขตการศึกษา 5

ที่ ทบ 1012/ 3844

โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ กรุงเทพมหานคร
1555
ม. ก. 2545
14.90 10.
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔5 มิถุนายน 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางไพจิตร อ่วมสน นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์บุญทรง เรืองวิญญูเวช เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางไพจิตร อ่วมสน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นายแพทย์ กระจ่าง นานา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย () ฝ่ายวิชาการ

() ฝ่ายปกครอง () ฝ่ายบริการ

นางสาว ()

นางสาว ()

นางสาว ()

ความเห็นผู้อำนวยการโรงเรียน

ชื่อ ()

ชื่อ ()

ชื่อ ()

ชื่อ ()

ชื่อ ()

ชื่อ ()

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 1012/3842

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๙/5 มิถุนายน 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา ประจำเขตการศึกษา 5

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางไพจิตร อ่วมสน นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน และ ดร.จันทนา นนทิกกร เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ และให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางไพจิตร อ่วมสน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ ทะวานนท์)

กณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-100 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 1012/ 3843

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 มิถุนายน 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพรหมานุสรณ์พชรบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางไพจิตร อ่วมสน นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถามการพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางไพจิตร อ่วมสน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ผอภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 1012/ 5242

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๔ กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนเบญจมราชูทิศราชบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางไพจิตร อ่วมสน นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าภาควิชา จำนวน 4 คน ครูผู้สอนซ่อมเสริม จำนวน 6 คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 1-3 จำนวน 12 คน คอบแบบสอบถามการพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางไพจิตร อ่วมสน ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทบ 1012/ 5241

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

12 กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ครูใหญ่โรงเรียนนาวิวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางไพจิตร อ่วมสน นิสิตรดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าภาควิชา จำนวน 4 คน ครูผู้สอนซ่อมเสริม จำนวน 6 คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 1 - 3 จำนวน 12 คน คอบแบบสอบถามการพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางไพจิตร อ่วมสน ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์panpan พะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 1012/ 5240

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

12 กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 5

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางไพจิตร อ่วมสน นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าภาควิชา จำนวน 4 คน ครูผู้สอนซ่อมเสริม จำนวน 5 คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 1-3 จำนวน 12 คน คอบแบบสอบถามการพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางไพจิตร อ่วมสน ได้เก็บข้อมูล ในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์อภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 1012/ 5239

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

12 กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคอนคูลง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางไพจิตร อ่วมสน นิติระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิติมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าภาควิชา จำนวน 4 คน ครูผู้สอนซ่อมเสริม จำนวน 5 คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 1-3 จำนวน 12 คน คอบแบบสอบถามการพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางไพจิตร อ่วมสน ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ๓๓ 1012/3427

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี
เลขที่รับ..... 3541
วันที่ ๔ ก.ค. 2545
เวลา..... น.

บัณฑิตวิทยาลัย ○ ก. ○ ก. ○ ก.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔5 มิถุนายน 2545

เลขที่รับ..... 1754
วันที่ 4 ก.ค. 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางไพจิตร อ่วมสน นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอน และหัวหน้าหมวดวิชาที่สอนซ่อมเสริม ในโรงเรียนวัดนางแก้ว สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี จำนวน 60 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการพัฒนาการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ในระหว่างเดือนมิถุนายน 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางไพจิตร อ่วมสน ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และจะกรุณามิหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัดจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ไพโรจน์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ประวัติผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางไพจิตร นาคแย้ม
วันเดือนปีเกิด	9 ตุลาคม 2501
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 9 หมู่ 11 ตำบลบางขุนเทียน เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพฯ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	260/12 ตำบลดอนตะโก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี 70000
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 7 ทำหน้าที่หัวหน้าส่วน อำนวยการและประสานราชการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 5 ถนนไกรเพชร ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี 70000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2517	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสิงหราชพิทยาคม กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2521	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (การบัญชี) โรงเรียนพาณิชยการ- ราชดำเนิน กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2531	อนุปริญญาศิลปศาสตร (บริหารธุรกิจ) วิทยาลัยครูนครปฐม
พ.ศ. 2535	ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (การจัดการทั่วไป) วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2545	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ